

Handelingen

2 - 3 - 4 - 5

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1981 - 1982

Vergaderingen van januari **1982**

LEGALISATIE VRIJE RADIO'S

WERKING INTERNATIONAAL CULTUREEL CENTRUM

INFRASTRUCTUURWERKENSOCIALEWOONWIJKEN

DRINGENDE WERKEN BESCHERMDE MONUMENTEN

FINANCIERING MONUMENTENZORG

SAMENSTELLING HOGE RAAD OPENBARE BIBLIOTHEKEN EN

NEDERLANSTALIGE PROVINCIALE COORDINATIECOMITES

BRT-SERIE COLLABORATIE TWEEDE WERELDOORLOG

VASTE COMMISSIE VOOR TAALTOEZICHT

SAMENSTELLING COMMISSIES

BELEIDSVERKLARING VLAAMSE EXECUTIEVE

AANPASSINGEN REGLEMENT VAN ORDE

WERKING EN TAAKVERDELING VLAAMSE EXECUTIEVE

RESTAURATIE RETABEL PAROCHIEKERK O-L-V-LOMBEEK

VERTROUWENSKWESTIE

BELANGENCONFLICT

Inhoud

Nr. 2 25 januari 1982

Afwezig met kennisgeving, blz. 23

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 23

Voorstellen van decreet
Indiening, blz. 23

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 63)
Indiening, blz. 24

Boodschappen, blz. 24

Rouwhulde, blz. 24

Motie van orde

Voorstel tot wijziging van de agenda, blz. 24

Sprekers : de heren A. De Beul, J. Van Elewycq, G. Verhaegen

Dringende vraag (R.v.O. art. 64,5)

Dringende vraag van de heer C. Moors tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de legalisatie van de vrije radio's, blz. 25

Vragen (R.v.O. art. 64)

Vraag van de heer R. Declercq tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de werking van het Internationaal Cultureel Centrum, blz. 26

Vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud over de subsidiëring en de coördinatie inzake infrastructuurwerken in sociale woonwijken, blz. 26

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de subsidiëring van dringende werken aan beschermde monumenten, blz. 27

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de bekrachtiging van het financieringsbesluit voor de monumentenzorg, blz. 28

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de samenstelling van de Hoge Raad voor de Openbare Bibliotheken en de Nederlandstalige provinciale coördinatiecomités, blz. 28

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de in het vooruitzicht gestelde dertigdelige BRT-serie over de collaboratie tijdens de Tweede Wereldoorlog, blz. 28

Samenstelling van een commissie
Benoeming, blz. 29

Vaste Commissie voor Taaltoezicht

Voordracht van kandidaten voor de benoeming van vijf vaste en vijf plaatsvervangers

de leden, blz. 30

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1
Mededeling van de Vlaamse Executieve, blz. 30

Spreker : de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Samenstelling van een commissie
Benoeming, blz. 34

Regeling van de werkzaamheden, blz. 35

Nr. 3 26 januari 1982

Afwezig met kennisgeving, blz. 37

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 37

Voorstel van decreet
Indiening, blz. 37

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 63)
Indiening, blz. 37

Mondelinge vraag (R.v.O. art. 64)
Indiening, blz. 37

Reglement van orde - Aanpassingen
Bespreking, blz. 37

Sprekers : de heren J. De Seranno, verslaggever, A. De Beul, O. Van Ooteghem

Regeling van de werkzaamheden, blz. 43

Interpellaties (R.v.O. art. 65)

Interpellatie van de heer J. Van Elewycq tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de werking van de Vlaamse Executieve, blz. 43

Sprekers : de heren J. Van Elewycq, O. Van Ooteghem, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Reglement van Orde - Aanpassingen
Hoofdelijke stemming, blz. 50

Interpellaties (R.v.O. art. 67) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer A. De Beul tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de taakverdeling binnen de Vlaamse Executieve, inzonderheid de met machtoverschrijding genomen beslissing van 22 december 1981 waarbij aan de Voorzitter van de Executieve de bevoegdheid „Financiën en Begroting” inzake de culturele en persoonsgebonden materies wordt toegewezen, blz. 51

Sprekers : de heren A. De Beul, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, O. Van Ooteghem

Mededeling van de Voorzitter, blz. 58

Samenstelling van Commissies
Benoeming, blz. 58

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1
Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen
Debat, blz. 60

Sprekers : de heren G. Verhaegen, L. De Greve, P. Van Grembergen, N. De Batselier, E. Vankeirsbilck, A. De Beul, W. Taelman, E. Baldewijns, J. Caudron

Regeling van de werkzaamheden, blz. 93

Nr. 4 27 januari 1982
Morgenvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 95

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 95

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1
Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen
Debat (Voortzetting), blz. 95

Sprekers : de heren H. Boel, G. Caudron

Regeling van de werkzaamheden, blz. 103

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1
Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen
Debat (Voortzetting), blz. 103

Sprekers : de heren A. Denys, J. Dupré, W. Seeuws, M. Capoen, E. Desutter, E. Beysen, mevrouw M. Smet

Regeling van de werkzaamheden, blz. 118

Nr. 5

27 januari 1982
Middagvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 119

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 119

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1

Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen

Debat (Voortzetting), blz. 119

Sprekers : de heren G. Temmerman, A. Bourgeois, V. Anciaux, T. Delahaye, G. Anthuenis, J. Sleenckx, K. Dillen, H. Weckx, W. Jorissen, mevrouw W. Demeester-De Meyer, de heren F. Vermeiren, G. Gabriels, B. Cools,

A. Steverlynck, J. Valkeniers, G. Cardoen, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, I. Van Belle

Motie betreffende een belangenconflict
Indiening, blz. 152

Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

- 21 (1981-1982)-Nr. 1

Interpellatie (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen

Debat (Voortzetting), blz. 152

Sprekers : de heren J. Valkeniers, A. Diegenant, O. Van Ooteghem, C. Moors, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgele-

genheid, J. Van Elewyck, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid

Motie houdende vertrouwenskwestie tot besluit van de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

Hoofdelijke stemmingen, blz. 164

Sprekers : de heren V. Anciaux, T. Delahaye

Motie betreffende een belangenconflict

Bespreking, blz. 166

Sprekers : de heren V. Anciaux, L. Van den Brande

Hoofdelijke stemming, blz. 168

Regeling van de werkzaamheden, blz. 169

3e vergadering

Dinsdag 26 januari 1982

VOORZITTER : de heer J. Pede

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

— **De vergadering wordt geopend om 14 uur.**

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

J. De Loore-Raeymaekers, J. Nutkewitz, J. Somers, G. Sprockeels, gezondheidsredenen.

E. De Groot, L. Dhoore, P. Peeters, R. Peeters, buitenslands.

E. Flamant, A. Laridon, L. Pans, A. Steverlyncx, ambtsverplichtingen.

AFWEZIG ZONDER KENNISGEVING

Presentielijst (R.v.O. art. 30,1 en 3)

A. Coppieters, A. d'Alcantara, R. De Backer-Van Ocken, F. Piot, H. Van Rompaey, G. Willems.

F. Colla, E. Cuvelier, A. De Winter, H. Lahaye, G. Sprockeels, H. Vanderpoorten.

W. Claes, E. Coppens, H. Knuts, J.

Mangelschots, J. Ramaekers, F. Van Acker, M. Vandenhove, V. Vanderheyden, J. Wyninckx.

F. Baért, J. Desseyn, W. Kuijpers, L. Van Biervliet, R. Vandekerckhove.

J. Peetermans.

VOORSTEL VAN DECREET

Indiening

De Voorzitter : Het volgende voorstel van decreet werd ingediend en zal naar de bevoegde commissie worden verwezen :

- Voorstel van decreet van de heer Temmerman C.S. houdende wijziging van het koninklijk besluit van 28 januari 1977 tot vaststelling van de regelen inzake omslag van het deel van het Gemeentefonds dat aan de gemeenten van het Vlaamse gewest toevalt — 67 (1981-1982)-Nr. 1.
-
-

SCHRIFTELIJKE VRAGEN (R.v.O. art. 63)

De Voorzitter : Schriftelijke vragen werden ingediend door : mevrouw G. Devos, de heren F. Geyselings, H. Suykerbuyk, J. Valkeniers.

MONDELINGE VRAAG (R.v.O. art. 64)

De Voorzitter : De volgende mondelinge vraag werd ingediend :

- door de heer L. Dierickx tot mevrouw R. Steyaert, **Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg**, over de benoeming van de voorzitter en de leden van de Vlaamse Hoge Raad voor minder-valide personen.
-
-

REGLEMENT VAN ORDE — AANPASSINGEN

Bespreking

De Voorzitter : Aan de orde zijn de aanpassingen in het Reglement van Orde van de Raad, ten gevolge van de inwerkingtreding van de tweede fase van de staatshervorming.

De door de Commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen en ik stel voor dat wij, na de verslaggever te hebben gehoord, onmiddellijk artikelsgewijs te werk gaan.

Geen bezwaar ? (**Instemming**)

Aldus is besloten.

De heer De Seranno, verslaggever, heeft het woord.

De heer J. De Seranno, verslaggever (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, heren en dames Ministers, dames en heren, belast met de opdracht het Reglement van Orde van de Vlaamse

De Seranno

Raad aan te passen, overeenkomstig de huidige staatshervorming, heeft uw Commissie op 24 januari 1982 zich over deze problematiek gebogen.

In een merkwaardige geest van samenwerking heeft uw Commissie dan een aantal fundamentele hervormingen die een noodzakelijk gevolg zijn van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen aangenomen; meer bepaald van de artikelen die specifiek op de huidige fase van de staatshervorming betrekking hebben.

Tevens werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om in het reglement een aantal technische verbeteringen aan te brengen.

Het bestaand Reglement van Orde van de Vlaamse Raad, aangenomen op 2 december 1980, heeft uiteraard als uitgangspunt voor de bespreking gediend.

Alle aanpassingen van het Reglement van Orde kregen de eenparige instemming van uw Commissie, zodat de telkens herhaalde bevestiging daarvan, bij elk artikel afzonderlijk, ons overbodig leek.

De meeste artikelen spraken voor zichzelf, zodat ze in het verslag met een korte commentaar konden worden afgedrukt. Deze commentaar is direct aansluitend bij elk gewijzigd artikel opgenomen. Tekst en commentaar vormen aldus één aansluitend geheel, wat naar de bedoeling van uw verslaggever, van aard zal zijn om de leesbaarheid, de samenhang en het goede begrip van deze aanpassingen in hoge mate bevorderen.

Mijnheer de Voorzitter met uw verlof zou ik bondig de verschillende gewijzigde artikelen willen overlopen.

De voorgestelde tekst van artikel 3 wil duidelijk stellen dat de Commissie voor het onderzoek naar de taalgroep, die een tijdelijke en specifieke taak heeft, enkel een verslaggever en geen volledig Bureau moet benoemen, zoals zulks wel het geval is voor de andere commissies.

De Raad neemt immers slechts akte van de grondwettelijke bestaande

taalgroep en taalaanhorigheid en kan derhalve geen andere leden uitstoten noch opnemen.

De overige aanpassingen in artikel 3 zijn vormelijke of procedurele aanpassingen of zijn een gevolg van de wet van 8 augustus 1980. Ook de in artikel 5 opgenomen wijzigingen zijn hoofdzakelijk vormaanpassingen.

In de tekst van het eerste lid van artikel 7 zou op de eerste en tweede regel moeten worden vervangen: „overeenkomstig artikel 10, punt 2 erkende fracties” door: „fracties die uit tien leden bestaan”. Mijnheer de Voorzitter, hier zou ik in afwijking met het wellicht intussen gedrukte verslag een wijziging willen voorstellen, namelijk de woorden „ten minste” zouden moeten worden toegevoegd zodat de tekst luidt: „fracties die uit ten minste tien leden bestaan”. Zoals de tekst nu is, zouden enkel fracties erkend worden die uit tien leden bestaan en naar mijn mening is er geen enkele fractie die precies uit tien leden bestaat. Hetzelfde geldt voor artikel 10, punt 2; zulks dan met het oog op eenvoudigheid.

Verder wordt voorgesteld een nieuw artikel in te voegen, artikel 9bis.

Vooraf het punt 3 van het nieuw ingevoegde artikel 9bis verdient onze bijzondere aandacht. Het is logisch — meent de Commissie — dat vervanging bij afstand van een mandaat of bij een vacature op dezelfde wijze gebeurt als de aanvankelijke benoeming. Het gaat hier om de benoeming van leden van de Executieve. De hypothese van individueel ontslag van een lid van de Executieve wordt niet voorzien vermits het niet om gedwongen ontslag kan gaan wegens niet-toepassing van artikel 71 van de bijzondere wet. Tijdens de bespreking in de Commissie wierp een lid de vraag op wat er moet gebeuren met de bevoegdheden van een lid wiens mandaat vacant is, in afwachting van zijn vervanging. Zou men in de tekst niet kunnen opnemen dat de bevoegdheden van het betrokken lid van de Executieve door dit lid worden uitgeoefend tot wanneer zijn opvolger de eed heeft afgelegd?

Verscheidene leden wezen erop dat de voorgestelde teksttoevoeging niet

thuishoort in het Reglement van Orde van de Vlaamse Raad. De Executieve regelt zelf haar wijze van werken overeenkomstig de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Indien in deze bijzondere wet lacunes zouden voorkomen, kan de Vlaamse Raad deze niet opvullen. Wat het probleem betreft van de uitoefening van de bevoegdheden van een lid wiens mandaat vacant is, wordt erop gewezen dat de Executieve zich krachtens een aanvaard beginsel in het staatsrecht kan beroepen op het beginsel van de continuïteit om de lopende zaken verder af te handelen.

Wij menen dat voor artikel 13 mag worden verwezen naar het verslag.

In artikel 14 zijn hoofdzakelijk vormen taalaanpassingen geschied. Dit is ook het geval voor artikel 16.

De vormaanpassing in artikel 50, punt 2 en de procedurele aanvulling zijn het gevolg van een nieuwe in de Raad ingevoerde praktijk van toevoeging van interpellaties aan een verklaring van de Executieve.

Artikel 50bis behandelt de procedure van de vertrouwenskwestie in toepassing van artikel 70 van de reeds genoemde bijzondere wet van 1980.

Ik verwijs hier naar artikel 71 van de bijzondere wet, waarin is vermeld: „De Raad kan te allen tijde een motie van wantrouwen tegen de Executieve of één of meer van haar leden aannemen. Deze motie is alleen dan ontvankelijk wanneer zij een opvolger voorstelt, naar gelang van het geval, voor de Executieve, voor een lid of voor meer leden. De aanneming van de motie heeft het ontslag van de Executieve of van het betwiste lid of de betwiste leden tot gevolg, benevens de aanstelling van de nieuwe Executieve, het nieuwe lid of de nieuwe leden.”

De toepassing van dit artikel doet problemen rijzen en kan in de huidige fase niet operationeel zijn. Wanneer immers een meerderheid van leden van de Raad een motie van wantrouwen richt tegen de Executieve of tegen één of meer van haar leden en bovendien uitmaakt wie als nieuwe leden of nieuw lid behorend tot dezelfde fractie als de ontslagnemende zullen worden aangesteld, dan is dit in strijd met

De Seranno

artikel 65, paragraaf 5 van de reeds geciteerde wet, volgens welke de fracties uitmaken wie een lid of leden van de Executieve zullen zijn.

Uw Commissie was het eens om de mogelijkheden van een constructief vertrouwensvotum in de huidige fase niet in het Reglement van Orde op te nemen.

Artikel 72 van de bijzondere wet zijnde de motie houdende de vertrouwenskwestie en artikel 73 van de bijzondere wet zijnde het vrijwillig ontslag van de Executieve, of één of meer van haar leden, daarentegen doen geen problemen rijzen.

Onderhavig voorstel tot wijziging is dus een toepassing van artikel 72 van de bijzondere wet.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de artikelen 54 en 59 bevatten enkel vormelijke aanpassingen.

Mag ik in verband met artikel 60 uw aandacht vragen voor de wijzigingen die in punt 2 van dit artikel zijn opgenomen. De tekst zal luiden als volgt :

„2. Behoudens de uitgavenbegrotingen worden alle begrotingen verzonden naar de commissie voor financiën en begroting, die wordt voorgezeten door de voorzitter van de Raad.

De uitgavenbegrotingen worden verzonden naar de bevoegde commissies van de Raad.”

De gewijzigde tekst inzake begroting is geïnspireerd door de jongste plannen van de Vlaamse Executive. Er zou, zoals dit gebeurt voor het Rijk, één middelenbegroting voor Gewest en Gemeenschap samen worden ingediend. Verder zou elke Gemeenschapsminister voor zijn bevoegdheidspakket een uitgavenbegroting indienen. Het lijkt dan ook logisch, in die hypothese, de werkwijze in begrotingszaken in de Vlaamse Raad te organiseren zoals in de Kamer van Volksvertegenwoordigers en in de Senaat, waar de Commissie voor financiën de begrotingen die hoofdzakelijk van financiële aard zijn behandelt, terwijl de vaste commissies de begroting van de diverse departementen

behandelen.

Aldus zouden de middelenbegroting, evenals de voorlopige kredieten en de eindrekening naar de Commissie voor financiën en begroting worden verzonden.

In artikel 65 wordt in punt 9 de eerste zin vervangen door het volgende :

„Interpellaties die voor de behandeling van een verklaring van de Executieve of de begroting nog niet zijn behandeld, worden respectievelijk bij de beraadslaging over een verklaring van de Executieve of de begroting gevoegd.”

Wij mogen aannemen dat het hier gaat over verzoeken tot interpellatie ingediend nadat bij de Vlaamse Raad, in verband met de betrokken bevoegdheid, het ontwerp van begroting voor de uitgaven werd neergelegd.

Ook in artikel 47 werden vormelijke aanpassingen aangebracht. Inderdaad, aangezien de Commissie voor het reglement en de Commissie voor de verzoekschriften gefusioneerd werden onder de benaming „Commissie voor het reglement en de verzoekschriften” diende de tekst te worden aangepast.

Ook voor de artikelen 68 en 73 zijn vormelijke aanpassingen voorzien.

Aan de zorgen van het Secretariaat van de Raad wordt de coördinatie toevertrouwd van de door de Raad aangenomen aanpassingen, inzonderheid inzake vernummeringen en verwijzingen.

Mijnheer de Voorzitter, ik veronderstel dat de Vlaamse Raad de Commissie zal verontschuldigen voor het niet tijdig ter beschikking stellen van de nieuwe tekst. Wij hebben deze opdracht pas gisteren van de Raad gekregen, taak welke wij zo vlug mogelijk hebben trachten te vervullen. Het is dan ook mogelijk dat zich in de gedrukte tekst nog een paar taalfouten bevinden, waarvoor wij u verzoeken ons te willen verontschuldigen.

Tenslotte, mijnheer de Voorzitter, wens ik nog een persoonlijke opmerking te maken. Wij drukken onze bezorgdheid uit over de wijze waarop ar-

tikelen 13 en 71 van het reglement worden toegepast en waardoor de politisering van het ambtelijk apparaat in de hand wordt gewerkt.

Ik meen hier namens honderdduizenden ambtenaren te mogen stellen dat de politisering van het ambtenarenkorps in alle administraties zo spoedig mogelijk moet kunnen worden geweerd. Eens voor altijd moet duidelijk worden gemaakt dat onze ambtenaren naar hun kennis, kunde en inzet moeten worden beoordeeld en niet naar hun politieke kleur.

Pas dan zal een onafhankelijk ambtenarenkorps efficiënt en degelijk werk kunnen verrichten. **(Applaus bij de VU)**

Met het oog op de uitbouw van een nieuwe Vlaamse administratie zou dit vanwege onze Raad een goed voorbeeld zijn en van uitzonderlijk belang voor de toekomst van Vlaanderen. In deze zin meende ik enkele bedenkingen te mogen formuleren omtrent dit oud maar toch zeer delicaat probleem. **(Applaus bij de CVP, PW en SP)**

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?

De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, wat de mededeling van onze collega de heer De Seranno betreft in verband met het ontslag van een lid van de Executieve wens ik het verslag aan te vullen of toch zeker te nuanceren.

Het ligt inderdaad voor de hand dat in dergelijk geval de Executieve zich zou kunnen beroepen op het systeem van de continuïteit van het bestuur om de lopende zaken verder af te handelen die normaal door het ontslagnemend lid van de Executieve hadden moeten worden behandeld.

In de Commissie werd ter zake ook opgemerkt dat door het stelsel van de proportionaliteit deze stelregel in feite niet kan worden toegepast. Wij hebben daarbij verwezen naar hetgeen op nationaal vlak gebeurt wanneer de pariteit in de Regering niet meer verzekerd is. Wij menen dat deze zaken perfect vergelijkbaar zijn en dat, wan-

De Beul

neer dergelijk geval zich mocht voordoen, het niet zo eenvoudig is als alleen maar beroep te doen op de administratieve regel van de continuïteit van het bestuur.

Inzake de laatste opmerking van de heer De Seranno nopens artikel 13 van ons reglement ga ik, wat de grond van de zaak betreft, met zijn verzuchting tot depolitisering van het openbaar ambt uiteraard volkomen akkoord. Dit geldt evenwel niet voor zijn specifieke aanval op artikel 13. Inderdaad, dit artikel is in ons reglement ingeschreven in toepassing van de Cultuurpactwetgeving, in toepassing van het Cultuurpactdecreet en wij wensen ons daaraan te houden. Een opmerking op dit artikel lijkt ons dan ook vrij hypocriet.

In de derde plaats, mijnheer de Voorzitter, maak ik van de gelegenheid gebruik iets te berde te brengen waarvoor gisteren tijdens de vergadering van de Commissie voor het reglement weinig gelegenheid is geweest omdat wij daar, met het oog op de vergadering van vandaag, zeer vlug dienden te werken. Het gaat om het volgende : in het Nederlandse Parlement wordt het systeem van de onderbrekingen toegepast. Hierdoor wordt de mogelijkheid geboden de debatten in een parlementaire vergadering vrij levendig te maken. Ons Reglement van Orde, zoals wij het tot hertoe kennen, is ter zake zeer rigide en streng. In feite komt het erop neer dat iedereen perfect op een rijtje na mekaar mag praten en ook meestal naast mekaar mag praten. Welnu, ik vind het wenselijk dat ook in onze vergadering het systeem van de interruptie zou kunnen worden toegepast. Deze regel moet daarom niet in het reglement worden ingeschreven. Het systeem kan bij onderlinge consensus worden toegepast. Het hoort aan de Voorzitter van deze Vergadering het toepassen van dit systeem mogelijk te maken, te controleren en binnen verantwoorde perken te houden. Wij zijn er ons natuurlijk van bewust dat het systeem van interruptie ook als een vorm van obstructiepolitiek zou kunnen worden gebruikt, hetgeen wij volkomen afwijzen. Wij menen evenwel dat de Voorzitter van de Vergadering het voeren van het

woord in deze Vergadering zo soepel zou moeten kunnen leiden dat interrupties mogelijk zijn en in de hand worden gehouden met als resultaat dat deze debatten werkelijk uitmonden in een gesprek tussen al diegenen die in de Vergadering aanwezig zijn. **(Applaus bij de VU, CVP, SP en PVV)**

De Voorzitter : Wij bespreken thans de aan te passen artikelen van het Reglement van Orde.

Titel 1 – Vestiging, inrichting en werking van de Raad

Hoofdstuk III – Onderzoek naar de taalgroep

Artikel 3

1. Ongewijzigd.
2. Ongewijzigd.
3. In afwijking van artikel 14, punt 2 benoemt bedoelde commissie alleen een verslaggever, die de besluiten van de commissie aan de Raad mededeelt.
4. De Raad doet uitspraak over de besluiten van de commissie ; in voorkomend geval wordt over deze besluiten bij zitten en opstaan gestemd. De voorzitter roept degenen die krachtens deze besluiten tot de Nederlandse taalgroep behoren, uit tot lid van de Raad en vermeldt de leden die werden verkozen door het kiescollege van het arrondissement Brussel en die op de dag van hun verkiezing hun woonplaats in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad hebben.

– **Aangenomen.**

Hoofdstuk V – Vast Bureau

Afdeling I – Bureau

Artikel 5

1. Bij de opening van iedere zitting benoemt de Raad uit zijn leden achtereenvolgens bij afzonderlijke stemming een voorzitter, een eerste ondervoorzitter, een tweede ondervoorzitter, een derde ondervoorzitter, een vierde ondervoorzitter, en bij gezamenlijk stemmen drie secretarissen, die samen het vast bureau vormen, hierna te noemen het Bureau.

2. Ongewijzigd.
3. Ongewijzigd.

– **Aangenomen.**

Artikel 6

Zodra het Bureau is benoemd, verklaart de voorzitter de Raad geconstitueerd en geeft hij hiervan kennis aan de Vlaamse Executieve, hierna te noemen de Executieve, de Wetgevende Kamers, de Raad van de Franse Gemeenschap, de Waalse Gewestraad en de Raad voor de Duitse Cultuurgemeenschap.

– **Aangenomen.**

Afdeling II – Uitgebreid Bureau

Artikel 7

De voorzitters van de fracties die uit ten minste tien leden bestaan, nemen met raadgevende stem deel aan alle werkzaamheden van het Bureau, waarmede zij samen het uitgebreid Bureau vormen.

Zij worden gelijkgesteld met de ondervoorzitters van de Raad, behalve wat de specifieke in artikelen 8, punt 4 en 66, punt 1 omschreven taak betreft.

– **Aangenomen.**

Hoofdstuk Vbis

Vlaamse Executieve

Benoeming, ontslag, afstand van mandaat en vacature

Artikel 9bis

1. Na gehele vernieuwing van de Wetgevende Kamers benoemt de Raad uit zijn leden, op grond van de door de fracties in volgorde van voorkeur ingediende en door de meerderheid van de respectieve fractieleden ondertekende voordrachten, negen leden van de Executieve, van wie ten minste één lid tot het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad behoort.
2. Bij ontslag van de gehele Executieve voorziet de Raad overeenkomstig

Voorzitter

punt 1 in de vervanging ervan.

3. Ingeval een lid van de Executieve afstand doet van zijn mandaat of een mandaat van lid van de Executieve vacant wordt, voorziet de Raad in de vervanging van het betrokken lid van de Executieve door uit zijn leden een opvolger te benoemen op grond van de door de fractie die het betrokken lid van de Executieve bij de aanvankelijke benoeming heeft voorgedragen, ingediende en door de meerderheid van de betrokken fractieleden ondertekende voordracht.

— **Aangenomen.**

Hoofdstuk VII —

Benoemingen en voordrachten

Afdeling II —

Evenredige vertegenwoordiging

Artikel 13

Alle door de Raad te verrichten benoemingen en voordrachten geschieden overeenkomstig de evenredige vertegenwoordiging van de fracties. Het Bureau bepaalt voor elk geval afzonderlijk het aantal plaatsen dat aan iedere fractie toekomt en waarbuiten geen kandidaten mogen worden voorgedragen.

— **Aangenomen.**

Hoofdstuk VIII — Commissies

Afdeling 1 —

Samenstelling van de Commissies

Artikel 14

1. De Raad kan voor de duur van een zittingsperiode commissies benoemen, waarvan aantal, samenstelling, bevoegdheid en benaming door het Bureau worden voorgesteld, onverminderd de bepalingen van artikelen 3, punt 2, 60, punt 2, 66, 67, punt 4 en 73, punt 3.

2. Iedere commissie benoemt haar voorzitter, een eerste ondervoorzitter, een tweede ondervoorzitter en een secretaris, na overleg tussen de fracties en overminderd de bepalingen van artikelen 60, punt 2, 1e lid, 66, punt 1 en 73, punt 3.

3. De ondervoorzitter die de voorzitter vervangt, heeft dezelfde bevoegdheid als de voorzitter.

— **Aangenomen.**

Afdeling II —

Bij eenroeping, aanwezigheid en orde in de vergaderzaal.

Artikel 16

1. **Ongewijzigd.**

2. **Ongewijzigd.**

3. **Ongewijzigd.**

4. **Ongewijzigd.**

5. **Ongewijzigd.**

6. Buiten de leden van de commissie, de betrokken leden van de Executieve en hun medewerkers alsmede de griffier en het voor de vergadering vereiste personeel heeft niemand onder enig voorwendsel toegang tot de vergaderzaal, onverminderd de bepalingen van artikelen 25 en 27, punt 2.

— **Aangenomen.**

Titel II — Behandeling van ontwerpen van decreet, voorstellen van decreet, voorstellen van resolutie, moties en amendementen

Hoofdstuk VI — Moties naar aanleiding van een verklaring van de Executieve of een interpellatie

Artikel 50

1. **Ongewijzigd.**

2. Naar aanleiding van overeenkomstig artikel 65, punt 9 bij de beraadslaging over een verklaring van de Executieve of een ontwerp van decreet betreffende begrotingsaangelegenheden, hierna te noemen begroting, gevoegde interpellaties kan geen motie worden ingediend.

3. **Ongewijzigd.**

4. Een met redenen omklede motie kan tot goed- of afkeuring van het beleid van de Executieve of een lid ervan besluiten. In geval verscheidene

met redenen omklede moties over hetzelfde onderwerp worden ingediend, beslist de Raad op voorstel van de voorzitter en in afwijking van artikel 36 vooraf over de voorrang voor zover er overeenkomstig artikel 33, punt 1, littera f geen voorstel tot het verlenen van voorrang is gedaan. Over dergelijke beslissing wordt zonder debat bij zitten en opstaan gestemd.

5. **Ongewijzigd.**

6. **Ongewijzigd.**

7. Over een motie spreekt de Raad zich na verloop van ten minste achtenveertig uur in de meest nabije openbare vergadering bij hoofdelijke stemming uit.

8. Aanneming van een motie brengt verwerping van de andere over hetzelfde onderwerp mede.

— **Aangenomen.**

Hoofdstuk VIbis —
Vertrouwenskwestie

Artikel 50bis

1. De Executieve heeft het recht bij de voorzitter van de Raad een met redenen omklede en door de voorzitter van de Executieve ondertekende motie die ertoe besluit de vertrouwenskwestie te stellen, hierna te noemen motie houdende vertrouwenskwestie, in te dienen naar aanleiding van een verklaring van de Executieve ofwel voor de eindstemming in openbare vergadering over een begroting of enig ander belangrijk initiatief hetzij van de Executieve hetzij van een lid of leden van de Raad.

2. Bij ontvankelijkheid deelt de voorzitter een motie houdende vertrouwenskwestie onmiddellijk aan de Raad mede.

3. Over een motie houdende vertrouwenskwestie spreekt de Raad zich na verloop van ten minste achtenveertig uur in de meest nabije openbare vergadering bij hoofdelijke stemming uit.

4. Verwerping van een motie houdende vertrouwenskwestie brengt ontslag van de Executieve mede.

Voorzitter

— **Aangenomen.**

Hoofdstuk IX –
Voorstellen van resolutie

Artikel 54

1. Ongewijzigd.

2. Ongewijzigd.

3. De bepalingen van artikel 51, punten 2 en 3 gelden ook voor voorstellen van resolutie.

4. De beraadslaging over een voorstel van resolutie geschiedt in een enkele bespreking overeenkomstig de bepalingen van artikel 52, punten 3 en 4.

— **Aangenomen.**

Titel III – Taalgebruik

Artikel 59

1. Ontwerpen en voorstellen van decreet, voorstellen van resolutie, moties, voorstellen tot wijziging van het reglement, amendementen alsmede alle teksten betreffende de werkzaamheden van de Raad worden op straffe van onontvankelijkheid in het Nederlands ingediend. Alle mondelinge betogen, beraadslagingen en stemmingen worden op straffe van nietigheid in dezelfde taal gehouden.

2. Ongewijzigd.

— **Aangenomen.**

Titel IV – Werkwijze in
begrotingsaangelegenheden

Artikel 60

1. Indien er in een begroting bepalingen van decreetgevende aard voorkomen die geen rechtstreeks verband houden met de betrokken begroting, worden deze uit bedoelde begroting gelicht en tot een onderscheiden ontwerp van decreet omgewerkt.

2. Behoudens de uitgavenbegrotingen worden alle begrotingen verzonden naar de commissie voor financiën en begroting, die wordt voorgezeten door de voorzitter van de Raad.

De uitgavenbegrotingen worden verzonden naar de bevoegde commissies van de Raad.

3. Een amendement op een begroting dat verhoging van uitgaven tot gevolg heeft en waarvoor in de nodige middelen moet worden voorzien, moet binnen acht dagen na de ronddeling van de begroting bij de voorzitter van de Raad worden ingediend; wordt de behandeling in de commissie gedurende die termijn geopend, dan moet het amendement voor de sluiting van de algemene bespreking in bedoelde commissie worden ingediend.

4. Ongewijzigd.

— **Aangenomen.**

Titel V – Schriftelijke vragen,
mondelijke vragen,
dringende vragen en interpellaties

Hoofdstuk II – interpellaties

Artikel 65

1. Ongewijzigd.

2. Ongewijzigd.

3. Ongewijzigd.

4. Ongewijzigd.

5. Ongewijzigd.

6. Ongewijzigd.

7. Ongewijzigd.

8. Ongewijzigd.

9. Interpellaties die voor de behandeling van een verklaring van de Executieve of de begroting nog niet zijn behandeld, worden respectievelijk bij de beraadslaging over een verklaring van de Executieve of de begroting gevoegd. In bedoeld geval zijn de in punt 7, littera's b) en c) en punt 8, littera b) omschreven regels niet van toepassing en geniet elke interpellant een maximumspreektijd van 15 minuten.

10. Ongewijzigd.

11. Ongewijzigd.

— **Aangenomen.**

Titel VI – Bijzondere bepalingen

Hoofdstuk II – Verzoekschriften

Artikel 67

1. Ongewijzigd.

2. Ongewijzigd.

3. Ongewijzigd.

4. Verzoekschriften worden naar de commissie bevoegd voor de verzoekschriften verwezen of in voorkomend geval naar de commissie die een ontwerp of voorstel van decreet over eenzelfde onderwerp te behandelen heeft.

In dringende gevallen kan de voorzitter in overleg met het Bureau beslissen dat zij rechtstreeks in openbare vergadering worden behandeld.

— **Aangenomen.**

Artikel 68

1. De commissie bevoegd voor de verzoekschriften besluit, naar gelang van het geval, ofwel de verzoekschriften naar het bevoegde lid van de Executieve of naar een andere commissie van de Raad te verwijzen, ofwel ze bij de Raad ter tafel te leggen, ofwel er geen gevolg aan te geven.

2. Ongewijzigd.

3. Ongewijzigd.

4. In de eerste twee openbare vergaderingen na de ronddeling van de in punt 3 bedoelde lijst mag ieder lid van de Raad vragen dat de commissie bevoegd voor de verzoekschriften over een verzoekschrift verslag uitbrengt. In overleg met het Bureau beslist de voorzitter over de ontvankelijkheid van dergelijke vraag.

5. Wanneer de gestelde termijn is verstreken of wanneer de voorzitter de in punt 4 bedoelde vraag in overleg met het Bureau heeft afgewezen, zijn de besluiten van de commissie bevoegd voor de verzoekschriften onherroepelijk.

— **Aangenomen.**

Hoofdstuk VI – Voorstellen
tot wijziging van het reglement

Voorzitter

Artikel 73

1. Ongewijzigd.

2. Ongewijzigd.

3. Tenzij tot spoedbehandeling wordt besloten, worden alle voorstellen tot wijziging van het reglement verwezen naar de commissie bevoegd voor het reglement, die wordt voorgezeten door de voorzitter van de Raad.

4. Ongewijzigd.

— Aangenomen.

De Voorzitter : De bespreking is gesloten.

De hoofdelijke stemming over de gezamenlijke aanpassingen in het Reglement van Orde zal straks worden gehouden.

De heer J. De Seranno, verslaggever : Mijnheer de Voorzitter, in het verslag werd er naar verwezen dat in de tekst „tweede fase van de staatshervorming” de woorden „tweede fase” zouden vervangen worden door „huidige fase”.

De heer O. Van Ooteghem : Mijnheer de Voorzitter, zou het niet mogelijk zijn na de goedkeuring van dit nieuw Reglement van Orde een handige brochure te laten bezorgen aan alle leden van de Vlaamse Raad ? Wij bezitten reeds verschillende exemplaren van dit reglement en uiteindelijk zouden we toch tot een definitieve versie moeten komen.

De Voorzitter : Ja, mijnheer Van Ooteghem, dat is wel de bedoeling.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde moest nu de benoeming zijn van de nog niet samengestelde commissies. Ik stel voor dit uit te stellen tot na de interpellatie, omdat de lijsten nog niet volledig in orde zijn. (**instemming**)

INTERPELLATIES (R.v.O. art. 65)

Interpellatie van de heer J. Van Elewyck tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van **economie** en werkgelegenheid, over de werking van de Vlaamse Executieve

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Elewyck tot de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de werking van de Vlaamse Executieve.

De heer Van Elewyck heeft het woord.

De heer J. Van Elewyck (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, met uw toestemming zal ik tijdens mijn interpellatie meteen, namens onze fractie, mijn uiteenzetting ontwikkelen over de beleidsverklaring die gisteren door de Executieve werd voor gebracht.

De eerste beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve is vanzelfsprekend een bijzonder belangrijke politieke daad. Sinds 1971, bij het totstandkomen van de culturele autonomie, werd een bijzonder lange weg afgelegd. In december 1981 leidde dit tot het in het leven roepen van de eerste Vlaamse regering in het geregionaliseerde België.

Precies zoals dit het geval was in 1830-1831, heeft de wetgever gemeend dat voor die eerste Vlaamse regering het unionisme zou moeten gelden, unionisme dat bij het totstandkomen van de Belgische Staat gedurende meerdere jaren een belangrijke politieke rol heeft gespeeld. Men mocht verwachten en verhoppen dat het ook in deze Vlaamse regering belangrijk zou kunnen zijn. Dit was de wens van de wetgever tijdens de bespreking van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Deze wens kwam eveneens tot uiting in de regeringsverklaring van Martens III. Deze wens kwam vanzelfsprekend duidelijk tot uiting tijdens de onderhandelingen die voorafgingen aan het totstandkomen van de drieledige nationale regering Martens III.

De heer Jean Gol, toen sprekende namens de hele liberale familie, stelde

tijdens die onderhandelingen als eis dat de Executieven op proportionele basis gedurende acht jaar zouden worden samengesteld. Deze eis werd met nadruk gesteld omdat vooral bij de liberalen de vrees voor minorisatie bestond. Inderdaad, de liberale familie vreesde na het stemmen van de bijzondere wet in de nieuwe fase van de staatshervorming niet „aan de bak” te zullen komen. De liberale familie vroeg waarborgen tegen deze minorisatie, eiste de invoering van een proportioneel systeem en de inschrijving daarvan in de bijzondere wet. Dit gebeurt dan niet voor de gevraagde acht jaar, maar dan toch voor een periode van vier jaar. Tegelijkertijd stelden men, verwijzend naar het zeer ongelukkige experiment in de Brusselse Agglomeratieraad – en dat is begrijpelijk – dat het bij dit proportioneel systeem onmogelijk zou zijn te komen tot een systeem zoals dit helaas in de Brusselse Agglomeratieraad gold, met name dat sommige leden van de Executieve volledig beroofd zijn van bevoegdheden en zonder portefeuille zijn. Men heeft toen ter zake meteen laten inschrijven dat ook de bevoegdheden proportioneel zouden worden verdeeld. De basis van die verdeling – en zo kom ik terug op het allereerste punt van mijn betoog – was de onderlinge samenwerking tussen alle representatieve politieke partijen. De basis van de verdeling was en is het politiek akkoord.

In de bijzondere wet wordt dit duidelijk en niet mis te verstaan in artikel 74, 3 gesteld. Slechts als dit akkoord onmogelijk blijkt, mag overgegaan worden tot een verdeling van sommige bevoegdheden volgens een rangorde die in de bijzondere wet is vastgelegd. Dat blijkt niet alleen uit de tekst van de bijzondere wet, maar ook uit de voorbereidende werkzaamheden. De toenmalige Eerste Minister – die ook de huidige Eerste Minister is – heeft destijds in Kamer en Senaat verklaringen afgelegd die niet verkeerd kunnen worden begrepen. In de Kamer bijvoorbeeld zei hij „dat het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging tot doel heeft in een eerste periode de medewerking mogelijk te maken van de politieke krachten die voor elk Gewest en elke Gemeenschap representatief zijn.” In de Se-

Van Elewyck

naat zei de Eerste Minister over hetzelfde ontwerp „dat er in een evenredige vertegenwoordiging is voorzien om alle representatieve partijen van Gemeenschap of Gewest te betrekken bij het beheer tijdens een eerste periode wanneer de Executieve geen deel meer uitmaakt van de nationale Regering.”

Er was dus de duidelijke wil van de wetgever om voor de Gewesten en Gemeenschappen andere samenwerkingsvormen te laten ontstaan dan op nationaal gebied. Was dat niet het geval, dan was het natuurlijk niet nodig een verregaande autonomie aan Gewesten en Gemeenschappen te verlenen.

Collega's, men heeft zich in Vlaanderen bij het toekennen van de bevoegdheden in de eerste Executieve die tot stand kwam volgens het systeem van de evenredige vertegenwoordiging, noch aan de letter noch aan de geest van de bijzondere wet gehouden.

Wie heeft een ongebreidelde machts-honger gesteld boven de wet, boven de vroegere eigen eisen ?

De PW.

Uit een document dat tijdig werd onthuld, blijkt dat de PW eiste simultaan te onderhandelen over de vorming van de nationale regering en over de vorming van de deelregeringen. Wat betekent dit in concreto ? Dit betekent dat zij niet alleen een voorafgaand akkoord over de verdeling van de bevoegdheden eiste, maar ook over de verdeling van de residuair bevoegdheden en over de krachtlijnen van het te voeren beleid.

Dit betekent meteen het negeren van de geest van artikel 74 van de bijzondere wet.

Het bewijs dat hier inderdaad aan een koehandel werd gedaan, is sedertdien onomstootbaar geleverd. Een voor-aanstaand politiek commentator, zeer nauw betrokken bij de beleidsorganen van de PW, de heer Frans Strieleman, schreef het volgende : „in het nieuwe kabinet” – hij bedoelt nationaal kabinet – „komt het onderwijs, Nederlandstalig stelsel, in han-

Voorgrond midden : de heer J. De Seranno (CVP), verslaggever over de aanpassingen in het Reglement van Orde. Naast hem (links) de heer A. Steverlynck (CVP) en (rechts) de heer L. Van den Brande (CVP). Achter hem Staatssecretaris P. D'Hondt-Van Opdenbosch (CVP)

den van de CVP, naar mag aangenomen worden in ruil voor Cultuur, een materie die tot de bevoegdheid van de deelregering behoort.” In ruil, dus de koehandel nationaal / gewestelijk / gemeenschap werd gevoerd en heeft tot bepaalde resultaten geleid.

Collega's, deze operatie was natuurlijk slechts mogelijk als de PW een partner voor deze koehandel en deze ruil vond. Deze partners waren sommigen in de top van de CVP.

In de schoot van de CVP ontstond gedurende een bepaalde periode een bijzonder vreemde situatie, een soort wederzijds politiek bedrog.

De heer L. De Grève : Een huwelijk !

De heer J. Van Elewyck : Ik durf het woord huwelijk niet gebruiken, want ik weet niet of deze partij voor sommigen niet méér een vorm van samenwonen is dan een huwelijk.

De heer L. De Grève : Er bestaan ook huwelijken op een zakelijke basis.

De heer J. Van Elewyck : Van een zakelijke basis weet u meer dan wij.

Welnu, de hoogste nationale leiding

van de CVP had reeds met de PW een akkoord gesloten op het ogenblik dat anderen, waarvan de loyaliteit door niemand wordt betwist, toegelaten werden en opdracht kregen een poging te ondernemen, ten eerste tot herverdeling van de bevoegdheden ; ten tweede, tot het maken van afspraken over de evenwichtige toekenning van deze portefeuilles.

Er werden zelfs uitnodigingsbrieven verstuurd tot deelneming aan vergaderingen, die tot dit resultaat moesten kunnen leiden.

Collega's, over deze aangelegenheid zijn in de lokalen van de Vlaamse Raad drie besprekingen gevoerd. Een eerste bespreking had plaats op 4 december 1981. Aan dit gesprek hebben gemandateerde vertegenwoordigers van de CVP, van de SP en van de VU deelgenomen. De PW was afwezig, zogenaamd wegens de onthulling in een blad van de VU betreffende het bestaan van geheime, voorafgaande akkoorden. Op die vergadering heeft de SP gesteld dat zij in alle klaarheid wenste mee te werken aan een poging om te komen tot herverdeling van deze bevoegdheden.

Van Elewyck

Een tweede vergadering ging door op 15 december 1981. Op deze vergadering was de PW wel door een personaliteit vertegenwoordigd, die zich volledig gemandateerd noemde om namens zijn partij te onderhandelen over de ook door hen gewenste herverdeling van de bevoegdheden.

Op die vergadering waar de vier belangrijke partijen vertegenwoordigd waren, heeft de SP een document met voorstellen tot herverkaveling of herverdeling van de bevoegdheden ter tafel gelegd. De SP heeft er een poging gedaan om tot een systeem te komen waarbij de residuaire bevoegdheden geïncorporeerd werden in de bevoegdheden zoals in de bijzondere wet omschreven. Gepoogd werd om het zo te stellen dat ieder lid van de Executieve over een volwaardige portefeuille, een volwaardig mandaat zou kunnen beschikken.

Wij hebben op dat ogenblik duidelijk gesteld dat het hier om een basis voor bespreking ging. Iedereen die aan de bespreking heeft deelgenomen zal het ermee eens zijn dat dit document inderdaad bespreekbaar was en dat het een geldige gespreksbasis kon vormen. Dat heeft iedere deelnemer aan die vergadering ook verklaard, zoals trouwens is genotuleerd.

Op zaterdag 19 december, derde vergadering, kwam echter de aap uit de mouw. Inderdaad, zowel CVP als PW weigerden op dat ogenblik de herverdeling van de bevoegdheidspakketten : ze weigerden zelfs de bespreking over die herverdeling aan te gaan om redenen die wij zojuist hebben toegelicht, met name het bestaan van het eerder genoemde geheim akkoord. Een eerlijke poging tot goede samenwerking in de schoot van de Vlaamse Executieve was daarmee de kop ingedrukt.

Mijnheer de Voorzitter, collega's, de rest laat zich raden. Na de aanstelling van de leden van de Executieve op 22 december 1981 werd het geheim akkoord trouwens door „Het Laatste Nieuws” onthuld in een artikel dat aan duidelijkheid niets te wensen overlaat en waarin dit geheim akkoord als zodanig ook naar voren wordt gebracht.

Na de aanstelling van de leden van de Executieve, werd tot de verdeling van de bevoegdheden overgegaan. Toen bleek duidelijk dat niet alleen de leden van de CVP en de PW alle belangrijke bevoegdheden tot zich trokken, maar dat zij daarenboven alle residuaire bevoegdheden zonder mogelijkheid tot bespreking, gewoon bij stemming, toekenden aan de Vlaamse Ministers die tot de CVP en de PW behoren. De SP-Ministers en het Volksunie-lid van de Vlaamse regering werden met een kluitje in het riet gestuurd. Aan duidelijkheid werd op dat ogenblik niets te wensen overgelaten.

Dit heeft vanzelfsprekend geleid tot de vragen die wij hebben geformuleerd bij het deponeren van het verzoek tot interpellatie. Ik lees ze voor, opdat de Voorzitter van de Executieve naderhand niet zou kunnen zeggen dat er geen vragen ter zake werden gesteld, maar dat er alleen opmerkingen werden geformuleerd.

1. Welke pogingen werden ondernomen om te komen tot het in artikel 74, 3° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen bedoelde akkoord over de verdeling van de taken ?
Met welk resultaat ?

2. Op welke wijze en volgens welke criteria werden de residuaire bevoegdheden verdeeld onder de leden van de Executieve ?

3. Welke interpretatie geeft de Executieve aan het 2° van voornoemd artikel 74 ?

Mijnheer de Voorzitter, wij willen niet dat er enige twijfel zou kunnen heersen over de stelling die de SP-fractie inzake deze materie inneemt.

Wij willen onze functie in deze overgangsfase loyaal en volwaardig vervullen. Wij zullen ons niet neerleggen bij een ware machtsgreep tegen de letter en de geest van de wet ; nu niet en morgen niet. Toch willen wij er de aandacht op vestigen dat onze houding de steun kreeg en behoudt bij een belangrijk deel van de publieke opinie. Deze steun werd verwoord door vooraanstaande politieke com-

mentatoren. Ik zal er hier slechts twee citeren : „De Voorzitter van de Vlaamse Regering heeft tot plicht erover te waken dat het beleid van zijn regeringsploeg zo goed mogelijk beantwoordt aan de verwachtingen van de Vlaamse Gemeenschap. Dit betekent dat in deze proefperiode alle burgers iets van hun verzuchtingen in het beleid moeten terugvinden.” Deze tekst werd ondertekend door Leo Marijnissen. Hij zegt elders : „De zogenaamde meerderheid moet afstappen van de idee van gelijken en minder gelijken binnen één en dezelfde regering.”

De zeer weldenkende heer Manu Ruys schreef : „Is het echt te laat om nog te zoeken naar een vergelijk, naar een consensus, die het mogelijk maakt de dynamische politiek van de Vlaamse eendracht en opleving te ontwerpen, die onze bevolking in de huidige noodtoestand zo broodnodig heeft”.

Wij herhalen het, de Vlaamse socialisten blijven bereid opnieuw te praten over een loyale samenwerking, op basis van goed onderhandelde akkoorden.

Men moet weten dat wij niet zinnens zijn ons met een aalmoes te laten afwijzen. Wij zijn evenmin bereid de in de bijzondere wet verworven Vlaamse autonomie te laten afbouwen.

Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik kom nu tot de beleidsverklaring zelf. Het document dat ons werd ter hand gesteld is stukken beter dan het oorspronkelijk document dat in de Executieve werd besproken.

Niettemin hebben wij nog een aantal reserves te formuleren ; daarover zullen wij zo dadelijk verder uitweiden.

Bij voorbaat wensen wij duidelijk te stellen dat onze houding ten aanzien van heel wat punten in het document vermeld, zal bepaald worden naargelang wij al dan niet als volwaardige partners bij de voorbereiding van de uitvoering zullen betrokken worden. Wij zullen noch in de Executieve, noch in deze Raad een politiek goedkeuren die wij op het nationale vlak afwijzen.

Mijnheer de Voorzitter, meerdere collega's van de SP-groep zullen in de bespreking tussenbeide komen. Zij zul-

Van Elewyck

len onze opmerkingen en bezwaren betreffende de beleidsopties verwoorden, onder meer inzake huisvesting, de ruimtelijke ordening en de besparingspolitiek. Het hoe, het wie en het wat moeten snel duidelijk worden.

Het weze ons toegelaten ter zake op een paradox te wijzen. Een Executieve die in haar beleidsverklaring over besparingen spreekt en die meteen in diezelfde beleidsverklaring de oprichting van een reeks nieuwe instellingen aankondigt, moet toch duidelijk kunnen maken hoe het ene met het andere te rijmen valt.

Wij hebben bezwaren tegen een expansiebeleid waarin precies het tegenovergestelde wordt aangekondigd dan hetgeen in de vroegere beleidsverklaring van de deelregering te vinden was en waarvan meerdere leden, die vandaag hier ook zetelen, deel uitmaakten.

Mijnheer de Voorzitter, het weze mij toegelaten op enkele belangrijke knelpunten te wijzen.

In de eerste plaats het mediabeleid. Het spijt me zeer dat de Vlaamse Minister, die wel buiten dit halfroend over het mediabeleid verklaringen aflegt, hier niet aanwezig is, wanneer over deze aangelegenheid in de Raad wordt gesproken. Hij heeft kennelijk veel meer belangstelling om buitenshuis allerlei dingen te gaan vertellen dan in deze Vlaamse Raad te horen wat de Vlaamse vertegenwoordigers over die aangelegenheid wensen naar voren te brengen.

Mijnheer de Voorzitter, ik zou u dan ook willen verzoeken deze Vlaamse Minister uit te nodigen om ten minste dit debat bij te wonen. Naar mijn oordeel getuigt deze afwezigheid inderdaad van bijzonder weinig achting en respect voor de werkzaamheden van onze Raad.

Intussen moge het voor iedereen duidelijk zijn dat inzake het mediabeleid er voor ons geen sprake kan zijn te tornen aan het monopolie van de BRT. Wij weigeren dit monopolie te doorbreken. Wij betuigen tegelijkertijd onze gehechtheid aan de lokale, niet commerciële radio's, die wij willen

stellen tegenover de grote geregionaliseerde commerciële zenders die het in feite mogelijk maken het BRT-decreet, waaraan zolang in deze Raad werd gewerkt, en waarover wij zo uitvoerig hebben gehandeld te doorbreken en daarenboven, via handelspubliciteit, de audio-visuele media in handen van de geldmachten brengen.

Wij zijn voor de uitbreiding van de waarborgen inzake cultuurbeleid naar de persoonsgebonden materies. De tekst die deze Executieve ter zake voorlegt ligt, dames en heren van de PW, ver achter bij hetgeen in vroegere regeringsprogramma's werd gesteld.

Wij verlangen te weten of iedereen in deze Raad het erover eens is dat ieders filosofische overtuiging in alle omstandigheden moet kunnen worden gerespecteerd en of iedereen het erover eens is dat waarborgen om dit mogelijk te maken moeten kunnen worden ingeschreven in pacten die eenzelfde waarde als het Cultuurpact hebben.

Nu wil ik het hebben over het onderwijs. Ook in dit verband zullen gespecialiseerde collega's uit onze fractie onze stelling meer in detail toelichten.

Toch willen wij reeds zeggen dat alles wat te maken heeft met artikel 59bis van de Grondwet aan de Schoolpactcommissie moet worden voorgelegd. Het gaat hier over een verplichting waaraan niet te ontkomen is. Wij zien trouwens niet in op welke wijze wij de zin in de mededeling, die de heer Geens hier gisteren over deze materie aflegde, moeten interpreteren.

De heer Geens stelde, en ik citeer :

„Een volwaardige cultuurautonomie houdt in dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is voor het onderwijsbeleid. Zij zal in samenwerking met de Vlaamse Raad in een open dialoog haar standpunt bepalen in verband met de juiste toepassing van de grondwettelijke bepalingen ter zake, enz. . . .”

D,at overleg hoort thuis in de Nationale Schoolpactcommissie en nergens anders. Alleen' in de Nationale Schoolpactcommissie beschikt elke

fractie als volwaardig partner over de mogelijkheid om zijn stem echt te laten horen.

Wie het anders ziet, schendt de schoolvrede, met alle gevolgen van dien.

Wij herhalen opdat er geen misverstand over kan bestaan. Alles wat met de schoolvrede te maken heeft, ook het kunstonderwijs en ook de middenstandopleiding, hoort niet thuis in een werkgroep van de Vlaamse Executieve of in de Vlaamse Raad, maar in de Schoolpactcommissie, waar deze materie moet kunnen worden behandeld volgens de geëigende procedure.

Mijnheer de Voorzitter, het tweede deel van deze interpellatie zullen wij, wanneer u het toestaat, in een latere vergadering ontwikkelen.

Met betrekking tot de beleidsverklaring wil ik nu al de houding aankondigen die de SP-fractie ter zake morgen zal aannemen.

Wij zouden een neen-stem gemakkelijk kunnen rechtvaardigen verwijzend naar het dubbelspel tijdens de voorafgaande bespreking, verwijzend naar de karikatuur die men gemaakt heeft bij de bevoegdheidsverdeling en verwijzend naar de kaakslag die aan twee belangrijke fracties uit deze Raad is toegebracht bij het toekennen van de residuaire bevoegdheden.

Wij zullen echter niet neen stemmen. Wij willen immers samen inhoud geven aan het beleid. Wij blijven bereid een positieve rol te spelen bij de uitbouw van een nieuw Vlaanderen.

Het is evenwel duidelijk, om de redenen die hier werden uiteengezet, dat onze fractie evenmin ja zal stemmen wanneer morgen moet worden gestemd over de beleidsnota van de Vlaamse Executieve. De hele SP-fractie zal zich onthouden. Het moge een waarschuwing zijn voor de meerderheid in de Vlaamse Executieve. Wanneer men verder aan de socialisten een volwaardige kans blijft weigeren, dan zullen wij in deze Raad een even harde en fundamentele oppositie voeren als in het nationale Parlement. Het is nog niet te laat om van slechte gewoonten af te zien !

Van Elewycyk

Ik wil Hugo Camps citeren, die het in verband met uw houding had over „de Vlaamse miezerigheid en onverdraagzaamheid.” Het is niet te laat, het is wel de hoogste tijd. **(Applaus bij de SP)**

De Voorzitter : De heer Van Ooteghem heeft het woord.

De heer O. Van Ooteghem **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, ik wil kort inpikken bij de interpellatie van de heer Van Elewycyk.

Men moest geen profeet zijn om heibel te hebben voorzien bij de verdeling van de bevoegdheden van de Vlaamse regering.

Omdat ik geen profeet ben maar toch de incidenten voorzag die wij hebben beleefd tijdens deze verdeling van de bevoegdheden heb ik in de Senaat, tijdens het debat over de staatshervorming op 25 juli 1980, een technisch amendement ingediend bij artikel 74 dat de bevoegdheden van de Executieven regelt.

Ik stelde voor in het 3° van dit artikel, het pakket VI-Begroting en Financiën, te wijzigen als volgt : „Financiën, Begroting en Personeel”. Ik wou er dus het personeel aan toevoegen. Ik heb toen een heel kort betoog gehouden. Ik zal dat even herhalen.

„Mijnheer de Voorzitter, leden van de regering, geachte collega's, wanneer de bevoegdheid onder de leden van de Executieve zal worden verdeeld, zal noodzakelijkerwijze aan één van de leden het personeel worden toevertrouwd. Het zou, onzes inziens, een grove vergissing zijn indien het personeelsbeleid niet vooraf bij één van de te verdelen bevoegdheidspakketten zou worden verdeeld. Over deze belangrijke materie zou immers van bij het begin heibel kunnen ontstaan in de Executieve. Wij zijn van oordeel dat het lid dat financiën en begroting onder zijn bevoegdheid heeft de aangewezen persoon is om het personeelsbeleid te voeren.

Ons amendement is zuiver technisch en heeft alleen het goed functioneren van de Executieve tot doel. Wij hopen

dan ook dat u dit amendement zult aanvaarden.”

Hierop verklaarde de heer Moureau, Minister van Binnenlandse Zaken en van Hervorming der Instellingen, namens de regering, dat het pakket VI – Financiën en Begroting, in zijn geest, dus in de geest van de regering, eveneens het personeel omvat. Hij voegde eraan toe dat dit vanzelfsprekend was en bovendien de meest rationele oplossing.

Nadien heb ik het amendement toch gehandhaafd omdat ik van mening was dat het beter in de tekst van de wet zelf stond dan in een verklaring van de regering. Het amendement werd door de meerderheid verworpen. Hoe dan ook, volgens ons is deze verklaring van de regering een verbintenis die moet worden nageleefd. De stemming van artikel 74 gebeurde immers door de Senaat, na kennisname van de verklaring van de Minister van de Hervorming der Instellingen in naam van de regering.

Wij zijn van mening dat het pakket personeel dient te worden gevoegd bij het pakket financiën en begroting. **(Applaus bij de VU)**

De Voorzitter : De heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, heeft het woord.

Minister **G. Geens (op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, geachte Vergadering, ik veronderstel dat de heer Van Elewycyk alleen maar een antwoord op het eerste gedeelte van zijn redevoering wenst en dat ik morgen zou antwoorden op de punten die hij heeft aangehaald in verband met de beleidsverklaring. Ik meen dat wij ons derhalve hier mogen beperken tot het eerste deel van zijn oorspronkelijk interpellatieverzoek. Daarin waren twee thema's aangekondigd. Enerzijds, de verdeling van de bevoegdheden binnen de Executieve en, anderzijds, de vrijwaring van de toegekende bevoegdheden en middelen, gelet op het feit dat in de nationale regeringsverklaring elementen zouden voorkomen die deze bevoegdheden en middelen niet voldoende vrijwaren, maar integendeel uithollen.

Ik beperk mij dus tot het probleem

van de bevoegdheidsverdeling binnen de Executieve. De heer Van Elewycyk heeft de historiek gemaakt van de verschillende contactvergaderingen die hebben plaatsgevonden tussen 4 en 19 december. Men heeft in de eerste plaats tijdens deze vergaderingen – bij de aanvang gebeurden de besprekingen tussen drie fracties, nadien tussen vier – nagegaan of men een andere verdeling van de bevoegdheidspakketten dan deze bepaald in de wet kon tot stand brengen ; ten tweede, of daarover een akkoord mogelijk was met het oog op de toewijzing van deze verschillende pakketten naar de leden van de Executieve toe. Het is duidelijk, en dat staat in de wet, dat een dergelijke bevoegdheidsherverdeling alleen maar tot stand kan komen door een eenparig akkoord van de betrokken fracties. De wet zegt duidelijk dat een consensus is vereist. Dat impliceert een eenparig akkoord.

Men heeft bij deze gelegenheid, en dat heeft de heer Van Elewycyk ook voldoende onderstreept, vastgesteld dat voorstellen die ter bespreking waren voorgelegd – er was inderdaad een voorstel uitgaande van de SP – erop gericht waren dat bepaalde bevoegdheidspakketten uiteen zouden worden getrokken met het risico dat op die manier geen coherent beleid zou tot stand kunnen komen.

Inderdaad, de indeling van de bevoegdheden zoals zij voorkomt in artikel 74, is gericht op de functionaliteit van het beleid. Wanneer men een herverdeling invoert, loopt men vanzelfsprekend het risico dat deze functionele opdeling zou worden geschaad, wat vanzelfsprekend voor het beleid niet goed is. Uit deze verschillende besprekingen is gebleken dat het niet mogelijk was te komen tot een eenparig akkoord.

Op 22 december 1981 heeft deze Raad de Executieve samengesteld. Wij zijn onmiddellijk nadien in vergadering bijeengekomen. Bij de aanvang van de vergadering heb ik medegedeeld dat inderdaad bepaalde besprekingen hadden plaatsgevonden, maar dat deze besprekingen niet tot een resultaat hadden geleid. Vermits uit deze vergadering ook bleek dat geen nieuwe

Geens

voorstellen waren ingediend en a fortiori geen akkoord kon worden bereikt, werd onmiddellijk overgegaan tot de verdeling van de bevoegdheden, conform aan de bepalingen van artikel 74, 3° waarin wordt gezegd dat de verschillende leden van de Executieve, in de volgorde van hun voordracht, een keuze doen uit de negen bevoegdheidspakketten die worden opgesomd. Tot daar de toewijzing van de wettelijke bevoegdheidspakketten. Er zijn daarnaast ook residuaire bevoegdheden.

Wij zijn nadien overgegaan tot de verdeling van de residuaire bevoegdheden. Dit zijn alle bevoegdheden niet opgesomd in de bevoegdheidspakketten zelf.

De verdeling van de residuaire bevoegdheden is gebeurd bij normale toepassing van de regels voorzien in de wet, namelijk in college. Daarover is beraadslaagd door de negen leden. Er was geen consensus mogelijk en bijgevolg is een beslissing genomen bij meerderheid.

Ik zou zeer duidelijk het onderscheid willen maken tussen de twee begrippen; consensus enerzijds en collegialiteit anderzijds. Dit zijn geen synoniemen. Consensus betekent dat een gezamenlijke beslissing bij eenparigheid wordt genomen; collegialiteit betekent dat een beslissing wordt genomen in college en dat bij ontstentenis van eenparig akkoord, de meerderheid van de aanwezige leden haar goedkeuring hecht aan een bepaald voorstel. Dat zijn dus twee essentieel uit elkaar lopende begrippen. Men mag deze niet verwarren.

Bij toepassing van de wet is bij collegialiteit – dat wil zeggen bij een beslissing in het college, maar bij meerderheid – de verdeling gebeurd van de residuaire bevoegdheden op basis van voorstellen die ik heb voorgelegd.

Wij hebben inmiddels het besluit tot bevoegdheidsverdeling binnen de Executieve opgesteld en goedgekeurd. Dit document werd door alle leden van de Executieve ondertekend en is momenteel van toepassing.

Ik wens nog twee dingen op te mer-

ken. Ten eerste, het is niet juist dat alle residuaire bevoegdheden uitsluitend zijn gegaan naar twee fracties van de Executieve. Bepaalde residuaire bevoegdheden hebben de hoofdbevoegdheid gevolgd, voor alle leden. Zo hebben bijvoorbeeld het toegepast wetenschappelijk onderzoek, het gebruik van de talen, de internationale betrekkingen – drie residuaire bevoegdheden dus – de hoofdbevoegdheden gevolgd van de leden.

Ten tweede, de vraag werd geopperd of deze handelswijze strookt met de letter en de geest van de wet. Zij is zeker niet strijdig met de letter van de wet; ik heb herhaaldelijk gerefereerd naar de tekst van de wet zelf. Daarin komen de verschillende alternatieven na elkaar voor. „Bij gebrek aan consensus, beslist de Executieve collegiaal”.

Het is altijd moeilijker over de geest van de wet te discussiëren maar ook de geest van de wet is zeker niet in het gedrang gebracht. De heer Van Elewyck heeft verwezen naar het niet-gelukte precedent van de Agglomeratieraad en het Agglomeratiecollege in Brussel. Men heeft inderdaad door de bepalingen van artikel 74 willen vermijden dat bij een proportioneel samengesteld college – of een ander college maar dit heeft geen belang – bepaalde leden of fracties niet effectief met het beleid zouden worden geassocieerd.

De associatie van de verschillende groepen die de Vlaamse Executieve vormen, is gesteund op twee elementen. Ten eerste, elk lid heeft een bevoegdheidspakket gekregen met een reële inhoud. In een bepaald domein is elk lid bevoegd om voorstellen te doen, beslissingen voor te bereiden en uit te voeren. Ieder lid is dus werkelijk geassocieerd aangezien het een portefeuille heeft die niet alleen maar een titel is, maar die reële bevoegdheden omvat. Dit is voor de vier fracties het geval en wel op vrij bevredigende wijze, aangezien de kleinste fractie reeds de vijfde keuze had op de negen pakketten. Verhoudingsgewijze, rekening houdend met de politieke sterkte van de verschillende fracties – het ligt zo in de uitslagen van de verkiezingen – is er een werkelijke associatie van de vier verkiezingen – is er een werke-

lijke associatie van de vier groepen niet uitsluitend marginaal is.

Ten tweede, de associatie van alle leden bestaat erin dat alle beslissingen van de Executieve worden genomen in college, behoudens delegatie. Dit wil zeggen dat voor alle dossiers die worden voorgelegd, door iedereen wordt deelgenomen aan de beraadslaging en ook, indien geen consensus wordt bereikt, aan de stemming.

De heer J. Van Elewyck : In het begin was er zelfs geen bespreking.

Minister G. Geens : Ik heb gesproken over de voorbereiding en de uitvoering van de beslissingen, anderzijds, dat krachtens het delegatiebesluit dat reeds in de Executieve is goedgekeurd en dat naar de Raad van State is verwezen voor advies, binnen het eigen terrein van de bevoegdheden ieder lid autonoom optreedt, en dit binnen de perken van de delegatie, en dus bevoegd is om deze bevoegdheden uit te oefenen.

De heer J. Van Elewyck : Zegt u nu op dit ogenblik dat elk lid van de Executieve voor elk van zijn bevoegdheden ook een delegatie heeft ?

Minister G. Geens : Neen, ik heb het volgende gezegd...

De heer J. Van Elewyck : Zou u willen preciseren voor welke gevallen – ik heb het hier niet over de bedragen – er voor de bevoegdheden geen delegatiebeslissing is genomen ?

Minister G. Geens : Er werd een delegatiebesluit goedgekeurd in de Executieve en dit werd voor advies naar de Raad van State overgezonden. De Raad van State heeft een advies uitgebracht, op basis waarvan wij – hoop ik althans – donderdag een definitief delegatiebesluit kunnen goedkeuren. Wat houdt deze delegatie in ? Dat binnen bepaalde perken de gemeenschapsministers voor hun terrein autonoom optreden. Op dit stuk werd geen onderscheid gemaakt. De regelen die ter zake gelden, gelden voor de negen leden van de Executieve. Er is geen enkele discriminatoire behandeling.

De heer Van Elewyck heeft verklaard dat zijn partij bereid is te willen mee-

Geens

werken als volwaardige partner. Niemand in de Executieve beschouwt andere collega's als niet-volwaardige partners. Wel integendeel. Ik heb hier gisteren ook uitdrukkelijk gezegd dat deze nieuwe vorm van besturen in een afspiegelingscollege ons allemaal voor moeilijkheden stelt, zeker bij de aanvang. Het is een voor ons gewone formule. Wij hebben altijd beslissingen genomen bij meerderheid in alle mogelijke bestuursorganen van dit land. Bijgevolg is het nogal duidelijk dat dit even wennen is.

De heer W. Jorissen : Maar in een meerderheid is er oppositie.

Minister G. Geens : Dat maakt het juist moeilijk.

In verband met de aanbreng van de verschillende leden van de Executieve, is er toch niemand die deze aanbreng als niet-volwaardig wil kwalificeren.

Wanneer u zegt, mijnheer Van Elewyck, dat uw groep en zijn vertegenwoordigers in de Executieve op een positieve wijze willen medewerken om een goed Vlaams beleid uit te werken, dan is dit vanzelfsprekend een positieve aanbreng. Ik neem aan dat dit trouwens door alle andere groepen op dezelfde manier kan worden geformuleerd.

Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat ik op deze wijze heb geantwoord op de door de heer Van Elewyck inzake dit probleem gestelde vragen. Op het geheel van de beleidsverklaring en de punten die hij ter zake heeft aangehaald, zal ik morgen, bij het einde van de bespreking uitvoerig antwoorden. **(Applaus bij de CVP en de PVV)**

De Voorzitter : De heer Van Ooteghem heeft het woord.

De heer O. Van Ooteghem : Mijnheer de Voorzitter, ik heb aan de Minister een concrete vraag gesteld en dacht daarop een concreet antwoord te mogen verwachten.

Minister G. Geens : Mijnheer Van Ooteghem, ik moet nog antwoorden op de interpellatie van de heer De Beul. Op dat ogenblik zal ik ook u een ant-

woord geven.

De heer J. Van Elewyck (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geacht collega's, ik vind het zeer spijtig met een belangrijk gedeelte van het antwoord van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve niet te kunnen instemmen.

Inderdaad, de Voorzitter van de Vlaamse Executieve heeft op een bepaald ogenblik gezegd dat het voorstel tot herverdeling, dat wij tijdens de voorafgaande besprekingen hadden ingediend, onevenwichtig was.

Welnu, dit staat toch in schril contrast met de verklaringen door gemandateerde afgevaardigden van zijn partij afgelegd tijdens deze voorafgaande besprekingen. Zij zegden dat de verdeling van de bevoegdheden, zoals in de bijzondere wet vastgelegd, zeer onrechtvaardig en onjuist is.

Men moet nu eens zeggen wat er onevenwichtig zou zijn aan het voorstel dat wij toen hebben geformuleerd en waarbij wij stelden dat men tot de volgende taakverdeling zou kunnen komen :

- eerste pakket : huisvesting, ruimtelijke ordening, landinrichting, ruilverkaveling van landeigendommen ;
- tweede pakket : leefmilieu, waaraan toegevoegd : natuurbehoud, waterbeleid, bescherming van monumenten en landschappen ;
- derde pakket : economisch beleid, zonder gewestelijke planning en openbaar economisch initiatief, maar met energiebeleid ;
- vierde pakket : tewerkstelling plus gewestelijke planning en openbaar economisch initiatief ;
- vijfde pakket : ondergeschikte besturen, openbaar ambt en logistiek ;
- zesde pakket : financiën en begroting, plus samenwerking tussen de Gemeenschappen en internationale samenwerking ;
- zevende pakket : culturele aangelegenheden ;
- achtste pakket : 'alle materies in verband met de vorming ;
- negende pakket : gezondheidsbeleid en bijstand aan personen.

Weet u, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, waarom dit voorstel niet meer besproken is ? In het verslag van de vergadering van zaterdag 19 december 1981 staat het vermeld. Het is het resultaat van de besprekingen binnen de CVP-fractie. Daarin wordt gesteld dat de CVP met een herverdeling van de bevoegdheidspakketten niet akkoord kan gaan. Verder in het verslag lezen wij : „De CVP stelt dat binnen de fractie allerlei modellen van bevoegdheidsverdeling werden onderzocht, maar de fractie kwam tot de conclusie dat het beter is zich aan de huidige opsomming te houden, met alle nadelen vanden. Verdere regelingen kunnen achteraf worden genomen.”

De PW-fractie was zelfs niet bereid te praten over een mogelijkheid tot herverdeling en dit om de daarnet uiteengezette redenen.

Mijnheer de Voorzitter, in verband met uw opmerking dat de delegatie voor de bevoegdheden van elk lid van de Executieve donderdag zal worden toegekend, heb ik toch enkele vragen. Geldt dat ook voor de voogdij over de intercommunales die in toepassing van de wet van 1 maart 1922 onder de ondergeschikte besturen vallen ?

Als het geldt voor iedere minister, voor elk van zijn bevoegdheden, dan kan het toch niet anders dat deze delegatie daarin begrepen is.

Ik kom echter terug op wat ik daarnet heb gezegd. De SP wil een volwaardige partner zijn én in de Raad én in de Executieve. Dit blijft betekenen : de mogelijkheid om de bespreking over de herverdeling van de bevoegdheden en over de te voeren politiek te heropenen. **(Applaus bij de SP)**

De Voorzitter : De Voorzitter van de Vlaamse Executieve en Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid heeft het woord.

Minister G. Geens (*op de tribune*) : Op de laatste vraag zal ik vandaag niet antwoorden. Het is inderdaad niet mijn stijl om, vooraleer beslissingen genomen zijn in de Executieve, daarop in een of andere zin te antwoorden.

De heer J. Van Elewyck : Maar u kondigt het wel aan.

Minister G. Geens : Natuurlijk, ik mag toch aankondigen dat wij daaromtrent donderdag aanstaande een beslissing zullen nemen. Ik kan evenwel niet aankondigen welke die beslissing zal zijn.

Vervolgens moet ik zeggen nooit het kwalitatief „onevenwichtig” in welke zin dan ook te hebben gebruikt.

Ik herhaal dat de verdeling van de bevoegdheden, zoals bepaald in de wet, functioneel werd opgevat. Dat kan door niemand worden betwist. Waar men zegt dat dit een andere impact heeft op het beleid omdat de pakketten niet allemaal even groot zijn, gaat het om een andere aangelegenheid. Ik heb alleen gezegd dat een herverdeling niet mogelijk was omdat zij de functionaliteit van het beleid in het gedrang zou brengen.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

REGLEMENT VAN ORDE — AANPASSINGEN

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de gezamenlijke aanpassingen in het Reglement van Orde van de Raad.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? **(Ja)**

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
105 leden hebben ja geantwoord ;
3 leden hebben zich onthouden.

Ik kondig hiermede de uitslag van de stemming aan.

Dientengevolge neemt de Raad de aanpassingen in het Reglement van Orde aan ; zij worden onmiddellijk van kracht.

JA hebben geantwoord :

Akkermans P.

Ansoms J.
Anthuenis G.
Baldewijns E.
Beerden G.
Belmans J.
Beysen E.
B lanckaert K.
Bockstal E.
Boel H.
Boeraeve-Derycke C.
Bogaerts A.
Bossuyt G.
Bourgeois A.
Breyne P.
Bril L.
Buchmann J.
Cardoen G.
Caudron J.
Chabert J.
Claes A.
Coppeliers A.
Daems Jan
Daems Joseph
De Batselier N.
De Beul A.
de Bruyne H.
Debusseré F.
Declercq R.
De Cooman C.
Decoster M.
De Grève L.
Delahaye T.
Demeester-De Meyer W.
Deneir A.
Denys A.
Desseyn J.
Desutter E.
Detiege L. (Mevr.)
Devos G. (Mevr.)
De Wulf R.
Diegenant A.
Dillen K.
Dupré J.
Gabriels J.
Galle M.
Geens G.
Grootjans F.
Heughebaert M.
Houben F.
Jorissen W.
Julliams I. (Mevr.)
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Lenssens J.
Maes R.
Marchand C.
Moors C.
Neyts-Uyttebroeck A.M.
Olivier M.
Panneels-Van Baelen M.
Pede J.

Peeters W.
Rubens H.
Rutten M.
Schiltz H.
Seeuws W.
Smet M. (Mevr.)
Smitt C. (Mevr.)
S teyaert R.
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Taelman W.
Tant P.
Temmerman G.
Thys J.
Tobback L.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Van Boxelaer J.
Van Daele M.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Van den Broeck O.
Van den Poel-Welkenhuysen M.
Vanderborgh F.
Vandermarliere J.
Van Der Niepen P.
Van Elewyck J.
Van Grembergen P.
Vangronsveld F.
Van Herreweghe M.
Vankeirsbilck E.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Ooteghem O.
Van Rompaey R.
Vansteenkiste F.
Van Wambeke H.
Verberckmoes F.
Verhaegen G.
Vermeiren F.
Verniers J.
Weckx H.
Windels R.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Dierickx L.
Geyselings F.
Van Puymbroeck M.

De leden die zich hebben onthouden, worden verzocht de redenen voor hun onthouding kenbaar te maken.

De heer L. Dierickx : Mijnheer de Voorzitter, aangezien onze fractie de enige is die niet vertegenwoordigd is in de Executieve, hebben wij ons onthouden.

INTERPELLATIES (R.v.O. art. 67)
(Voortzetting),

Interpellatie van de heer A. De Beul tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de taakverdeling binnen de Vlaamse Executieve, inzonderheid de met machtsoverschrijding genomen beslissing van 22 december 1981 waarbij aan de Voorzitter van de Executieve de bevoegdheid „Financiën en Begroting” inzake de culturele en persoonsgebonden materies wordt toegevoegd.

De Voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de taakverdeling binnen de Vlaamse Executieve, inzonderheid de met machtsoverschrijding genomen beslissing van 22 december 1981 waarbij aan de Voorzitter van de Executieve de bevoegdheid „Financiën en Begroting” inzake de culturele en persoonsgebonden materies wordt toegewezen.

De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, geachte Ministers, dames en heren collega's, gisteren had ik gevraagd om bij voorrang mijn interpellatie te mogen ontwikkelen vooraleer de bespreking van de beleidsverklaring van de regering zou worden aangevat. Blijkbaar is dat ondanks het aanvaarden van de motie van orde niet gelukt en is men er toch in geslaagd een begin te maken met de bespreking van de beleidsverklaring. Wij betreuren dat omdat wij menen dat een deel van de beschouwingen die door collega Van Elewycck werden naar voren gebracht en ook mijn interpellatie apart dienen te worden gezien ten opzichte van de beleidsverklaring.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, de eerste Vlaamse Executieve buiten de Nationale Regering heeft bewust geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid voorzien in artikel 74, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus

1980 tot hervorming der instellingen, om de taken in haar midden bij onderling akkoord te verdelen en toe te wijzen.

De Gemeenschapsministers hebben volgens hun rangorde hun bevoegdheden gekozen uit de negen in de wet voorziene pakketten. De restbevoegdheden – die bevoegdheden die niet in artikel 74 worden opgesomd hoewel ze vrij belangrijk zijn – werden gewoon, meerderheid tegen minderheid, toegewezen aan de Gemeenschapsministers behorende tot de partijen die op het nationale vlak de regeringscoalitie vormen.

In feite is het zeer duidelijk, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, dat vanaf die fameuze avond van 22 december jongstleden in de Vlaamse Executieve het stelsel van meerderheid tegen minderheid werd gehanteerd.

Door onmiddellijk brutaal het meerderheidssysteem in de Vlaamse Executieve door te voeren, hebben de betrokken Gemeenschapsministers van CVP en PW een zware politieke verantwoordelijkheid op zich genomen en meteen een hypotheek gelegd op een instelling waarvan velen in het Vlaamse land verhoopt hadden dat zij door haar tijdelijke proportionele samenstelling niet alleen een afspiegeling zou zijn van de Vlaamse Raad maar vooral een uiting van de eendrachtige wil van alle Vlamingen om onze Gemeenschap te brengen tot een volwassen zelfstandigheid nodig om ons volk te beveiligen en te behoeden voor de huidige zeer ernstige sociaal-economische crisis en om te belletten dat wij onvoldoende weerwerk zouden kunnen bieden tegenover de gevaren die eventueel dreigen van de kant van onze Franstalige broeders.

Om deze gemiste kans – en collega Van Elewycck heeft voldoende uiteengezet dat bij de voorbereiding en de politieke besprekingen bij de wet van 8 en 9 augustus 1980 het de bedoeling was om tot een politieke samenwerking te komen in de Vlaamse Executieve tijdens de tweede fase – op een volwaardige samenwerking nog wat meer in de verf te zetten, heeft de Voorzitter van de Vlaamse Executieve gemeend „zijn” meerderheid, dit

wil zeggen zijn collega's van de CVP gesteund door de leden collega's van de PW, te moeten gebruiken om zich met machtsoverschrijding de bevoegdheid Begroting en Financiën inzake de culturele en persoonsgebonden materies toe te eigenen.

Onverminderd de stappen die de benadeelde Gemeenschapsminister ongetwijfeld zal ondernemen om zijn rechten te laten gelden voor de Raad van State, spreekt het vanzelf dat wij de Voorzitter van de Executieve in de Vlaamse Raad nopens deze machtsoverschrijding om verantwoording vragen.

Wij steunen ons daarbij, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, niet alleen op de geest van de wet, niet alleen op de ratio legis waarover daarnet vanop deze tribune werd gesproken, maar ook op de letter van de wet, al geven wij toe dat in die letter ergens wel een alibi kan worden gezocht om met ietwat jezuïtisch denkwerk te ontsnappen aan de evidente logica die in diezelfde letter verschoolen ligt.

Dat hier wel degelijk sprake is van machtsoverschrijding, moge blijken uit de volgende overwegingen.

De hiernavermelde tekst kan vrij droog klinken, maar ik meen toch dat hij tot nadenken stemt, meer bepaald in verband met de letter van de wet. Na het aanhoren van deze tekst zal op dat vlak een en ander wel duidelijk zijn.

Overeenkomstig artikel 1 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 oefent de Vlaamse Executieve de bevoegdheden uit van de artikelen 59bis en 107quater van de Grondwet, dit wil zeggen dat het Vlaamse Gewest als het ware volkomen in de Vlaamse Gemeenschap opgaat, anders gezegd door die laatste entiteit wordt opgeslorpt.

Van Vlaamse zijde is het zeer duidelijk, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, dat wij een unionisme aankleven tussen het Gewest en de Gemeenschap.

De plaatsgebonden, de persoonsgebonden en de culturele materies worden aan Vlaamse zijde gerekend tot de

De Beul

bevoegdheden van de Vlaamse Raad in zijn geheel en logischerwijze dus ook tot de bevoegdheden van de Vlaamse Executieve in haar totaliteit.

Terwijl de Executieven bij overgangsmaatregel bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit werden benoemd, zowel wat de Voorzitter als wat de leden betreft, is dit niet meer het geval bij de eerste vernieuwing van de Wetgevende Kamers die volgt op de inwerkingtreding van de wet van 8 augustus 1980. Vanaf dat ogenblik treedt de Vlaamse Executieve buiten de regering en worden de bevoegdheden in haar midden verdeeld zoals bepaald in artikel 74, 3°, van voormelde wet.

Wij kunnen u gedeeltelijk volgen, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, wanneer u zegt dat de geest van de wet ook gerespecteerd wordt wanneer deze verdeling van bevoegdheden niet gebeurt bij wijze van akkoord. Inderdaad, de wet voorziet twee mogelijkheden. Ofwel is er een akkoord, ofwel is er een verdeling nominatum volgens de negen punten voorzien in artikel 74.

Nergens in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 wordt onder Titel II – „De bevoegdheden” in een bevoegdheid „Financiën en Begroting” voorzien. Dit wil evenwel niet zeggen dat er geen departement „Financiën en Begroting” moet bestaan. Gelet op de financiële weerslag van de bevoegdheden en op de inkomsten van Gewesten en Gemeenschappen moet er wel degelijk een departement „Financiën en Begroting” bestaan, niet alleen voor de gewestelijke materies maar ook voor de culturele en persoonsgebonden aangelegenheden. Dit departement „Financiën en Begroting” is duidelijk voorzien in bevoegdheidspakket VI van artikel 74 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Wanneer u nu, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, op een vrij eigenaardige wijze overgaat tot de interpretatie dat het bevoegdheidspakket „Financiën en Begroting”, voorzien in artikel 74, alleen kan slaan op gewestelijke, plaatsgebonden bevoegdheden,

is dat een moedwillige interpretatie. Ik heb de indruk dat het is om de evidentie te ontwijken die in de logica van die opsomming is vervat. Men heeft immers in die opsomming nagelaten te vermelden dat voor de drie bevoegdheden in de gemeenschapssector er een afzonderlijke bevoegdheid „Financiën en Begroting” zou bestaan.

Wij zouden uw uitleg dus kunnen volgen indien het punt 10 van artikel 74 voorhanden zou zijn, waarbij uitdrukkelijk is vermeld „Financiën en Begroting”, maar dan met implicaties op gemeenschapsmateries.

Inzake de culturele en persoonsgebonden materies wordt er in artikel 74 evenwel geen bevoegdheidspakket „IV” voorzien betreffende de „Financiën en Begroting.”

De Grondwet heeft in artikel 59bis zelfs bepaald dat met het oog op de toepassing van artikel 107quater de Executieven de bevoegdheden kunnen uitoefenen van artikel 59bis en artikel 107quater op de wijze zoals door de wet wordt bepaald. Op die wijze krijgt de totaliteit van bevoegdheden van artikel 59bis en artikel 107quater gestalte in één lichaam namelijk de Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve. De ene Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve krijgen aldus een grondwettelijke basis, zodat er geen reden is voor de Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve een onderscheid te maken zoals artikel 74 van de bijzondere wet doet. Het gaat hier om een lichaam of een orgaan dat in dubbele samenstelling alle bevoegdheden uitoefent van Gewest en Gemeenschap. Er bestaat dan ook niet de minste ruimte om in de Vlaamse Executieve twee Ministers van Financiën en Begroting aan te duiden al naar gelang het gaat om gewestelijke of culturele en persoonsgebonden aangelegenheden. Het enige orgaan door de wet van 8 augustus 1980 op grondwettelijke basis – artikel 59bis van de Grondwet – opgericht, kan in zijn schoot slechts één Minister van Financiën gedogen.

Zulks blijkt zeer duidelijk wanneer wij de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instelling onderzoeken. Dan blijkt dat wat hier

wordt uiteengezet de enig juiste stelling is, namelijk dat inzake „Financiën en Begroting” er slechts één orgaan bestaat dat de bevoegdheden van Gewest en Gemeenschap uitoefent. Dit wordt gesteund door de volgende argumenten.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, wanneer wij spreken over de letter van de wet, nemen wij precies de wet van 9 augustus 1980 om daaruit letterlijk de argumenten te putten die duidelijk wijzen op de bedoeling van de wetgever wanneer hij in artikel 74 van de wet van 8 augustus 1980 een bepaalde opsomming heeft ingeschreven :

a. Uit de afdeling III van de eerste titel van 9 augustus 1980 blijkt duidelijk wat het begrotingskrediet betreft, dat de Vlaamse Gemeenschap gesteld wordt tegenover het Waalse Gewest.

Een illustratie hiervan vindt men in artikel 8 waar alleen transferten mogelijk zijn van de begrotingen naar de Vlaamse Gemeenschap, terwijl men aan Franstalige zijde spreekt van transferten van de begrotingen naar de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest.

b. Wat de ristorno's betreft, bepaald in afdeling IV van de eerste titel van voormelde wet, spreekt men alleen van toewijzing aan de Vlaamse Gemeenschap en anderzijds van toewijzing aan de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest.

c. Voor de toewijzing van de opbrengst op de meerwaarden – zie afdeling V van de eerste titel – stelt men opnieuw de Vlaamse Gemeenschap tegenover het Waalse Gewest. Het gaat hier inzonderheid om vergoedingen te betalen van planschade zoals bepaald in artikel 37 van de wet op de ruimtelijke ordening en stedenbouw volgens de plaats waar de onroerende goederen gelegen zijn.

Niemand zal loochenen dat het hier om gewestelijke materies gaat. Precies de opbrengst van die meerwaarden wordt toegewezen aan de Vlaamse Gemeenschap bij ons, en aan Franstalige kant aan het Waalse Gewest, wat normaal is, want het Gewest oefent de plaatsgebonden bevoeghe-

De Beul

den uit.

d. Waar in titel II, Hoofdstuk II, afdeling 1, gehandeld wordt over de belangenconflicten wordt opnieuw de Vlaamse Executieve onverdeeld gesteld tegenover de Franse Gemeenschapsexecutieve en de Waalse Gewestexecutieve.

Dit alles duidt voldoende op de ene Vlaamse Gemeenschapsminister, verantwoordelijk voor de ene en onverdeelde begroting van de Vlaamse Gemeenschap en het Gewest.

Het is evident dat de zaak zich duidelijk anders stelt voor de Franstalige Gemeenschap en het Waalse Gewest waar bewust door de wetgever de asymmetrie tussen beiden werd ingevoerd en waar nog geen gebruik werd gemaakt van de mogelijkheid die artikel 59bis, tweede lid van de Grondwet biedt om het systeem te volgen dat wij, Vlamingen, van meet af aan in de wet hebben laten inschrijven.

Het blijkt dus duidelijk dat er machtsoverschrijding bestaat, wanneer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve zich de machten van Minister van „financiën en begroting” in de culturele en persoonsgebonden sector heeft laten toeëigenen.

Het besluit uit dit alles kan voor de Voorzitter van de Vlaamse Executieve enkel zijn dat hij deze machtsoverschrijding ongedaan maakt door de desbetreffende beslissing van de Executieve d.d. 22 december 1981 te herzien derwijze dat de Gemeenschapsminister van Begroting en Financiën bevoegd wordt verklaard zowel voor de gewestelijke als voor de culturele en persoonsgebonden aangelegenheden.

Om te besluiten, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, wil ik verwijzen – en ik moei mij niet met wat collega Van Elewyck voor mij heeft gezegd – naar de geest van de wet, de ratio legis, naar de politieke bedoeling aanwezig bij degenen die bij de wet van 8 augustus 1980 hebben goedgekeurd, en daaropvolgend de wet van 9 augustus 1980.

Aan Vlaamse zijde is toen bewust gekozen voor het unionisme van Ge-

meenschap en Gewest. Aan Franstalige zijde heeft men bewust de asymmetrie nagestreefd. Voor ons is dat een duidelijke reden, een duidelijk en goed argument om de beslissing die u heeft afgedwongen van de Executieve, te betreuren. Er is meer. Er is eigenlijk, en het spijt me dit te moeten zeggen, een vrij hypocriete mentaliteit aanwezig. Wanneer men beslissingen neemt, moet men ook de volle verantwoordelijkheid willen nemen en niet willen verbergen wat aan die beslissingen is voorafgegaan. Collega Van Elewyck heeft reeds gesproken over bepaalde onderhandelingen die plaats hebben gehad tussen verschillende fracties om te komen tot een akkoord over de verdeling van de bevoegdheden. Spijtig genoeg is dat akkoord er niet kunnen komen. Waar de verantwoordelijkheid daarvoor ligt, is hier al herhaaldelijk betoogd. Die verantwoordelijkheid ligt vast.

Het is interessant in dit verband te moeten vaststellen, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, dat er tijdens de onderhandelingen op geen enkele wijze, op geen enkel ogenblik sprake is geweest van een uitsplitsing van het pakket Begroting en Financiën in een onderdeel gewestelijke materies en een onderdeel gemeenschapsmateries.

De slechte inspiratie is wel duidelijk op een zeer laat moment gekomen. Alvorens deze onderhandelingen in dit gebouw plaats vonden, heeft men in de diverse partijen nagedacht over wat in de tweede fase van de Vlaamse Executieve niet allemaal zou kunnen plaatsgrijpen. Nog voor de verkiezingen en onmiddellijk daarna, zijn er op bepaalde ministeriële kabinetten en in bepaalde partijen teksten uitgewerkt, die precies slaan op een herziening van de bevoegdheidspakketten, voorzien in artikel 74 van de wet van augustus 1980.

Nu wil het zijn dat een gunstige wind één van deze alternatieve herschikkingen in mijn bezit heeft gebracht. **(De heer De Beul toont een document aan de leden)** Dit is een document dat werd uitgewerkt binnen het CVP-milieu, met medewerking van een persoon, die hier spijtig genoeg niet aanwezig is, met name dé vorige Staatssecretaris, mevrouw De Backer-Van

Ocken. Hierop staan vijf alternatieve bevoegdheidslijstjes. Op geen enkel van deze lijstjes, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, is echter sprake van een splitsing van het pakket Financiën en Begroting.

De heer J. De Seranno : Dan is dat een slecht lijstje !

De heer A. De Beul : Ook heeft een gunstige wind mij een document van 30 oktober 1981 in handen gespeeld, afkomstig van een **CVP-kabinet** – er staat op vermeld : persoonlijk en vertrouwelijk – dat ook handelt over alternatieven voor de wettelijke bevoegdheidspakketten.

Wat stellen wij andermaal vast ? Op de lijst met de erin opgesomde mogelijke alternatieven is geen sprake van een opdeling in twee delen van het bevoegdheidspakket Begroting en Financiën, met name een onderscheid tussen plaatsgebonden en culturele en persoonsgebonden materies. Ik neem aan, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, dat die slechte inspiratie u op het allerlaatste ogenblik is ingegeven. Ik hoop echter dat een bepaalde geest ze zal verjagen.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, er zijn nog een paar andere argumenten die ik u wil voorhouden. Het gezamenlijk pakket van gelden dat door de Gemeenschapsminister van begroting en financiën zal worden beheerd, bedraagt 100 miljard. Heeft het zin dit pakket van 100 miljard door twee afzonderlijke ministers van begroting en financiën te laten beheren, wanneer wij vaststellen dat op het nationale vlak – en daar betreft het een begroting van 1 000 of 1 500 miljard, ik weet het niet precies – dit door één persoon kan worden gedaan. Men zou het bij de Vlaamse Executieve zo ver drijven, de voorziene begroting, die amper op 100 miljard slaat, tussen twee personen te verdelen. Als men spreekt van een rationeel beleid, moet er enige logica bestaan en ik meen dat dit wel een zwaar argument kan zijn.

Er is nog meer. Indien u uw stelling blijft volhouden, moet u mij ‘zeggen wat u praktisch gaat doen bij het opmaken van de begroting. Ongetwijfeld zit u daar met enige moeilijkheden. Ik neem aan dat u de plaatsge-

AGALEV-leden mevrouw M. Van Puymbroeck en de heren F. Geyselings en L. Dierickx

bonden materies, en ook de persoonsgebonden en culturele materies, op een rijtje kunt zetten, maar u moet mij zeggen in welke begroting, één voor het Gewest en één voor de Gemeenschap – u de werkingskosten van de Vlaamse Raad gaat onderbrengen.

In welke begroting gaat u de werkingskosten van de kabinetten alsmede deze van de Vlaamse administratie in wording inschrijven? Of gaat u zich amuseren met te proberen – ik zeg duidelijk proberen – de werkingskosten uit mekaar te halen om dan een poging te doen ze hetzij over de gewestelijke begroting, hetzij over de gemeenschapsbegroting te verdelen.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, het spijt mij dat ik hier op deze manier moet optreden. U kent mij en weet derhalve dat dit mijn gewoonte niet is. Wat u echter op de

bewuste avond van 22 december jongstleden bekokstoofd heeft, gaat te ver. Dat kunnen wij, noch de leden van deze Raad nemen.

Indien bij de leden van deze Raad, ongeacht de partij waartoe zij behoren, enig politiek fatsoen aanwezig is, dan komen zij op deze tribune verklaren dat de uitsplitsing van de bevoegdheden Begroting en Financiën niet gaat, gezien deze strijdig is met de geest van de wet en een struikelblok vormt voor de goede samenwerking in de Executieve. Wij wensen samen te werken. Wij zijn niet de mensen die van bij de aanvang de stelling van het breekijzer willen hanteren, of die aan politieke obstructie willen doen. Wij wensen echter in een loyale geest samen te werken.

Daarom is het elementaire dat men zich niet als kleine kleuters gedraagt

die blokjes pikken uit elkaars blokendozen met bevoegdheden. Dan zegt u nog dat die man of die groep zich niet mag beklagen, die de vijfde keuze kreeg. Wij zouden ons niet beklagen indien u onze vijfde keuze niet had aangevreten, indien u uit onze doos bewust geen blokjes had weggenomen.

Wanneer de Vlaamse Executieve zich op zijn eerste, fameuze historische vergadering als een groep kleine kleuters gedraagt, die van mekaar blokjes afnemen, dan is dit het einde van alles, en de slechtste start die kon genomen worden.

Vandaag heeft u de kans deze slechte start ongedaan te maken. U weet dat onze vraag niet onredelijk is, maar gestoeld op de geest van de wet en rekening houdt met de letter van de wet. Heb dan de grootheid en de politieke moed om toe te geven dat er een fout

De Beul

gebeurd is. Kom op deze tribune zeggen dat u deze bevoegdheidsbetwisting zult opklaren en dat u aan de Gemeenschapsminister voor financiën en begroting zijn rechtmatige bevoegdheden zult laten toekennen.
(Applaus bij de W en de SP)

De Voorzitter : De heer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, heeft het woord.

Minister **G. Geens (op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de vraag die door de heer De Beul werd gesteld, heeft enerzijds betrekking op de entiteiten Vlaamse Gemeenschap en Vlaamse Gewest en anderzijds op de organen die namens de Gemeenschap en het Gewest optreden.

Van bij de aanvang wil ik duidelijk stellen dat zowel de wetgeving van 8 augustus als deze van 9 augustus 1980 geen fusie doorvoert van de twee entiteiten Gemeenschap en Gewest. In de wet wordt immers gezegd dat zowel de Gemeenschap als het Gewest rechtspersoonlijkheid hebben. In het kader van de asymmetrie bereikten wij echter wel dat dezelfde organen, met name Raad en Executieve, voor de Gemeenschap en het Gewest optreden, ofschoon dit strikt genomen dan nog niet helemaal juist is. Voor de Executieve is onder meer een onderscheid gemaakt. Het lid dat woonachtig is in de Brusselse agglomeratie is bevoegd voor gemeenschapsmateries mag in de Executieve niet stemmen wanneer het gaat om problemen die het Gewest aangaan. Wij hebben inderdaad gestreefd naar een zo strikt mogelijke integratie van de twee begrippen. Zelfs in de huidige wet – dit blijft ook bij stemming over de begrotingen – maakt men het onderscheid tussen enerzijds de leden van de Vlaamse Raad die het Gewest vertegenwoordigen en anderzijds de leden die de Gemeenschap vertegenwoordigen. Ik geef toe dat het een marginaal verschil is, maar de twee entiteiten bestaan als dusdanig. Het zijn de organen die gezamenlijk optreden namens de twee entiteiten. Dat is duidelijk. Uit uw reactie kan ik afleiden dat u daarmee instemt. Bijgevolg moeten wij daarop niet verder ingaan.

Wat werd er opgenomen in het bevoegdheidsbesluit dat wij gezamenlijk hebben getroffen ? U weet dat dit voor bepaalde artikelen, gebeurde bij meerderheid, voor andere artikelen bij consensus, maar het besluit is ondertekend door alle leden en is momenteel in uitvoering. De verantwoordelijkheid voor Financiën en Begroting, wat het Gewest betreft, is toevertrouwd aan de heer Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en begroting. Voor de aangelegenheden behorende tot de bevoegdheid van de Gemeenschap, is deze bevoegdheid toevertrouwd aan de Voorzitter van de Executieve. Dit onderscheid, steunt op de wet van 8 augustus 1980, meer bepaald artikel 74, 3°.

In de mij overgemaakte nota bij uw interpellatie, spreekt u – en u hebt er herhaaldelijk op gealludeerd – over een departement van financiën en begroting.

Welnu, in de wet spreekt men van bevoegdheidspakketten, wat iets helemaal anders is. Wanneer u het woord „departement” gebruikt, geeft u tegensprekelijk de indruk dat het hier gaat om een bestuursafdeling binnen het uit te bouwen ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Ik neem aan dat u dat niet bedoelt. Bijgevolg moeten wij komen tot wat reëel in artikel 74, 3° staat. Het bevoegdheidspakket van Financiën en Begroting is duidelijk opgenomen onder de gewestelijke aangelegenheden. Bij de bevoegdheidspakketten voor de culturele en persoonsgebonden materies is geen sprake van een pakket voor Financiën en Begroting als zijnde een bij de wet aangeduide bevoegdheid. Bijgevolg valt dit binnen de residuaire bevoegdheid.

Men kan dus een zeer lange juridische argumentatie ontwikkelen. Ik zal dat niet doen, zeker niet met een zeer lang exposé, doch ik zal verwijzen naar enkele essentiële punten.

Wanneer het gaat om de middelen voorzien in de wet van 9 augustus 1980 is er hier een duidelijk onderscheid, wanneer het gaat over *ristorno's* naar de Gemeenschap of naar het Gewest. In verband met de procedures bij de totstandkoming van de begroting, is er eveneens sprake van Ge-

meenschap en Gewest tot en met de teksten van de decreten zelf, namelijk dat men twee decreten stemt.

Hierop zou ik verder kunnen ingaan. Ik zal dat echter niet doen omdat ik ervan uitga dat het begrotingsbeleid – en u schijnt het nogal sterk in die zin te interpreteren – niet alleen bestaat in de controlebevoegdheid of in een soort passief registreren van wat er gebeurt. Het is vooral op die karakteristiek van de begrotingswerkzaamheden dat uw betoog is gesteund. Dat is ongetwijfeld valabel. Ik zou echter de zaak ruimer willen stellen en aan de Raad zeggen in welke richting binnen de Executieve, tussen de verschillende leden, meer bepaald tussen de Gemeenschapsminister van financiën en begroting en de Voorzitter van de Executieve, een budgettair beleid kan worden geconcipieerd. Ik heb het zeer duidelijk gezegd. In negatieve zin moet ik u antwoorden op hetgeen u hebt vooropgesteld. Dit is niet uitsluitend beperkt tot een controlerende taak, noch tot een cijfermatige of boekhoudkundige opgave noch uitsluitend tot een registratie van gegevens. Ik weet dat in de huidige omstandigheden het controlerend element ongetwijfeld het belangrijkste is aangezien het departement van Financiën of de idee – want ik wil niet spreken over „departement” – van eigen financiën van de Gemeenschap of van het Gewest in feite uiters embryonaal is. De enige middelen waarover wij beschikken, worden vanuit de nationale Schatkist naar de Gemeenschap en het Gewest toegevoerd. Bijgevolg kan het voorkomen alsof de controlefunctie momenteel de enige is en misschien in een lange tijdsperiode nog de belangrijkste zal blijven.

Na hetgeen ik hier gisteren aan de Raad heb verklaard en hetgeen in de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve werd opgenomen, is het duidelijk dat wij aan het financieel en begrotingsbeleid een veel ruimere dimensie willen geven dan het uitsluitend controlerend aspect van dit beleid in zijn geheel.

Wij gaan er dus van uit het financieel en begrotingsbeleid ook beleidsbepalend is voor het geheel van de politiek die de Vlaamse Executieve wil voeren. Dit komt op verschillende terrei-

Geens

nen tot uiting.

In de eerste plaats is het nogal duidelijk dat het geheel van het beleid inzake de middelen waarover wij beschikken niet systematisch en zeker niet in lengte van jaren zal worden gevoerd volgens twee grote lijnen : enerzijds een gewestdotatie en andere middelen naar gewestmateries toe en anderzijds een gemeenschapsdotatie en andere middelen uitsluitend naar gemeenschapsmateries toe. Het moet mogelijk zijn het geheel van deze middelen te overschouwen en vandaar uit, na te gaan welke prioritaire acties men in het beleid wil opnemen, zij het dat die liggen binnen de gemeenschapsmateries, binnen de gewestmateries of binnen de persoonsgebonden en grondgebonden materies.

Het is duidelijk dat er op die manier een dynamische aanpak is van het begrotingsbeleid in functie van het algemeen beleid, met andere woorden dat het opmaken van een begroting het werk is van alle leden van de Executieve maar, gelet op het feit dat de Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting en de Voorzitter daarbij nauw betrokken zijn, dit werk samen door hen wordt voorbereid. Dit is een eerste element.

In de tweede plaats – het werd uitdrukkelijk in de beleidsverklaring gezegd – zijn wij op een groot aantal punten vrager ten opzichte van de nationale Regering, meer in het bijzonder voor de regeling van een groot aantal financiële of budgettaire aangelegenheden.

Ik som ze even op.

Wij moeten bijvoorbeeld weten hoeveel de globale dotaties of het geïndexeerde begrotingskrediet van dit jaar bedraagt. Wij moeten ook duidelijk weten welke de *ristorno's* zijn die in het kader van de wet van 9 augustus 1980 aan ons zullen toekomen, niet alleen het minimum dat door de wet is gegarandeerd maar ook het aandeel voor de nieuwe uitgaven, die inmiddels aan de Vlaamse Gemeenschap zijn opgelegd zoals bijvoorbeeld de financieringskredieten voor de administratie.

Ten derde, er zijn belangrijke saldi

van begrotingskredieten uit vorige jaren waarvoor een regeling moet worden getroffen. Deze zullen naar ons moeten toevloeien aangezien, wanneer dit niet zou gebeuren, de centrale Staat zijn verplichtingen niet nakomt en de verdeelsleutel tussen Gewesten en Gemeenschappen retroactief wordt scheef getrokken. Er moet dus een regeling worden getroffen voor deze saldi en wij moeten het transfer van deze saldi organiseren.

Er is een belangrijke bespreking nodig met de nationale regering wat betreft de toepassing van artikel 7 van de wet van 9 augustus 1980 waar het gaat om de culturele kredieten van Nationale Opvoeding, waar de wet zegt dat deze worden bepaald volgens behoeften. Wij weten echter dat dit in het verleden nooit accuraat heeft gespeeld omdat men deze behoeften in vele gevallen financierde langs de rekeningenwet. Aangezien dit in de toekomst uitgesloten is, moeten wij bij vertrek een goede regeling hebben voor het toepassen van dit artikel 7, culturele uitgaven van Nationale Opvoeding. Ik kan deze lijst verder zetten. Het bewijst echter voldoende dat er een groot aantal zaken *hic et nunc* onmiddellijk zijn te regelen en dat dit een aangelegenheid is die ook valt buiten deze uitsluitend controlerende functie van de begroting maar dat dit hier beleidsmatig zit in de eisen die wij hebben ten opzichte van de nationale overheid, die hard moeten worden gemaakt en die binnenkort in realiteit moeten worden omgezet.

Er is zeer duidelijk in de beleidsverklaring aangestipt, dat dit een gemeenschappelijk werk is van de Gemeenschapsminister van financiën en begroting en van de Voorzitter. Het tegenovergestelde zou u trouwens hebben verbaasd.

Ten derde – ik heb dit reeds occasioneel gezegd, is het evident dat wij geen dynamisch beleid kunnen ontwikkelen wanneer wij blijven binnen de strakke afbakening van enerzijds een dotatie voor gewestelijke materies en van anderzijds een dotatie voor gemeenschapsmateries. Ik weet wel dat dit in feite een herverdeling in functie van prioriteiten impliceert. Bijgevolg zal dit uiteraard moeten worden besproken tussen degene die verantwoordelijk is voor de financiën

van het Gewest en degene die verantwoordelijk is voor de financiën van de Gemeenschap. Met andere woorden, daar moet overleg, samenwerking, politieke vormgeving en politieke inhoud zijn en worden gegeven.

Ik geef toe dat, om dit waar te maken, wij met een aantal technische moeilijkheden worden geconfronteerd van formele aard. Het moet echter mogelijk zijn daarvoor een oplossing te vinden.

Ten vierde, ik neem aan dat, wanneer de bespreking in de Commissie voor de financiën en de begroting van de Raad wordt gehouden, daar gezamenlijk verantwoordelijkheid wordt opgenomen door de Gemeenschapsminister van financiën en begroting en de Voorzitter van de Executieve. Ik zou zo nog verder kunnen gaan.

Ik kom nu tot de controle. Hier moet een dubbel aspect worden onderscheiden. Enerzijds de periodieke, jaarlijkse, halfjaarlijkse **budget-control** die slaat op een geheel van de uitvoering van de begroting. Dit is ook een globale taak van de gehele Executieve en bij essentie van de twee ministers die daar het meest direct bij betrokken zijn. In dat licht is het andere luik, dit van de controle op de individuele dossiers waarvan de verdeling is opgemaakt binnen het kader van het bevoegdheidsbesluit, respectievelijk het bevoegdheidssterrein van de ene en van de andere, wat niet belet dat daar ook samenwerking kan bestaan op het stuk van de wederzijdse informatie en van het vaststellen van een procedure waarbij deze dossiers op een uniforme en rationele wijze kunnen worden behandeld. Ik herhaal, wat ik daarstraks heb gezegd tijdens mijn antwoord op de interpellatie van de heer Van Elewyck, dat het nogal duidelijk is dat met de nieuwe formule en technieken waarmee wij worden geconfronteerd, er een geleidelijke groei zal zijn en dat het mogelijk moet zijn om bepaalde dingen aan te passen, op mekaar beter te laten inspelen. Wij vertrekken met een volledig nieuw experiment. Bijgevolg is het mogelijk in het kader van een dergelijke ontwikkeling na te gaan hoe dat algemeen stramien, dat ik hier schets, kan werken. Ik ben ervan overtuigd dat er mogelijkheden zijn om te komen, enerzijds, tot een

De Beul

voor de begroting en de financiën.

Het spijt mij al het overige is „rond de essentie draaien” of om het op zijn Vlaams te zeggen „rond de pot draaien”. Ik betreuf dat u ons niet tegemoetgekomen is. Ik weet wel dat er nog steeds gesprekken aan de gang zijn. Gesprekken kunnen een bepaalde tijd duren maar niet eeuwig.

Ik beëindig dit betoog met de hoop uit te spreken dat die gesprekken toch nog zouden mogen leiden tot een akkoord maar dan een juridisch volwaardig akkoord en niet een akkoord waarbij enkel politieke afspraken zonder meer worden gemaakt. De tijd die nog rest, is kort want hij is gebonden aan de tijd voor de mogelijkheid van beroep bij de Raad van State. Ik hoop dat u voor anderhalve week voorbij is tot een akkoord zult komen dat juridisch correct is en dat overeenstemt met onze visie en dus met de wet. Ik hoop vooral dat de letter en de geest van de wet zullen worden nageleefd. (**Applaus bij de W**)

De Voorzitter : De heer Van Ooteghem heeft het woord.

De heer O. Van Ooteghem (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, wie bij onze Franstalige collega's het openbaar ambt onder zijn bevoegdheid heeft, interesseert ons niet. Dit is niet relevant in dit debat, zelfs niet wat de centrale regering betreft. Wal belangrijk is dat de stemming uitgebracht tijdens het debat over de staatshervorming in de Senaat na een verklaring door een regering waarvan een zekere Wilfried Martens – u niet onbekend – Eerste Minister was en waarvan een zekere heer Geens – u nog beter bekend – eveneens Minister was.

Ik vraag alleen dat een verklaring afgelegd door een dergelijke regering door u zou worden gerespecteerd en dat u vandaag die woorden niet zou inslikken.

De Voorzitter : Het incident is gesloten.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De Voorzitter : Dames en heren, alvorens de volgende agendapunten aan te vatten, wens ik u mede te delen dat de heer Geens, Voorzitter van de Executieve, mij bij schrijven van 25 januari 1982, dat ik gisteren nog mocht ontvangen, heeft bevestigd dat de Executieve de ingediende beleidsverklaring wel degelijk beschouwt als een document waarover zij het vertrouwen van de Vlaamse Raad vraagt.

Aangezien de Voorzitter van de Executieve gisteren nog niet kon weten in welke zin ons Reglement van Orde zou worden aangepast aan de 2e fase van de staatshervorming, heeft hij niettemin de wettelijke voorschriften ter zake en de zopas behandelde nieuwe bepalingen van het reglement nageleefd, zij het dan in een andere vorm.

Bijgevolg neem ik aan dat de Raad er geen bezwaar tegen heeft dat wij die brief als een motie houdende vertrouwenskwestie beschouwen, in de zin van het nieuw artikel 50bis van ons reglement, dat na coördinatie artikel 52 wordt.

Akkoord ? (**Instemming**)

Dan is aldus besloten.

SAMENSTELLING VAN COMMISSIES

Benoeming

De Voorzitter : Aan de orde is de benoeming van de commissies, op de reeds samengestelde Commissie voor het reglement en de verzoekschriften en de Permanente Contactcommissie Vlaamse Raad – Nederlandse Staten-Generaal na.

De lijsten met de kandidaten van de verschillende fracties zijn op de banken rondgedeeld.

Vraagt iemand daaromtrent het woord ? (**Nee**)

Er zijn geen andere voorstellen.

Ik constateer de eenstemmigheid van de fracties omtrent de verdeling van

de mandaten in de commissies.

Daar het aantal kandidaatstellingen voor elke commissie gelijk is aan het aantal te begeben mandaten, verklaar ik alle leden die op de lijsten voorkomen, verkozen tot lid van de respectieve commissies waarvoor zij werden voorgedragen.

De commissies van de Raad, op de Permanente Contactcommissie Vlaamse Raad – Nederlandse Staten-Generaal na, zijn aldus samengesteld.

Commissie voor samenwerking

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Chabert J., De Cooman C., Devos G. (mevr.), Olivier M., Weckx H., Willems G.
- plaatsvervangers : Cardoen G., De Seranno J., Marchand C.

voor de PW-fractie :

- vaste leden : Bascour J., De Grève L., De Winter A., Pede J.,
- plaatsvervangers : Lahaye H., Van de Velde L.

voor de SP-fractie :

- vaste leden : Van den Bossche L., Vandenhove M., Wyninckx J.
- plaatsvervangers : De Loor H., Van Acker F.

voor de VU-fractie :

- vaste leden : De Beul A., Valkeniers J.
- plaatsvervanger : Baert F.

Commissie voor financiën en begroting

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : d'Alcantara A., De Clercq C., Dupré J., Olivier M., Verhaegen G., Weckx H.
- plaatsvervangers : Marchand C., Tant P., Van Nevel A.

voor de PW-fractie :

- vaste leden : Nutkewitz J., Pans L., Pede J., Vermeiren F.
- plaatsvervangers : Bril L., Verberckmoes F.

voor de SP :

- vaste leden : Colla M., Detiège L., Mangelschots J.
- plaatsvervangers : Bogaerts A., Van Elewycq J.

Voorzitter

voor de VU :

- vaste leden : Maes B., Vansteenkiste F.
- plaatsvervanger : Thys J.

Commissie voor bijstand aan personen

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : De Clercq C., Demeester-De Meyer W., Deneir A., Smitt C. (mevr.), Van Herreweghe M., Van Rompaey R.
- plaatsvervangers : De Loore-Raeymaekers J., Olivier M., Van Rompaey H.

voor de PW-fractie :

- vaste leden : Colla F., Cuvelier E., De Groot E., Van de Velde L.
- plaatsvervangers : Decoster M., Flamant E.

voor de SP-fractie :

- vaste leden : Bossuyt G., Houben F., Vandenhove M.
- plaatsvervangers : De Baere A., Rubens H.

voor de VU-fractie :

- vaste leden : Anciaux V., Gabriels J.
- plaatsvervanger : Valkeniers J.

Commissie voor buitenlands beleid

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : De Cooman C., Kelchtermans L., Steverlynck A., Suykerbuyk H., Vangronsveld F., Weckx H.
- plaatsvervangers : Piot F., Vannieuwenhuyze R., Van Wambeke H.

voor de PW-fractie :

- vaste leden : Bascour J., Daems Joseph, Grootjans F., Nutkewitz J.
- plaatsvervangers : Daems Jan, Van de Velde L.

voor de SP-fractie :

- vaste leden : Claes W., Van Elewyck J., Wyninckx J.
- plaatsvervangers : Laridon A., Seeuws W.

voor de VU-fractie :

- vaste leden : de Bruyne H., Van Grembergen P.

- plaatsvervanger : Peeters P.

Commissie voor culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Bourgeois A., Breyne P., De Backer-Van Ocken R., Diegenant A., Peeters R., Vanderborcht F.
- plaatsvervangers : Desutter E., Moors C., Van Herreweghe M.

voor de PW-fractie :

- vaste leden : Decoster M., Grootjans F., Van Belle I., Van den Broeck O.
- plaatsvervangers : Beysen E., Vandermarliere J.

voor de SP-fractie :

- vaste leden : Baldewijns E., Ramaekers J., Seeuws W.
- plaatsvervangers : Matthijs P., Temmerman G.

voor de VU-fractie :

- vaste leden : De Beul A., Declercq R.
- plaatsvervanger : Somers J.

Commissie voor economisch, tewerkstellings- en energiebeleid

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Ansoms J., Bockstal E., Cooreman E., Dhoore L., Dupré J., Windels R.
- plaatsvervangers : Beerden G., d'Alcantara A., Olivier M.

voor de PW-fractie :

- vaste leden : Bril L., Denys A., Sprockeels G., Van Daele M.
- plaatsvervangers : Beysen E., Daems Joseph

voor de SP-fractie :

- vaste leden : De Batselier N., Vanderheyden V., Willockx F.
- plaatsvervangers : Bossuyt G., Dettiège L. (mevr.)

voor de VU-fractie :

- vaste leden : Desaeeyere W., Van Ooteghem O.
- plaatsvervanger : Meyntjens O.

Commissie voor gezondheidsbeleid
voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Boeraeve-Derycke C., Diegenant A., Smitt C. (mevr.), Vannieuwenhuyze R., Van Rompaey H., Van Wambeke H.
- plaatsvervangers : Demeester-De Meyer W., Deneir A., Van Rompaey R.

voor de PW-fractie :

- vaste leden : Anthuenis G., Colla F., Cuvelier E., De Groot E.
- plaatsvervangers : Flamant E., Van den Poel-Welkenhuysen M.

voor de SP-fractie :

- vaste leden : Coppens E., Rubens H., Van Acker F.
- plaatsvervangers : Vandenhove M., Vanvelthoven L.

voor de VU-fractie :

- vaste leden : Caudron J., Peeters W.
- plaatsvervanger : Van Boxelaer J.

Commissie voor huisvesting

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Ansoms J., Cooreman E., Coppieters A., Kelchtermans T., Van Rompaey R., Van Wambeke H.
- plaatsvervangers : Kelchtermans L., Steverlynck A., Vankeirsbilck E.

voor de PW-fractie :

- vaste leden : Denys A., Flamant E., Taelman W., Vandermarliere J.
- plaatsvervangers : Van Belle I., Vandersmissen E.

voor de SP-fractie :

- vaste leden : Bogaerts A., De Baere A., De Loor H.
- plaatsvervangers : Cools B., Mangelschots J.

voor de W-fractie :

- vaste leden : Meyntjens O., Van Boxelaer J.
- plaatsvervanger : Vervaeet D.

Commissie voor leefmilieu en waterbeleid

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Beerden G., Boeraeve-Derycke C., Kelchtermans T., Marchand C., Van den Brande L., Van

Voorzitter

Nevel A.

– plaatsvervangers : Dhoore L., Peeters R., Smet M. (mevr.)

voor de PW-fractie :

– vaste leden : Anthuenis G., Beysen E., Sprockeels G., Van den Poel-Welkenhuysen M.

– plaatsvervangers : Pans L., Verberckmoes F.

voor de SP-fractie :

– vaste leden : Julliams I., Sleenckx J., Vanvelthoven L.

– plaatsvervangers : Matthijs P., Van Der Niepen P.

voor de W-fractie :

– vaste leden : Capoen M., Somers J.
– plaatsvervanger : Caudron J.

Commissie voor ondergeschikte besturen

voor de CVP-fractie :

– vaste leden : Cardoen G., Chabert J., Rutten M., Tant P., Van Herreweghe M., Vankeirsbilck E.

– plaatsvervangers : Panneels-Van Baelen M., Suykerbuyk H., Willems G.

voor de PW-fractie :

– vaste leden : Daems Joseph, Denys A., Heughebaert M., Vermeiren F.

– plaatsvervangers : Anthuenis G., T a e l m a n W .

voor de SP-fractie :

– vaste leden : Boel H., Bourry M., Temmerman G.

– plaatsvervangers : Colla M., De Loor H.

voor de W-fractie :

– vaste leden : Desseyn J., Verniers J.
– plaatsvervanger : De Beul A.

Commissie voor onderwijs

voor de CVP-fractie :

– vaste leden : Demeester-De Meyer W., Moors C., Panneels-Van Baelen M., Piot F., Van den Brande L., Windels R.

– plaatsvervangers : Boeraeve-Derycke C., Breyne P., Tyberghien-Vandebussche M.

voor de PW-fractie :

– vaste leden : Bonnel R., Heughebaert M., Van Daele M., Vandersmissen E.

– plaatsvervangers : Bril L., Sprockeels G.

voor de SP-fractie :

– vaste leden : Hostekint R., Laridon A., Ramaekers J.

– plaatsvervangers : Baldewijns E., Van Der Niepen P.

voor de W-fractie :

– vaste leden : Kuijpers W., Vandekerckhove R.

– plaatsvervangers : Gabriels J.

Commissie voor ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud

voor de CVP-fractie :

– vaste leden : De Loore-Raeymaekers J., De Seranno J., Desutter E., Lavens A., Smet M. (mevr.), Tyberghien-Vandebussche M.

– plaatsvervangers : Coppieters A., De Backer-Van Ocken R., Peeters R.

voor de PW-fractie :

– vaste leden : Claes A., Daems Jan, Van Renterghem W., Verberckmoes F.

– plaatsvervangers : Van den Broeck O., Vandermarliere J.

voor de SP-fractie :

– vaste leden : Carpels O., Cools B., Féris J.

– plaatsvervangers : Coppens E., Sleenckx J.

voor de W-fractie :

– vaste leden : Belmans J., Vervaeet D.
– plaatsvervanger : Debussere F.

Commissie voor taaldecreetgeving

voor de CVP-fractie :

– vaste leden : Beerden G., De Loore-Raeymaekers J., Deneir A., Tant P., Vankeirsbilck E., Van Rompaey H.

– plaatsvervangers : Bockstal E., Panneels-Van Baelen M., Willems G.

voor de PW :

– vaste leden : Claes A., Van den Poel-Welkenhuysen M., Vanderpoorten H., Van Renterghem W.

– plaatsvervangers : Bonnel R., Hey-

ghebaert M.

voor de SP-fractie :

– vaste leden : Knuts H., Van den Bossche L., Willockx F.

– plaatsvervangers : Boel H., Bourry M.

voor de W-fractie :

– vaste leden : Belmans J., Jorissen W.

– plaatsvervanger : Anciaux V.

BELEIDSVERKLARING VAN DE
VLAAMSE EXECUTIEVE – 21(1981-
1982) – Nr. 1

INTERPELLATIE (R.v.O. art. 67, 9) van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen

Debat

De Voorzitter : Aan de orde is het debat over de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve met de daaraan toegevoegde interpellatie van de heer Valkeniers tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de restauratie van het retabel in de parochiekerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek en de er te treffen beveiligingsmaatregelen.

Het debat is geopend.

De heer Verhaegen heeft het woord.

De heer G. Verhaegen (*op de tribune*) : Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, dames en heren, in verband met deze beleidsverklaring zouden wij graag enkele suggesties wilen formuleren en enkele opmerkingen maken vanuit de fractie van de CVP.

Over de juiste draagwijdte van deze beleidsverklaring, zou ik twee voorafgaande bemerkingen willen maken.

Ten eerste, vanuit de CVP beschouwen wij deze beleidsverklaring als

Verhaegen

zeer belangrijk. Wij vinden ook dat, na het debat van deze namiddag, het van groot belang is dat het Vlaams Gewest eensgezind en met groot zelfbewustzijn naar voren zou komen.

Ten tweede, is het politiek te onderlijnen dat dit document door al de leden van de Executieve is goedgekeurd, waarvoor mijn gelukwensen.

Wij hebben nu een contract – want zo beschouw ik dit – van vier jaar, met belangrijke politieke opties, dat door al de fracties hier in deze Vlaamse Raad gunstig is onthaald. Knelpunten blijven bestaan over enkele delicate politieke problemen, waarover geen eensgezindheid werd bekomen. Wij beschouwen dit helemaal niet als een ramp, maar wel als een uitnodiging om hier in deze Vlaamse Raad een ruim gesprek, een ruime dialoog te kunnen voeren over de politieke punten waarover de partijen het nog niet eens zijn.

– Mevrouw G. Devos, Eerste Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.

Zo kom ik onmiddellijk tot mijn tweede punt, met name of wij in staat zijn met deze Vlaamse Raad een parlementaire vernieuwing te brengen, een nieuw Parlement te creëren.

Ik heb ooit gezegd dat ik nooit meer zou spreken over de vernieuwing van het Parlement, maar ik kan het echt niet laten. Ik vraag mij af of wij hier in deze Vlaamse Raad ook onze werkmethodes zouden kunnen verbeteren door bijvoorbeeld deze algemene vergaderingen tot een minimum te beperken en te komen tot een echte dialoog in de parlementaire commissies van de Vlaamse Raad.

Geachte collega's, in de eerstvolgende maanden zullen wij van de Executieve meer dan twintig ontwerpen van decreet krijgen. Hoe zullen wij deze verwerken? Ik verheug mij nu reeds op een echte parlementaire dialoog die wij hopelijk in ons Vlaams Parlement zullen kunnen voeren.

Met de volgende vraag kom ik tot de essentie van deze beleidsnota.

Wat is politiek haalbaar voor een wer-

kelijk vernieuwde politiek in Vlaanderen? Wat is uit deze beleidsnota haalbaar?

Ik wens ten eerste te onderstrepen dat wij geen Vlaamse Raad hebben gecreëerd om binnen Vlaanderen tot een nieuwe centralisering te komen.

Wanneer dit de bedoeling is, dan hebben wij de trein gemist. Wanneer wij een echte politieke vernieuwing willen dan moeten wij kunnen komen tot een efficiënte decentralisatie van de diensten, het opnieuw leefbaar maken van onze ondergeschikte besturen, gemeenten en provincies. Ik weet dat heel wat van deze maatregelen op het nationaal beleid stoelen. Ik vraag echter dat de Executieve alle middelen zou aanwenden ten einde de gemeenten opnieuw financieel gezond te maken, en de al te grote administratieve betutteling op het vlak van de voorgedij weg te werken waardoor wij ook aan de basis, bij de gemeentelijke en provinciale verantwoordelijken, een echte democratie kunnen bereiken. Hopelijk zullen wij spoedig kunnen beslissen of de provincies nog een politieke gestalte zullen krijgen. Wanneer wij daar „ja” op antwoorden, is het onverantwoord daar de financiële verantwoordelijkheid niet aan te koppelen.

Dit is het zeer duidelijke standpunt van mijn fractie. Het is niet verantwoord de provincies aan de ene kant te behouden en aan de andere kant ze van alle financiële middelen af te sluiten. Dat gaat niet langer. Wij hopen dat de Vlaamse Raad heel wat van deze financiële problemen door middel van decreet – daar waar het enigszins mogelijk is – zal kunnen regelen.

Een ander belangrijk punt voor deze decentralisatie in Vlaanderen is het operationeel maken van onze instellingen. Ik verwijs hier naar het rapport van wijlen senator Vandekerckhove, de toenmalige Staatssecretaris, waarin een opsomming van alle commissies en instellingen die ons land telt, voorkomt. Ook voor Vlaanderen zit daar een heel dossier tussen.

Wij staan nu voor de opdracht een nieuwe Vlaamse administratie uit te bouwen. Zullen wij dezelfde fouten maken zoals in de nationale admini-

stratie of gaan wij akkoord om te saneren, om waardevol te maken datgene wat nog waardevol te maken is, om efficiënte bestaande instellingen om te bouwen tot instellingen die werkelijk voor het Vlaamse Gewest een beleid kunnen ondersteunen en waardevolle adviezen kunnen geven?

Wij zullen trouwens ook de kans krijgen een belangrijk gedeelte van onze ambtenaren terug te motiveren.

Dit houdt – en ik durf bijna het woord niet gebruiken – een personeelsbeleid in dat terug is afgestemd op datgene waarvoor het dient, met name het waar maken van een echt overheidsbeleid, waar de juiste persoon op de juiste plaats komt. Dit houdt ook in dat iemand die verantwoordelijkheid draagt voor deze administratie de ambtenaren krijgt die hij vraagt omdat hij ze op een bepaald moment nodig heeft en niet geconfronteerd wordt met structuren waarvan hij weet dat ze op administratief vlak en op het gebied van bedrijfsbeheer niet kunnen werken.

Ik vraag dus aan de Executieve die collegiaal een belangrijke verantwoordelijkheid heeft, ook deze nieuwe administratie in Vlaanderen te laten werken, open te stellen voor de mensen voor wie ze is opgericht, te streven naar een depolitisering, naar ernstige examens en een echte beheersorganisatie. U krijgt daartoe de kans. Ik hoop werkelijk dat wij daarin slagen ondanks alle pijnlijke ontgoochelingen die wij in het verleden op sommige vlakken hebben opgelopen.

Kunnen wij in Vlaanderen tot nieuwe economische structuren komen?

Dames en heren, het is duidelijk dat wij binnen onze bevoegdheden niet over dezelfde mogelijkheden beschikken als de nationale regering die zich tot taak heeft gesteld te streven naar een kostenvermindering van het bedrijfsleven, hetgeen verband houdt met grondstoffen, energieprijzen, kapitaalkost en arbeidskost. Dat is niet onze opdracht.

Wij vragen nochtans aan de Executieve een duidelijk onderscheid te maken tussen de nationale sectoren en de inspraak op een efficiënte manier

Verhaegen

te organiseren. Inderdaad, ook vanuit het Vlaamse Gewest kan een inbreng worden gedaan bij belangrijke nationale beslissingen op het economisch vlak. Wij willen in geen geval dat sectoriële structuren zouden worden vastgespijkerd op het verleden. Evenmin willen wij dat toekomstgerichte bedrijven niet de nodige financiële middelen zouden krijgen wegens het feit dat wij niet de moed hebben, weliswaar sociaal verantwoord en in overleg, bedrijfstakken af te bouwen die op het economisch gebied geen toekomstkansen meer hebben.

Wat de eigen bevoegdheid in de economische expansie betreft, waar wij zelf initiatieven kunnen nemen, wens ik in het bijzonder uw aandacht te vestigen op twee accenten in het economisch beleid.

Een eerste accent is dat wij in Vlaanderen moeten zoeken naar toekomstgerichte ondernemingen en dat onze zorg in de eerste plaats naar de onderneming zelf moet gaan in plaats van naar allerlei theoretische beschouwingen over de economische sectoren in Vlaanderen. Een tweede accent is het volgende. Niettegenstaande in de beleidsnota daaraan weinig aandacht wordt besteed, meen ik dat de karige financiële middelen waarover Vlaanderen beschikt vooral zouden moeten worden aangewend voor het toegepast wetenschappelijk onderzoek, voor een grotere coördinatie van alle nieuwe ontdekkingen en voor een commercialisering daarvan in het Vlaams Gewest. Dit systeem mag evenwel niet alleen worden toegepast bij grote bedrijven, hoe waardevol ze ook mogen zijn voor 'het Vlaamse bedrijfsleven. Ook onze kleine en middelgrote ondernemingen mogen op het vlak van de toepassing van het toegepast wetenschappelijk onderzoek niet uit het oog worden verloren. Tot nu toe kregen zij daartoe onvoldoende de gelegenheid.

Wij hopen dat de aandacht van de Vlaamse Executieve zich meer toespitst op toekomstgerichte bedrijven en vooral op bedrijven die op basis van ontdekkingen, Vlaanderen nieuwe mogelijkheden bieden.

Op bladzijde 10 van de beleidsnota

wordt gehandeld over het creëren van arbeid. Welnu, in dit verband meen ik de vraag te mogen stellen of wij ons eigenlijk niet in slaap wiegen. Elkeen van ons wordt soms opgeschrikt wanneer een belangrijk bedrijf van zijn arrondissement in zware moeilijkheden verkeert. Wij laten ons te veel leiden door klachten vanuit Brussel of vanuit het Waals Gewest. Ik wil helemaal niet chauvinistisch zijn, maar de realiteit is dat het Vlaams Gewest veel gevoeliger is dan de twee andere op het vlak van de arbeidsbalans. Onze beroepsbevolking is zeer jong, in bepaalde provincies met dubbel zoveel personen die op de arbeidsmarkt komen als kandidaat-gepensioneerden. Wij hebben echter geen tovermiddel om de werkloosheid op te lossen, dat moeten wij eerlijk toegeven.

Wij staan demografisch en economisch, door een afbouw van het industrieel apparaat, voor een grote uitdaging tot in het jaar 1985. Niet alleen de jongeren zullen een probleem zijn, maar ook de vijftigers die uit het actieve economisch leven zullen verdwijnen. Wij gaan akkoord met de maatregelen die in de beleidsverklaring zijn vermeld. Wij vragen dat dit probleem op een moderne manier wordt aangepakt, ook wat de sociale begeleiding betreft van de belangrijke groep werklozen.

Even terloops, op bladzijde 11 is er sprake van het energiebeleid. Voor Vlaanderen is dit zeer belangrijk; het gaat vooral om onze kolenproductie, de energiefunctie van Zeebrugge, het bestaan van de omvangrijke raffinagecapaciteit in onze havens. Ook in deze Vlaamse Raad moet een energiedebat worden gevoerd. Wij zijn bijzonder gevoelig voor deze problemen.

Tot zover datgene wat wij aan belangrijke accenten hebben willen leggen in de beleidsverklaring. Ik kom nu tot een reeks vragen die ik in alle vrijmoedigheid aan mijn collega's wens voor te leggen, een reeks vragen waarover geen eensgezindheid bestaat in de Executieve en waarover heel waarschijnlijk geen eensgezindheid bestaat in deze Vlaamse Raad.

De heer J. De Seranno : Over de vragen wel, maar niet over de antwoorden.

De heer G. Verhaegen : Ik zal ze alle vier opsommen. Ten eerste, gaan wij naar een verdere regionalisering van de nationale sectoren ? Ten tweede, komen wij tot een uitbreiding van de algemene bevoegdheden, wat beschouwen wij als implied powers ? Ten derde, moeten wij een nieuw mediabeleid voor Vlaanderen uitwerken ? Ten vierde, moeten wij het Cultuurpact uitbreiden tot de persoonsgebonden materies ?

Ik herhaal nog even : gaan wij de regionalisering op het economisch vlak nog uitbreiden, gaan wij naar een nieuw mediabeleid dat verschillend is in Vlaanderen en Wallonië, wat doen wij met de persoonsgebonden materies en het Cultuurpact of een ander pact ?

Ik weet dat ik over vier delicate zaken spreek. Toch wil ik dat op een vrijmoedige manier doen om in ieder geval de hoofdpunten vanuit mijn fractie mede te delen, zodanig dat wij zeer goed weten, van bij de aanvang van deze beleidsperiode van vier jaar, wat wij aan mekaar hebben en hoe wij tot een gesprek kunnen komen.

Eerste punt : is het juist dat elk herstel onmogelijk is zolang wij niet komen tot een regionalisering van de nationale sectoren ?

Wanneer de reacties op saneringsplannen zo verschillend blijven in Vlaanderen en Wallonie, moet ik vrijmoedig zeggen dat men het ons onmogelijk maakt niet een eigen economische overlevingskans voor Vlaanderen uit te bouwen.

Het is niet redelijk dat deze financiering ondoorzichtig blijft, dat er geen mechanisme is voor een billijke regionale spreiding, dat het een zeer defensieve economische politiek is en – wat mij bijzonder kwetst op dit ogenblik – dat men zeer conservatief reageert op bepaalde saneringsvoorstellen

Wij zullen dus zeer nauwkeurig moeten berekenen – dat was ook een opdracht van de Vlaamse Raad – wat dit voor Vlaanderen betekent : politiek, economisch, kortom in zijn meest diverse aspecten.

Ik wil hier zeer duidelijk stellen –

Verhaegen

want het is uit politiek oogpunt belangrijk – dat wij vanuit de CVP de nationale regering, een reële kans wensen te geven om te bewijzen dat in dit land nog een nationale economische politiek mogelijk is, ook voor deze nationale economische sectoren.

Wanneer dit echter mislukt, blijft ons niets anders over dan er ten minste voor te zorgen dat in Vlaanderen, op basis van de eigen financiële verantwoordelijkheid, een eigen economisch beleid, misschien totaal verschillend van dit in het zuidelijke landsgedelte, wordt gevoerd.

Tweede discussiepunt : uitbreiding van de regionale bevoegdheden.

Geachte collega's, ik ben akkoord dat wij deze vier jaar als een rustperiode beschouwen en dat wij loyaal willen uittesten wat de huidige wet ons toelaat aan mogelijkheden en bevoegdheden, dat wij, binnen het wettelijk kader dat wij nu kennen, respect hebben voor de nationale materies, ook voor de nationale sectoren, weliswaar met dien verstande dat wij ook in Brussel bevoegd zijn voor de persoonsgebonden materies.

Verwijzend naar artikel 9 van de bijzondere wet heeft de wetgever steeds bedoeld dat de bevoegdheden die niet uitdrukkelijk aan de nationale wetgever zijn voorbehouden – zoals het onderwijs en nog heel wat andere materies – niet alleen ideologisch, maar doelgericht aan de Vlaamse Raad toekomen. Wanneer blijkt dat deze bevoegdheden niet kunnen uitgeoefend worden, tenzij door een verruiming van de opdrachten, dienen wij dat in de ruimst mogelijke betekenis van het woord en van de wet te interpreteren.

Ziedaar ons duidelijk standpunt. Wij zullen de wettelijke bepalingen, de „limites” die men ons bij de laatste wetgeving heeft opgelegd, als getrouwe leden van deze Vlaamse Raad en ook van het nationale Parlement consequent uitvoeren.

Er zijn echter heel wat materies, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, waarover wij zeer ernstig zullen moeten nagaan hoe wij ze in de praktijk dienen te benaderen.

Een derde discussiepunt : een nieuw mediabeleid.

De Executieve heeft geen akkoord kunnen bereiken over deze materie. Hier hebben wij een dubbel aspect.

Eerste aspect : zijn wij akkoord om het huidige monopolie BRT-RTBF af te bouwen, ja dan neen ?

De houding van mijn fractie is ter zake zeer duidelijk. Wij wensen een open gesprek te voeren, doch niet over allerlei denkbeeldige formules. Men moet zeer goed weten welk alternatief men wenst door te voeren : uitbreiding van gastprogramma's, zendgemachtigde verenigingen, zoals in Nederland, een tweede circuit, zoals in Engeland. Het zijn juridisch totaal verschillende formules die ook politiek en financieel totaal andere implicaties met zich brengen.

Tweede aspect : vrije radio's.

Dames en heren, ook hier zijn wij aan bepaalde technische grenzen gebonden.

Mijn fractie meent dat de democratisering uit het vrij initiatief op dat vlak zo ruim mogelijk moet worden gemaakt. Dit betekent dat wij zo vlug mogelijk een voorstel van decreet zullen steunen dat in deze Vlaamse Raad zal worden ingediend. Wij willen echter niet komen tot twee of drie grote regionale zenders die op zichzelf een monopolie in het Vlaams Gewest kunnen creëren. Wij willen komen tot een zo groot mogelijk aantal, dat uiteraard beperkt zal zijn wegens technische mogelijkheden. Wij zullen streven naar het wettelijk maken van de lokale radio's, niet op regionale basis, maar wel op lokale basis.

Ook dit is een discussiepunt dat in de Vlaamse Raad in de eerstvolgende maanden kan worden besproken.

Ik kom nu tot een uiterst delicaat discussiepunt : het Cultuurpact en de persoonsgebonden materies.

Geachte collega's, laten wij dit in alle vrijmoedigheid met mekaar bespreken. In deze Vlaamse Raad is er geen enkele fractie die geen voorstander zou zijn van een open maatschappij, van een democratische en verdraagza-

me maatschappij. Dit is het vertrekpunt dat elk lid van deze Raad voor ogen heeft en dat trouwens ook de basis was van het Cultuurpact dat enkele jaren geleden werd afgesloten in het nationale Parlement en dat ook toegepast werd in de diverse decreten van de vroegere Cultuurraad.

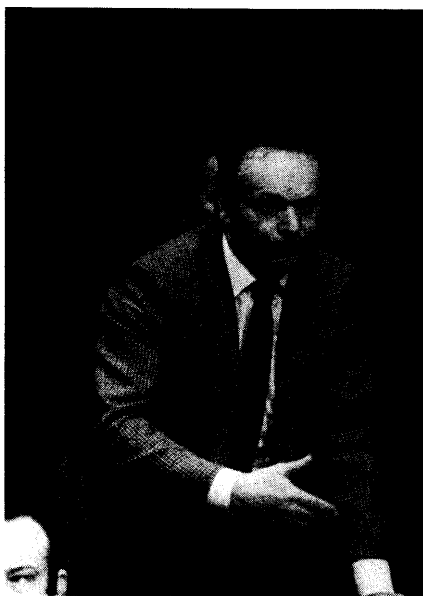
Ik veroorloof mij enkele beschouwingen naar voor te brengen.

Zijn wij wel akkoord dat de drie uitgangspunten : participatie van het individu bij de beleidsbeslissing, een dam opwerpen tegen misbruiken van een politieke of ideologische meerderheid, het streven naar een verdraagzame maatschappij, noodzakelijkerwijze dienen te worden opgelost door strakke structuren die op het lokale vlak tot nu toe vaak tot een verstarring hebben geleid ? Ik wil deze vraag in alle openhartigheid stellen in deze Vlaamse Raad. Is er geen overstructurering ? Geen verstarring binnen de adviesraden, geen versnippering van beslissingsmacht ? Geen verpolitisering van spontane plaatselijke initiatieven ?

Laten wij misschien eerst zien of het resultaat dat we tot nog toe hebben gehad ons toelaat op deze weg verder te gaan.

Wij mogen niet vergeten dat het Cultuurpact een nationale materie is. Aan het nationaal karakter daarvan hechten wij een grote waarde zoals aan de werking van de vaste nationale Cultuurpactcommissie, waar alle partijen in vertegenwoordigd zijn. Wanneer wij de bevoegdheden uitbreiden tot de persoonsgebonden materies, dan is mijn fractie van mening dat er zoveel materies zijn die zo nauw aansluiten bij het persoonlijk levenspatroon van de mensen, bij dingen die hen duurzaam zijn, dat men zich de vraag kan stellen of de overheid noodzakelijk kerwijze structuren moet inbouwen voor al deze privé-initiatieven. Wij menen van niet. Wij denken dat wij daardoor inbreuk plegen op heel wat eigenheid, ook van deze privé-initiatieven. Voor heel wat belangrijke ideologische materies wenst men niet zomaar inspraak en inzage te geven aan iedereen.

Van uit de Christelijke Volkspartij –

De heer G. Verhaegen, CVP-fractievoorzitter

ik wil dit zeer duidelijk stellen, geachte collega's – zullen wij elke maatregel steunen die gericht is naar een open maatschappij. Wij wensen evenmin ook maar iets politiek te beslissen dat een werkelijke discriminatie zou inhouden voor om het even welke politieke of ideologische minderheid. Het is echter ons duidelijk standpunt dat dit niet noodzakelijk door een strak Cultuurpact moet worden gerealiseerd.

Geachte collega's, ik heb misschien al te lang op deze tribune gepreut, maar ik stelde er prijs op deze vier laatste punten namens mijn fractie naar voor te brengen. Ik wil besluiten met de steun van de ganse Christelijke Volkspartij toe te zeggen aan elke minister van de Vlaamse Executieve. Met om het even welke minister, in elke commissie, voor elk van zijn initiatieven, willen wij loyaal en constructief meewerken in deze Vlaamse Raad. Deze Vlaamse Raad mag echter geen dictaat zijn, ook niet van de Executieve. Aan de leden die van de ene kant van de balie naar de andere kant zijn ge-

gaan, wil ik zeggen dat wij van de Executieve verwachten dat men in de commissies van de Vlaamse Raad tot een open dialoog zou komen en dat men zou rekening houden met de opmerkingen, maar ook met de bekommernissen van elk van de collega's, tot welke partij hij of zij ook behoort. Ik wens de Executieve voor deze vier jaar veel succes. (**Applaus bij de CVP en de PVV**)

De Voorzitter : De heer De Grève heeft het woord.

De heer L. De Grève (**op de tribune**) : Mevrouw de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter en leden van de Vlaamse Executieve, geachte collega's, bij de totstandkoming van de beleidsverklaring van deze eerste zelfstandige Vlaamse Executieve hebben wij uitgekeken naar de wijze waarop de Executieve haar algemene opties zou verwoorden en waar zij verder de accenten van haar beleidsintenties zou leggen.

Vooraf wil ik even stilstaan bij en vaststelling, die de Executieve zelf doet. Zij legt met name de nadruk op het feit, dat zij in de onmogelijkheid is geweest volledig tot een consensus te komen onder alle leden en in alle aan gelegenheden. Ik denk niet dat iemand onder ons het in feite anders had verwacht.

Inderdaad, zo het juist is dat de wetgever van 1980 de proportionele verdeling uitdrukkelijk gewent heeft voor de eerste periode na het uitreden van de Executieve uit de nationale regering, dan is dit maar voorzien als een overgangsfase naar het meerderheidsstelsel.

Dit laatste stelsel is bij ons zodanig ingeburgerd, dat het vrij moeilijk is twee regimes naast elkaar te laten bestaan, één waarin bepaalde politieke families een meerderheid vormen, en daarnaast één waarin deze meerderheid zich in een volledige consensus zou kunnen verenigen met de oppositie anderzijds, en dan nog over materies die, voor een gedeelte althans, deelaspecten van de nationale materies zijn.

Minister H. Schiltz : Mijnheer De Grève, uw partij heeft dat gevraagd. Zij

moet daarover een precies inzicht hebben gehad op het ogenblik dat zij dat geëist heeft.

De heer L. De Grève : Wij hebben dat mede gesteund, maar wij hebben nooit gehoopt dat wij tot een volledige consensus op alle punten zouden komen. Het leek mij van in den beginne vrij moeilijk daartoe te komen, wat niet belet dat gestreefd wordt naar een zo groot mogelijke eensgezindheid, zoals de Vlaamse Executieve dat zelf in haar beleidsverklaring zegt en die u waarschijnlijk ook ten volle hebt onderschreven. Dat ook geschillen zouden rijzen over de verdeling van de bevoegdheden, dat leek ons minder evident.

En al moeten wij niet te zwaar tillen aan de moeilijkheden die zich de eerste weken in de Vlaamse Executieve hebben voorgedaan, waarin de Vlaamse Executieve in feite in haar kinderschoenen staat, en waar de problemen zich trouwens geleidelijk schijnen op te lossen – wat men hierover in deze vergadering ook moge zeggen – ik kan niet nalaten de bedenking te maken dat de ruzie in de Vlaamse Executieve naar mijn oordeel een ongepaste vorm heeft aangenomen en dat de moeilijkheden die in haar schoot zijn gerezen het best worden uitgepraat in de schoot van de Executieve zelf en niet te pas en te onpas in het openbaar te grabbel worden gegooid. Ik denk dat alle leden van de Executieve mans genoeg zijn om hun standpunt te verdedigen en dat er bovendien een beurtrol was.

De heer A. De Beul : Dat is een gemakkelijke stelling als u met een systeem van meerderheid kunt werken in deze Executieve.

De heer L. De Grève : Mijnheer de Beul, ik meen dat wij essentieel spreken over de beleidsverklaring van de Executieve, maar niet over de manier waarop de Executieve zich intern organiseert. Ik ga daarop niet verder in. Ik zeg enkel dat de ruzie niet te pas en te onpas in de openbaarheid moet worden gebracht. Ik neem aan dat daarover discussies kunnen bestaan in de Executieve, maar ik vind dat deze het best in de Executieve worden uitgevochten.

De heer A. De Beul : Ik heb het over de bevoegdheden !

De heer L. De Grève : Ik heb het dan ook eerder als constructief ervaren dat sommigen het overleg en de aanhoudende discussie hebben gekozen om uit onenigheden te geraken.

In deze optiek is het mijn insziens dan toch ook zeer belangrijk dat wij in de beleidsverklaring lezen dat in de verdere uitvoering van haar beleid, de Executieve ernaar zal streven met eensgezindheid te beslissen.

Vrij geregeld wordt aan bepaalde groepen het verwijt gestuurd dat zij te vaak naar de nationale regering en naar het nationaal beleid kijken en verwijzen, waarbij dan bij de andere groepen de bedenking rijst dat men gehoopt had dat de vier Vlaamse partijen zouden in staat zijn een Vlaams beleid te voeren.

— De heer J. Pede, Voorzitter, treedt op nieuw als Voorzitter op.

Ik ben het met deze laatste uitlating volkomen eens in de mate dat daaronder een Vlaams beleid begrepen wordt als zijnde „een beleid dat ten goede komt aan Vlaanderen en zijn burgers”.

Eens we de vraag stellen welke doelstellingen we willen bereiken en vooral via welke wegen en met welke middelen, dan moet er duidelijk een politieke keuze gemaakt worden.

Vorige maand hebben de leden van mijn fractie het nationaal regeerakkoord goedgekeurd, omdat wij denken dat de beleidsprincipes die daar werden gekozen, de goede zijn.

Geen wonder dan dat wij gelijkaardige politieke beleidsprincipes en accenten ook in Vlaanderen willen zien toepassen, omdat wij menen dat zij ook daar de beste garantie vormen om de Vlaamse welvaart en het Vlaamse welzijn te realiseren.

De grote beleidsopties waarover de consensus niet mogelijk is, zullen ter beslechting aan de Raad voorgelegd worden, zo luidt het in de verklaring.

Dat zal dan wel het geval moeten zijn voor enkele niet onbelangrijke problemen.

Ik heb gemerkt dat er omtrent twee belangrijke punten geen akkoord is bereikt binnen de Vlaamse Executieve. Ter zake wil ik dan ook de standpunten hernemen die mijn fractie heeft ingenomen.

Wat de uitbreiding van het Cultuurpact betreft, wordt in de regeerverklaring van de heer Martens gesteld dat de regering aan het Parlement zal vragen te onderzoeken of ingevolge de uitbreiding van de bevoegdheden van de Gemeenschappen tot de persoonsgebonden aangelegenheden, het bestaande Cultuurpact al dan niet waarborgen biedt.

Bij de bespreking van het regeerakkoord heeft de PW zich hiermee akkoord verklaard. Dit uitgangspunt is voor ons — ook in het beleid van de Vlaamse Executieve — een minimum minimum.

Ik wil verwijzen naar de uitgangspunten zoals ze terug te vinden zijn in het wetsontwerp dat in de Kamer en de Senaat door een aantal PVV-Parlementsleden werd ingediend en dat duidelijk een uitbreiding van het Cultuurpact naar de persoonsgebonden materies voorstaat. Dit is ook ondubbelzinnig onze stelling in deze Vlaamse Raad.

Het tweede knelpunt betreft het mediabeleid en dan meer in het bijzonder de monopoliepositie van de BRT.

Ook hier wenst de PW haar standpunt te bevestigen dat zij reeds jaren formuleert en dat de vervanging inhoudt van het bevoogdende monopoliestelsel door een stelsel van mededinging. Ik kan dit niet uit zijn verband rukken. Ik verwijs uitdrukkelijk naar het akkoord dat op nationaal vlak bereikt is tussen de meerderheidspartijen en dat ik citeer „op het vlak van radio en televisie zal de regering in het kader van haar bevoegdheden in overleg met de Gemeenschappen en met de geschreven pers, maatregelen nemen opdat het feitelijk monopolie vervangen zou worden door het stelsel van mededinging”. Indien het niet anders mogelijk blijkt, kan eventueel ook in deze Raad ter zake een meerderheid worden gevonden.

Het verheugt de liberale fractie dat er thans onmiddellijk werk zal gemaakt

worden van een Raad van het Media-beleid die er kan over waken dat de objectiviteit in de breedst mogelijke informatie wordt gerespecteerd.

Het doorbreken van het feitelijk BRT-monopolie door een stelsel van mededinging blijft voor ons een prioriteit. De formule blijft vanzelfsprekend nog vatbaar voor discussie.

Het is voor ons niet alleen de waarborg van veel betere kwaliteit, zoals in Sommige ons omringende landen ontegensprekelijk wordt bewezen, maar deze mededinging is het kanaal van een onbetwistbare creativiteit die altijd in het volk leeft en openbloeit zodra zij de kans krijgt. Het is de hoogste tijd om een eind te stellen aan een stelsel van handige bevoogding, van politieke manipulatie en grijze middelmatigheid. Een volk met het intellectuele peil van het Vlaamse volk, met zijn geestelijk en cultureel dynamisme, heeft geen behoefte aan een keurslijf, zeker niet in het meest moderne middel van cultuurspreiding en cultuurcreatie.

Ik zou hier toch de Gemeenschapsminister van cultuur willen danken voor de prompte aankondiging dat hij aan de Vlaamse Executieve een ontwerp van decreet zal voorleggen om de vrije radio's uit de illegaliteit te halen omdat hij haar zal vragen in afwachting van de goedkeuring van het decreet door de Vlaamse Executieve en' in uitvoering van de opdracht van de Executieve een voorlopige regeling te treffen, die tegemoetkomt aan het verlangen van honderdduizenden Vlamingen.

Wat de algemene krachtlijnen betreft, kan onze fractie zich akkoord verklaren met de beleidsverklaring en ik wil dan de volgende doelstellingen belichten.

1. Het snel operationeel maken van de instellingen, daarin begrepen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Dat zal geen gemakkelijke onderneming worden. Er zijn niet alleen de technische moeilijkheden maar vooral de menselijke aspecten die onvermijdelijk aan bod zullen komen.

De uitbouw van eigen diensten is in-

De Grève

derdaad primordiaal en wat even belangrijk is, is het oordeelkundig en doorzichtig groeperen van deze diensten opdat de kloof die bestaat tussen de burgers en de diensten die voor hen en voor hen alleen bestaan, zou verdwijnen.

Eén van de doelstellingen van de zopas doorgevoerde staats hervorming was te komen tot doorzichtige structuren, weinig beleidsniveaus en een eenvoudige dienstverlening voor de burgers.

Wij moeten vaststellen dat er met de tijd een muur is gerezen tussen de rechtsonderhorigen enerzijds en het dienstverlenend apparaat anderzijds, te wijten aan de versnippering van de diensten, aan de steeds groeiende bureaucratie en aan een verkommerde mentaliteit. Wij mogen niet uit het oog verliezen dat de administratie er niet zozeer is voor degenen die ze be-mannen, wel voor de burger.

Die muur moet afgebroken worden ; de definitieve uitbouw van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap is een enige gelegenheid om tegen genoemde kwalen op te tornen. Ook de aangekondigde versoepeling en vereenvoudiging van allerhande administratieve procedures gaat in de goede richting.

Als men daarin zou slagen zou een verloren vertrouwen in de overheidsdiensten herwonnen worden. De burgers hebben moeilijkheden met de ingewikkelde weg die ze moeten bewandelen gewoon om hun rechten te laten gelden. Ze zijn erdoor afgeschrikt zodat zij soms verzaken, wat de zelfver-nietiging is van het systeem.

Ik vraag dus aan de Executieve dat wij van deze gelegenheid gebruik zouden maken om de Vlaamse overheidsdiensten op dat gebied een nieuwe start te gunnen.

Een tweede krachtlijn lijkt mij een zorgvuldige selectieve aanwending van de middelen waarbij de uitgaven binnen de perken zullen gehouden worden van de middelen die de wet ter beschikking stelt van de Gemeenschap, hierbij duidelijke prioriteitskeuzen in aanmerking nemend. Ik wil

hierbij opmerken dat de woorden „in de grootst mogelijke mate”, zoals we lazen in de verklaring, de bedoelingen van de Executieve fel afzwakken en duiden op een twijfelachtige houding die wij niet kunnen bijtreden. Wij zijn voor de grootste duidelijkheid ter zake. Er werd gezegd en herhaald bij de besprekingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 dat de regionalisering geen nieuwe lasten mocht meebrengen voor de burgers. De uitgaven zullen dus binnen de perken van de middelen moeten gehouden worden, zoniet gaan we de weg op van de gemakkelijkerheid, maar die de komende generaties hypothekeert.

Een derde krachtlijn is de duidelijke aflijning van de bevoegdheden die bij wet aan de Vlaamse Gemeenschap werden toegewezen.

Eén van de voornaamste taken van deze Vlaamse Raad en van de Vlaamse Executieve zal erin bestaan de staats hervorming, zoals voorzien in de wetten van 8 en 9 augustus 1980, niet alleen verder uit te voeren maar vooral de structuren en de middelen operationeel te maken.

Wij lezen in het document van de Executieve dat ze ook doelbewust zal streven naar uitbreiding van de bevoegdheden. Dit moet in verband gebracht worden met het regeerakkoord op nationaal vlak en waar te lezen is dat de Regering verdere uitvoering van de hervorming der instellingen, zoals opgezet in de wetten van 8 en 9 augustus 1980 zal benaarstigen. Dit houdt geen idee van uitbreiding in van bevoegdheden van Gewesten en Gemeenschappen.

(Onderbreking door de heer P. Van Grembergen)

Ja, mijnheer Van Grembergen, en op het eerste gezicht is de benadering in de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve enerzijds en in de regeringsverklaring anderzijds tegenstrijdig.

Ik zeg wel in een eerste benadering, want in feite kan niets, maar dan ook niets, de Vlaamse Gemeenschapsorganen beletten te ijveren voor een verdere doortrekking van de regionalisering – zoals in het document zelf wordt gezegd – in zoverre de slag-

kracht van het Vlaamse beleid versterkt wordt. Ook de nationale regering blijkt dit niet te willen beletten maar heeft logischerwijze ter zake geen initiatief kunnen inschrijven aangezien de verdere regionalisering een aangelegenheid is voor een tweede-meerderheid, die de coalitie op nationaal vlak nooit bereikt.

Aansluitend bij wat voorafgaat valt een vierde krachtlijn te onderstrepen, namelijk de uitsproken wil om ernstig de coördinatie en het overleg tot stand te brengen met de nationale regering en de andere Executieven.

Op dit stuk vinden we dezelfde wil bij de nationale regering vertolkt in het regeerakkoord. De werking van het overlegcomité zal naar ons oordeel een belangrijke rol – misschien zelfs belangrijker dan de wetten van 8 en 9 augustus 1980 hebben voorzien – spelen in de uitbouw van onze nieuwe structuren.

Ik noteer reeds dat het de bedoeling is van de Executieve om langs dit kanaal de afbakening van de onderwijsmateries – nationaal of gecommunautiseerd – ter discussie te brengen.

Ziedaar de enkele bedenkingen die ik wou maken bij de algemene krachtlijnen die wij onderkennen in de beleidsverklaring.

Buiten deze algemene doelstellingen waarmee we, ik herhaal het, onze instemming kunnen betuigen, hebben we ook een analyse gemaakt van de deelaspecten in de beleidsverklaring. Verschillende mijner fractiecollega's zullen enkele punten benaderen.

Ik zal mij dus thans beperken tot de volgende beschouwingen, al veronderstel ik dat wij binnenkort bij de bespreking van de afzonderlijke uitgavenbegroting meer gedetailleerd op het beleid van alle Gemeenschapsministers zullen kunnen ingaan.

Inzake de algemene financiële en economische politiek hoop' ik dat deze Executieve blijk zal geven aan politieke moed om een beleid te voeren dat aan onze ondernemingen meer armslag zal geven en minder lasten oplegt en dat onze export weer in goede banen duwt. De percentages die de Voorzitter van de Executieve heeft

De Grève

geciteerd inzake produktie- en exportcapaciteit van de Vlaamse bevolking, zijn een garantie voor het welslagen van zo een politiek.

Zo'n beleid vergt tevens een strak financieel beleid. Vlaanderen kan zich niet veroorloven om na een korte tijd reeds met een schuldenlast te zitten, die samen met de nationale schulden zal terechtkomen op de schouders van de komende generaties. Elke uitgave – hoe klein ook – zal dan ook meer verantwoord moeten zijn en op zijn doelmatigheid moeten getoetst worden. Dit zal onvermijdelijk besparingen met zich meebrengen, die naar ons gevoel echter niet ondoordacht lineair mogen doorgevoerd worden.

Ik herhaal. Elke begrotingspost moet onderzocht worden en verhoogd worden als het kan en moet, verlaagd of geschrapt worden als dit nodig blijkt.

In deze gedachtengang lijkt het mij verontrustend dat de beleidsverklaring zo vaak spreekt over de oprichting van nieuwe instellingen, nieuwe diensten, nieuwe adviesraden. Kan de Voorzitter van de Vlaamse Executieve ons hier waarborgen geven dat het hier niet alleen om strikt noodzakelijke oprichtingen gaat, maar dat dit tevens zal gepaard gaan met een doelmatiger gebruik van bestaande structuren en de uitzuivering van overbodige raden en diensten ?

In welke mate zal dit alles ook gepaard gaan met de afbouw of splitsing van nationale instellingen ?

Als municipalist heeft het me aangesproken dat in de verklaring grote aandacht is besteed aan gemeentelijke problemen, vooral daar waar u stelt dat u „in overleg met bevoegde ministers oplossingen zal uitwerken in verband met de financiële problemen van de gemeenten in het algemeen en inzonderheid deze die voortvloeien uit de verplichtingen die aan de OCMW's zijn opgelegd, alsmede voor de verplichte tussenkomsten in de tekorten van de openbare ziekenhuizen”.

Op een ander vlak willen wij ook pleiten voor een vernieuwd cultuurbeleid, dat zich op natuurlijke wijze laat

inspireren door de basisfilosofie van bevrijding van de mens, door de vorming van de kracht van zijn geest en door de bewuste stimulering van de menselijke creativiteit op het wijsgerige en het artistieke vlak.

Uit filosofisch en humanistisch respect zou dit cultuurbeleid meer dan voorheen een pluralistisch karakter moeten hebben. In functie daarvan zou een meer loyale en algemene toepassing van de Cultuurpactwet ingang moeten vinden.

De autonomie en de administratief-juridische onafhankelijkheid en efficiëntie van de Cultuurpactcommissie moet daartoe worden nagestreefd.

Wat de internationale betrekkingen betreft, verwachten wij een heroriëntatie die gericht is op de specifiek culturele en algemene belangen van de Vlaamse Gemeenschap met respect voor de diplomatieke noodwendigheden.

De Europese en mondiale culturele uitstraling van Vlaanderen moet, refererend naar zoveel schitterende historische antecedenten met de moderne communicatie- en promotietechnieken, nagestreefd worden.

De infrastructurele ondersteuning van de diverse culturele sectoren moet worden herdacht. Hoofdklemtonen zouden hierbij moeten liggen op de ombuiging van de te dure, te prestigieuze en daarom onfunctionele concepten naar kleinschalige projecten met geïntensifieerde bruikbaarheid, zo hoog mogelijke rendabiliteit en polyvalentie en op maat van concrete leefgemeenschappen.

Ik wens hier ook de problematiek van de jeugdsector en de sociaal-culturele sector in herinnering te brengen.

Hun overleven – en dit woord is niet overdreven – werd vorige jaren in talrijke acties van de betrokken sectoren zelf of via interpellaties aan de verantwoordelijke ministers vaak in vraag gesteld.

Is het de bedoeling van deze Executieve om dit stuk „zachte sector”, dit stukje welzijnszorg ook verder in de kou te laten staan of zullen er op dit vlak ernstige initiatieven genomen

worden ?

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, vermits ik heb aangekondigd dat ook nog andere sprekers van mijn fractie over deelaspecten van uw verklaring het woord zullen voeren, wil ik het bij deze enkele beschouwingen laten.

Ik besluit met te verklaren dat onze fractie globaal haar goedkeuring zal hechten aan de beleidsverklaring. Wij zullen scherp toezien op de uitvoering ervan en aandachtig de acties en werking van de Executieve volgen. Wij zullen niet nalaten – als het moet – de Executieve in haar geheel of haar leden afzonderlijk ter verantwoording te roepen, indien initiatieven uitblijven of initiatieven worden getroffen die zouden indruisen tegen de filosofie van de beleidsverklaring, wat wij niet verwachten.

Tot slot wil ik eraan toevoegen dat wij initiatieven zullen nemen die de standpunten van onze fractie vertolken met de vaste wil, indien het nodig mocht zijn, een meerderheid te vinden voor het bereiken van resultaten in domeinen waarvoor geen consensus is bereikt in de Executieve. Wij wensen haar alleszins bij deze start veel moed en werklust toe ten bate van onze Vlaamse Gemeenschap. **(Applaus bij de PW en de CVP)**

De Voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, men moet niet te lang parlementair zijn in dit land om naar aanleiding van vieringen, toespraken, regeringswijzingen, grondwetsherzieningen het adjectief historisch herhaaldelijk te horen gebruiken. Met enige overdrijving kan men, mocht men de redenaars geloven, om het jaar een historische ontwikkeling in dit land meemaken.

De Grondwetsherziening van 1971 was historisch, die van 1978 was het ook. De eerste vergadering van de Nederlandse Cultuurraad was historisch en allicht kan men dit ook zeggen van de eerste beleidsverklaring van de eerste Vlaamse regering en van de eerste bespreking in de Vlaamse Raad

SP-fractie voorzitter J. Van Elewyck in gesprek met Minister M. Galle (SP). Achtergrond : de heer A. Bogaerts (SP)

van deze beleidsverklaring.

Normaal past het wat meer gereserveerdheid aan de dag te leggen maar het lijkt er naar dat beleidsmensen er niet schijnen aan te kunnen ontkomen hun eigen beleidskeuzen belangrijk en richtgevend te noemen.

Wat kan er nu nog belangrijker zijn dan historische woorden te spreken en historische beslissingen te nemen? Puur gevolg uit de pure logica is dat wie „historische woorden” spreekt een historisch man is. Sommige bewindsleden van na de oorlog wilden in dit land als groten van dit land vermeld worden, vaderlandse geschiedenis is immers zo dankbaar en zo gemakkelijk te schrijven en te herschrijven. Al hun daden en woorden noemen ze historisch.

Ze vergaten al te licht, en sommigen vergeten al te licht, dat het historisch belang van gebeurtenissen en feiten niet bepaald wordt door het woordgebruik maar door de feiten zelf.

Zo was de Koningskwesie historisch,

niet wegens de opvolging op zichzelf en wegens de troonafstand als dusdanig, maar wegens het feit dat een meerderheid zich plooiden en deed wat een minderheid eiste, omdat een Vlaamse overgrote meerderheid, politiek de zwakkere was in de uiteindelijk beslissing tegenover een numeriek kleinere groep, maar een meerderheid in Brussel en Wallonië.

Historisch was dit omdat deze volksraadpleging de geschiedenis van het ene en ondeelbare België en van het Belgische volk voorgoed naar het rijk van de sprookjes wees.

De doodgewaande breuk, de doodgewenste breuk, de breuk die men niet onder ogen wenste te zien in al zijn realiteit – voor de oorlog niet en evenmin erna – kwam terug aan de oppervlakte.

Doelbewust gebruik ik hier de woorden doodgewenst en doodgewaand. Zij geven immers zeer goed de geestgesteldheid van alle leidende kringen van het unitaire België weer.

De dynastie herkende en erkende nooit het bestaan van twee volkeren in België. De dynastie had het soms wel over Vlamingen en Walen maar dan zoals wij spreken over Gentenaars en Bruggelingen ; de diepere zin van volk zijn en van volk te willen zijn ontging de dynastie totaal. Nog altijd. Zelfs al zou daar twijfel kunnen over bestaan is het in alle geval zo dat dynastieke belangen steeds de bovenhand haalden en identiek waren aan Belgisch belang en omgekeerd. In conflicten koos de dynastie, wanneer de moeilijke keuze tussen Noord en Zuid soms tot praktische en onmiddellijk ke beslissingen dwong, immer de kant van de gevaarlijkste tegenstanders van de dynastie, namelijk voor Wallonië.

Voor de rest trachtte men de problematiek te omzeilen, niet te noemen, te beletten en met loopgraventechniek te doen sterven.

De traditionele partijen erkenden evenmin dat om partijpolitieke redenen België een nogal vreemd staatkundig maaksel was.

Hoewel een Waals socialist reeds voor de Wereldoorlog 1 zegde dat er geen Belgen waren en toen hartstochtelijk pleitte voor een reünie met Frankrijk, werd hij achteraf een deugdelijk en goed functionerend Belgisch minister.

De socialistische doctrine had het dan over de broederlijke solidariteit tussen de flamings in de koolmijnen, die zich lieten verfransen of verwaalsen, en de Waalse arbeider en haalden met ontroering de verkiezing van de eerste socialistische Vlaamse Parlementsleden in Waalse steden aan.

De leiding van de katholieke partij en van de naoorlogse CVP nog, bezwoeren de Vlaamse katholieken zich niet tot het federalisme te laten verleiden. Ik heb even hun Kerstdagbrochure herlezen naar aanleiding van allerlei discussies in hun eigen partij, zoals het terugkeren naar de bron en naar wat men in 1945 heeft geschreven over innerlijke motieven.

In de Kerstdagbrochure van 1945 „België moet wederopgebouwd worden. Wie zal de bouwmeester zijn ?” lezen we op pagina 92 :

Van Grembergen

„De CVP is gekant tegen het federalisme waardoor in juridische zin, bedoeld wordt dat gewestelijke politieke organen over een soevereine macht beschikken. Dergelijke oplossing is niet te aanvaarden daar zij België verbreekt en op gevaarlijke wijze verzwakt.”

U ziet het : historische uitspraken. Hoe snel verjaren zij niet ?

Minister R. Steyaert : Dat is de evolutie.

De heer P. Van Grembergen : Het is een historische evolutie. Het is noodzakelijk om het perspectief te begrijpen.

Mag ik er, waarde collega's, nog even aan herinneren dat zelfs in 1980 en 1981 de onafhankelijkheid van België als vreugdevol en te vieren gold en dat we daar ook in Vlaanderen enkele nuttiger te besteden honderden miljoenen hebben tegen aangegeoid.

Ik doe zoals een historicus : ik noteer, ik akteer.

De heer J. Ramaekers : U slaat een periode over.

De heer P. Van Grembergen : Dat weet ik. Het tijdsbestek... Ik belet u niet aan te vullen, te vervolledigen. Wanneer ik fout ben, mag u mij erop wijzen.

Nog steeds wordt 1830 als een te waarderen geschenk of erfenis van onze voorouders aan het nageslacht voorgesteld – ik ken de retoriek, ze wordt hier soms gebruikt – terwijl daar op zijn minst genuanceerder, geschaakter en evenwichtiger kan over worden gesproken.

De Volksunie-fractie wil dan ook deze beleidsverklaring uit de haar eigen optiek met de Vlaams-nationalistische bril bekijken en beoordelen.

Na lezing van de beleidsverklaring is er in onze fractie een gemengd gevoel, gemengd gevoelen dat enerzijds zegt „ja, dit kan iets worden”. Wanneer in die beleidsverklaring op de eerste bladzijde staat :

„dat er een beleid moet gevoerd worden dat zowel in zijn conceptie als in

zijn uitvoering moet steunen op een zo ruim mogelijke Vlaamse consensus en dat moet leiden naar de volledige valorisatie van het Vlaamse potentieel” dan kan de Volksunie daar honderdvoudig achterstaan.

Het had geschreven kunnen zijn door iemand van ons. Wanneer in diezelfde inleiding die de Vlaamse regering zelf een ambitieuze opgave noemt, vermeld staat dat we allen samen willen bouwen aan een pluralistische samenleving, aan welvaart en werkgelegenheid in zorg voor de kansarmen met voor hen bovendien de maatschappelijke waardering, en als daar bovenop de Vlaamse identiteit tot ver buiten de grenzen, realiteit herkenbaar en erkenbaar moet worden, dan droom ik de droom van elk volk en dan zeg ik met gans de fractie : „dat is het”.

Sta me toe een vergelijking te maken met het lied van Saidja en Adinda uit de Max Havelaar van Multatuli.

De heer W. Seeuws : Toe maar.

De heer P. Van Grembergen : Collega Seeuws is waarschijnlijk cultureel meer bevoegd dan ik.

U weet dat in Max Havelaar wordt verteld hoe de Indische bevolking wordt onderdrukt, hoe Saidja in opstand komt, wordt gedood en wordt begraven. Hij ligt onder een terp en wanneer Indische dames daar komen schreien om hun doden, hoort hij het niet. Wanneer echter zijn geliefde Adinda komt, zal hij zelfs het ruisen van haar kleed horen.

Daarmee wil ik zeggen dat in de inleiding en trouwens in heel de beleidsverklaring melodieuze zinnen, die de nationalistena graag horen klinken, en klemtonen liggen waarvan de klank voor ons herkenbaar is en waar wij honderdvoudig kunnen achterstaan. U moet natuurlijk een beetje gevoelig zijn voor een bepaalde vorm van poëzie.

Wij gaan akkoord met de consensus over de uitbouw van de welvaart en de werkgelegenheid, over een positief verdraagzame maatschappij, over een open maatschappij en over de positie van Vlaanderen in de wereld.

(Onderbrekingen door de heer J. Ramaekers)

Zoals ik respect heb voor het socialisme en voor de socialistische doctrine, meen ik een zeker wederzijds respect te mogen verwachten voor de dromen van de nationalistena als ze over hun volk praten en over de toekomst van hun volk, respect dat hopelijk ook bij u aanwezig is.

Elk nationalist wordt ontroerd door de vooruitzichten opgesomd in de beleidsverklaring. Er is echter een maar...

Dan zullen wij in deze Vlaamse Raad, in dit soevereine Vlaamse Parlement, ook soeverein moeten handelen en ons als soevereinen gedragen. Ik heb goed geluisterd naar de uiteenzetting van collega De Grève die te pas en te onpas verwees naar het centrale Parlement. De Vlaamse Raad mag echter geen houding aannemen van ondergeschiktheid noch van afhankelijkheid, niet als lichaam maar ook niet in zijn afzonderlijke leden.

En hier zit toch een grote dubbelzinnigheid. Door de aard van samenstelling waarbij de leden tegelijkertijd behoren tot de centrale soevereine machtsorganena en anderzijds tot het Vlaamse Parlement ligt hier de zwakte. Want het is natuurlijk schitterend wensen te formuleren ; het is natuurlijk schitterend te zeggen en te schrijven dat men zal ijveren voor de verdere regionalisering ; het is natuurlijk buitengewoon de vijf nationale sectorena ooit te willen regionaliseren ; het is uiteraard voor ons aangenaam te weten dat men een regionaal handelsbeleid wil uitbouwen via een verdere opsplitsing van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel ; het kan van ons niet anders dan goedkeuring en steun krijgen wanneer tussen de Vlaamse deelregering en de Vlaamse sociale partners het overleg leidt tot een efficiënt en aangepast en gedifferentieerd beleid- en tewerkstellingsbeleid, maar dan zullen de beleidswoorden „wensen, ijveren, willen en dienen” moeten worden omgezet in beslissingen, beslissingen van deze Raad, beslissingen van de Vlaamse regering. Het zou immers al te gortig zijn hier een lied van soevereiniteit, beslistheid en manhaftigheid te zingen om enkele dagen later kruipend onder het juk te buigen van het centraal Parlement en de centrale

Van Grembergen

Ministers.

En dit zal de Volksunie doen. Zij zal u allen, collega's, doorlopend herinneren aan de afspraken die hier werden gemaakt en aan de beleidsverklaring die hier werd voorgebracht.

U kent, collega's, de uitdrukking : als het in Parijs regent, druppelt het in Brussel. Het zal niet zijn, het zou niet horen te zijn dat het centrale Parlement regent en regent is, het in de Vlaamse Raad druppelt en wij wat druppels zijn. Het omgekeerde moet het geval zijn. Democratie wordt opgebouwd en goed opgebouwd vanuit de deelstaten. Onze gezamenlijke strategie vanuit de Vlaamse Raad moet dan ook zijn aan de consensus die we hier hebben, de beslissingen die we hier nemen, consequent trouw te blijven in het centrale Parlement. Dit brengt moeilijkheden voor de centrale Ministers die lid zijn van deze Vlaamse Raad maar men heeft dit systeem nu eenmaal zo wettelijk uitgebouwd maar het heeft het reusachtige voordeel politieke duidelijkheid te brengen.

Bovendien wordt dat de toetssteen om vast te stellen en te kunnen oordelen of deze beleidsverklaring bij omzetting in praktische punten die consequenties hebben op het centrale vlak een vrome wens was of de echte politieke wil van de Vlaamse regering.

Dit is de reden waarom de Volksunie in de Vlaamse regering zijn beste man heeft aangeduid voor het ministerschap, niet om de plechtige communicant te spelen, niet om een tweedegradsrol te vervullen of te voldoen aan persoonlijke ambities, maar om deze Vlaamse regering van onze kant uit zeker evenwaardig te laten zijn van de centrale regering. Wij wensen dit te bewijzen ook door de personele bezetting.

De Volksunie heeft Hugo Schiltz daar geplaatst. De leden van de Executieve worden immers niet door de Koning benoemd in feite ; in ons systeem zijn het de politieke fracties die hun ministers aanduiden. Als wij Hugo Schiltz daar plaatsen, was dit niet bedoeld als een overstapje : geen kans in de centrale regering, dus deelregering. Men

begrijpt mij wel.

De heer W. Seeuws : Neen.

De heer P. Van Grembergen : Dan moet u eens informeren in de partijcenaakels hoe daar gediscussieerd wordt over de aanduiding van de kandidaat-ministers.

De vergelijking met het Europees Parlement mag hier afgemaakt worden. Koninginnestukken plaatsen bij de verkiezingen en het dan aftrappen als de eigen rol wat onbeduidend wordt of als er op een ander slagveld wat meer roem te rapen valt, zoals de middeleeuwse huurriders. Dat is bij ons de bedoeling en de bedoening niet.

Voor ons heeft deze Vlaamse regering en weliswaar betrekkelijke waarde maar toch ook een symbolische waarde. Onze minister heeft in die regering de opdracht en de plicht de Vlaamse Staat wat meer werkelijkheid te doen worden. Hij zal dus geen lakei zijn van de centrale regering.

Een probleem – en collega Verhaegen heeft er ook over gesproken – zou kunnen zijn, tot waar ligt de grens van onze wettelijkheid ? Men zal zeggen dat het bepaald is, dat het vastgelegd is in de Grondwet. Onbetwistbaar is dit zo. Maar wat morgen ? Wat is morgen illegaal en wat is morgen legaal ?

Het is u niet onbekend dat in de andere deelstaat een breed arbeidersfront in de maak is tegen de beslissingen en tegen de volmachtenwet van de centrale regering.

Leiders van FGTV en CSC zijn van oordeel dat in Wallonië revolutionaire situaties zouden kunnen ontstaan, wanneer diegenen die werkloos zijn of dreigen het te worden en onzeker zijn en diegenen die wegens de inleverings- en matigingsmaatregelen ontevreden zijn en samenslaan, er dan een onhoudbare toestand kan ontstaan. Een vonk is dan voldoende. U weet, collega's, het rommelt reeds.

Wie op zondag 24 januari de uitzending „Face à la presse” heeft bekeken, weet dat er ernstige moeilijkheden dreigen. Gezien de centrale regerings-samenstelling is het niet zo ver en niet zo irreëel dat er op dat vlak een macht-en een regeringsvacuüm kan ont-

staan. Dat is heel goed mogelijk.

De Volksunie-fractie is dan van oordeel dat de Vlaamse deelregering en de Vlaamse Raad efficiënt, snel, doelgericht moeten kunnen handelen en dat de wettelijkheid daarvoor gehaald wordt uit de eigen soevereiniteit.

Minimalisme in de machtsuitoefening en in de soevereiniteit zou in deze omstandigheden fout en onvergeeflijk zijn tegenover de Vlaamse Gemeenschap, waarvoor wij verantwoordelijk zijn.

De geschiedenis leert, de vrijheidsstrijd van elk volk leert dat de wettelijkheid veroverd wordt door te winnen, door u als volk niet te laten onderduwen, doordat doelbewuste leiders het initiatief nemen en de verantwoordelijkheid dragen.

Wanneer de andere deelstaat met zijn bevolking en zijn politieke mandatarissen de centrale machtsuitoefening lam legt, de beslissingen hindert en verhindert, de monetaire situatie nog gevaarlijker wordt, het nu reeds labiele evenwicht in deze Belgische staat breekt, dan is de Vlaamse regering, dan is de Vlaamse Raad onbetwistbaar gerechtigd de volheid van de staatsmacht uit te oefenen, temeer omdat in deze Raad alle rechtstreeks gekozenen uit Vlaanderen zetelen en alleen uit Vlaanderen, temeer omdat de Vlaamse regering proportioneel is samengesteld en allen kan vertegenwoordigen.

De heer W. Seeuws : Vraagt u dan **volmachten** in Vlaanderen ?

De heer P. Van Grembergen : Neen, wij zijn de volledige vertegenwoordiging in al zijn uitingen van wat in Vlaanderen leeft. Wij komen trouwens maar op die manier meer op.

Het Vlaamse volk vraagt niet dat in deze strijd van alle hens aan dek wij naar Wallonië zouden kijken, wij zijn daar niet gekozen. Wij zijn in feite geen Belgische parlementairen meer, zeker niet in deze Vlaamse Raad, maar ook niet, en dit sedert de grondwetsherziening van 1971, in het Belgisch Parlement.

We militeren allen, alleen nog in Vlaamse politieke partijen. We wor-

Van Grembergen

den allen alleen op Vlaamse partijprogramma's gekozen. We zetelen overall en in alle omstandigheden alleen nog maar als Vlamingen. Het is dan ook duidelijk dat uit al deze argumenten logisch het besluit volgt: „Vlaanderen eerst.”

Zeldzaam zou het zijn in de wereldgeschiedenis dat een volk in zulke turbulente tijdsomstandigheden – en ik herhaal, mocht het zich voordoen dat in het andere landsgedeelte alles wordt lamgelegd, waardoor ook de centrale regering de macht niet meer kan uitoefenen – het volledige zelfbestuur niet zou uitoefenen via een wettelijk orgaan, dat formeel volledig in orde is. Wij kunnen het.

Waarde collega's, mag ik u zeggen dat tijdens het weekeind een Waalse centrale minister, de heer Gol, het nodig achtte Vlamingen en Vlaanderen te waarschuwen. Waarom? Voor de zoveelste maal gebrek aan burgerzin van onzentwege?

Dragen wij te weinig af, vloeien er te weinig miljarden ondergronds naar de andere deelstaat, dragen wij nog te weinig bij tot het bruto nationaal produkt ondanks de verklaring die u, mijnheer Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, aflegde en waar u zei dat wij meer dan ons deel bijdragen in dit land? Alle objectieve studies aan onze universiteiten bewijzen dit. Waarom moeten wij dan van een centrale Waalse minister worden gewaarschuwd wanneer wij meer dan onze plicht volbrengen? Of ligt de oorzaak ergens anders? Of zit het deze centrale Waalse minister dwars en te hoog dat al onze mensen moeten inleveren, als onze loontrekkenden uit de metaalconstructiebedrijven, onze loontrekkenden uit de textiel, onze loontrekkenden uit de scheepswerven moeten afgeven, Walen dit ook moeten doen?

Het moet Minister Gol toch duidelijk zijn dat als de nationale sectoren er maar zijn om op het Belgisch vlak strengere eisen te stellen ten opzichte van Vlaanderen tegenover Wallonië, als de nationale sectoren er maar zijn om de miljardenstroom verder ongehinderd naar het Waalse staal te laten

lopen en dit zonder voorwaarden, dit zonder reorganisatie, dit zonder herstructurering, dit zonder beter beheer, dit zonder looninlevering, het voor Vlaanderen ook niet meer hoeft!

En aan de Voorzitter van de Vlaamse regering vraagt mijn groep dan ook uitdrukkelijk dat alle kaarten en alle dossiers van deze duistere geldslokop op tafel zouden komen. Waarom de vreemde stilzwijgendheid en de vreemde reserve van de jongste weken over dit staaldossier, waarom collega Dupré, u die dit dossier zo goed kent, welke zijn de akkoorden die aan de centrale regeringstafel gesloten werden op de rug van de Vlaamse inleveraars?

Ik twijfel in geen enkel opzicht aan de integriteit van onze collega, maar wat is er van uw twintig voorwaarden, wat van uw twintig conditionals geworden? Men tast in het duister.

Zou het toch waar zijn dat de CVP op het centrale vlak in de weken tussen 8 november en de regeringsvorming aan de Waalse leiders Gol en Nothomb zonder voorwaarden heeft toegegeven wat jarenlang geweigerd werd aan Mathot en aan Spitaels? Is dit een lugubere grap of is dit werkelijkheid?

Heer Voorzitter van de Vlaamse regering, u kent dit dossier van in de vorige regeringen-Martens, u hebt nu volgens de bevoegdheidsverdeling in de Vlaamse regering dit dossier te volgen – het behoort bij uw taak – en u moet advies geven. In dit staaldossier staat uw persoonlijke geloofwaardigheid en uw representativiteit als Vlaams Eerste-Minister op het spel, uw geloofwaardigheid als hoofdontekenaar van de beleidsverklaring van de Vlaamse regering en het is niet omdat de staalsector tot de centrale bevoegdheid behoort dat wij er hier niet zouden kunnen over praten, dat wij er hier niet zouden kunnen over ingelicht worden, dat wij hier in deze Vlaamse Raad als Vlamingen samen geen strategie en geen beleid op dat vlak zouden bespreken.

Wij kunnen niet alles beslissen maar woord en wederwoord kan hier zonder beperking van materie.

Daarom verwacht de Volksunie-frac-

tie op dit stuk een glasheldere en laat ik bijna zeggen thomistische uiteenzetting. De Voorzitter van de Vlaamse Executieve, die uit Leuven afkomstig is, zal wel weten wat dit betekent. Dat betekent een klare, redelijke en logische uiteenzetting.

Wij wensen dat uiteindelijk het ganze dossier op deze wijze aan een volwaardige vergadering, deze Vlaamse Raad wordt voorgelegd zodanig dat wij kunnen oordelen op het stuk van cijfers, op wat er werkelijk is.

Daarom verwacht de VU van u, u die het dossier kent vanuit de groei tot nu, uitleg; niet om u ter verantwoording te roepen, maar om te weten en te kunnen oordelen om dan ten slotte gezamenlijk in onze Vlaamse Raad een houding te kunnen aannemen.

Het op stapel zetten van de Vlaamse deelregering en de coalitievorming binnen deze regering – en nu kom ik aan een pijnlijk onderwerp – dreigde een hypotheek te leggen op de eerste vier jaar. Deze hypotheek is niet afgewend. In deze proportionele regering is de bevoegdheidsverdeling niet zinvol, niet proper en zelfs, laten wij het maar zeggen, wat verziekt. Sleutelposities worden hierbij ingenomen en bezet door de CVP en de PW.

Vermits wij in deze Vlaamse Raad moeten leren de dingen bij hun naam te noemen, dat is een vorm van politieke zindelijkheid, richt ik mij speciaal tot deze twee partijen en tot hun ministers en wil hen deelgenoot maken van een kort politologisch, socio-logisch en psychologisch verhaal.

Wij schrijven 8 november. In de partijlokalen staan de TV-toestellen op de verkiezingsshow. De lokalen lopen vol belangstellenden. In het PVV-lokaal te Gent aan de Sint-Michielsbrug hoort men gejuich wanneer de partij vooruit gaat, maar het gejuich is groter bij de PW-ers om de achteruitgang van de CVP. „Ze krijgen er nogal van” zegt een blauwe vooraanstaande. De vooruitgang van zijn partij maakt hem gelukkig, gelukkiger is hij echter om de achteruitgang van de CVP.

Het partijlokaal van de Volksunie te Gent in de Bannesteeg. Ademloze spanning van mensen die politiek geïnteresseerd zijn rond een TV-toe-

Van Grembergen

stel. De uitslagen stromen binnen. PW vooruit, Volksunie vooruit, SP status quo, CVP min 7 procent, CVP min 10 procent, CVP min 19 procent. Hysterisch gejuich niet zozeer – dat is de vaststelling – om de eigen vooruitgang, maar om de diepe val van een politieke tegenstrever, een politieke partij.

Die avond, beste collega's, besefte ik en heb ik vastgesteld hoe ziek de politieke verhoudingen in dit land waren. Ik ken de oorzaken. Mijn fractie kent de oorzaken. De PW kent de oorzaken. De socialisten kennen de oorzaken. Ook de CVP. Te veel jaren, te lange jaren, te mateloos, te eindeloos, te grenzeloos veel macht op mensen door de CVP uitgeoefend, zonder schroom. Het moest zich eenmaal wreken.

Dat is het korte, politologische, sociologische, psychologische verhaal.

Heeft u het begrepen, mijnheer Ramaekers ?

De heer J. Ramaekers : Ik wist niet dat dat zo heette.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer Buchmann, in uw partij herademde men om de nederlaag van de CVP.

Mijnheer Galle, in uw partij en ook bij ons was men blij en danste men de vrijheidsdans. In de eerste plaats was men verheugd om de overwinning, maar er was een ongelooflijke vreugde om de nederlaag. Welnu, u moet ook eens de oorzaak onderzoeken waarom er om die reden zoveel vreugde was.

Collega's van de CVP, ik weet dat, wat ik zeg, pijnlijk is, maar daarmee wil ik persoonlijk niemand kwetsen. Ik stel alleen maar vast. Ik weet dat in uw partij het gewetensonderzoek daaromtrent bezig is. Er kwam, collega's van de CVP, na de verkiezingen bij u een deel bezinning en op uw congres en in verklaringen werd gezegd dat er inderdaad te veel macht en te veel carrièremakers waren geweest, en te weinig echte CVP'ers. Men zou het anders doen. Deze analyse laat ik verder voor wat ze is, maar het is teleurstellend, mijnheer Geens, dat bij de machtsuitoefening die wij in de

Vlaamse Executieve willen, het eerste wat gebeurt is : het over mekaar halen van wat normaal in de rangorde en bij de bevoegdheidsverdeling op een waardige manier had kunnen geschieden. Het is spijtig dat de PW zo gemakkelijk dat spel heeft meegespeeld, hetgeen bewijst dat ze in hetzelfde bed ziek zijn.

Normaal had men mogen verwachten dat er enige pudeur zou zijn. Een be- gaafd editorialist heeft dit woord in zijn kolommen gebruikt ten aanzien van een andere partij en in een andere context. Maar pudeur is er blijkbaar niet. Dat is spijtig, omdat hoe dan ook deze Vlaamse regering zal moeten regeren over 6,5 miljoen Vlamingen. In naam van mijn fractie zeg ik dat wij hopen dat deze valse start correct zal worden hernomen.

De correctheid gebiedt te zeggen dat in de beleidsverklaring heel wat notities staan die nationalistes kunnen verheugen.

Wij zijn niet onverschillig over de intenties in verband met ontwikkelings- samenwerking en de internationale culturele samenwerking, de mogelijkheid om onafhankelijk ons eigen buitenlands cultureel beleid te voeren. Mijn fractie heeft met aandacht de lijnen over valorisatie van de Vlaamse steenkolenvoorraden gelezen. Ook de uitbouw van een eigen beheervorm voor de Vlaamse Gemeenschap van de RVA, de sociale dimensie van de beleidsverklaring is zinvol en zoals alles er geschreven staat, evenwichtig. Maar al deze positieve dingen – en er zijn er nog andere – waarvan we menen te weten dat ook onze minister zijn inbreng heeft gedaan, sterken ons in de overtuiging dat met een grotere grondwettelijke soevereiniteit, macht hebbende om een volledig en doorgedreven federalistisch economisch beleid te voeren, beschikkend over de eigen inkomsten, Vlaanderen er heel wat beter zou voor staan. En als ik spreek over Vlaanderen, spreek ik niet over grond en over zoveel vierkante kilometer, maar dan spreek ik over diegenen die 23.000 frank netto-loon hebben en toch verplicht zullen zijn in te leveren en over de duizenden die minder dan 20.000 frank pensioen hebben en ook zullen moeten inleveren. Vlaanderen is het gebied waar ve-

len voor jaren geen werk zullen hebben, dat zullen de moedelozen zijn. Met een grotere autonomie en met een eigen fiscaliteit, hadden wij er heel wat beter voorgestaan. In 1971 en 1978 werden historische kansen ver- keken. Hier staat dit woord op zijn plaats. Het kan voor ons een troost zijn dat ons, nationalistes, geen verwijt treft, maar dat is een magere troost. Dit is de teleurstelling van de nationalistes. Meer was mogelijk en meer is mogelijk. Vlaanderen zal de komende jaren in produktiviteit en in inzet Japan blijven voorafgaan, maar de werkloze zal niet aan het getouw staan, de jonge lerare niet aan 't bord, de afgestudeerde laborant niet in een ultramodern bedrijf, de jonge aan- nemer niet in het geweer omdat de Vlaamse regering een te klein oor heeft om te luisteren, een te kleine zak om uit te putten, geen brede schou- ders om 't ganse volk en zijn zwaksten te dragen...

Mevrouw W. Demeester-De Meyer : U is pessimist, mijnheer Van Grembergen.

De heer P. Van Grembergen : . . . omdat de broeksriem centraal wordt toege- snoerd en 't lied van 't zelfbeschik- kingsrecht van alle volken nooit luid gezongen wordt en bevochten naast deze vlag.

Ik ga besluiten. U weet, collega's, hoe de Volksunie sinds haar bestaan de Vlaamse Gemeenschap politiek ge- stalte wou geven en wil geven. Wat hier gebeurt is een aanzet, een ver- trek.

Het is voor ons geen eindpunt. De Vlaamse Raad dient de vrijgevochten spreekbuis te zijn van een zelfstandig, volwassen, verdraagzaam en bewust Vlaanderen. De Vlaamse regering moet daarvan de dagelijkse tolk en uitvoerder zijn, niet schroomvallig, maar strevend naar maximaal zelfbe- stuur met maximale middelen.

In de mate dat de Vlaamse regering deze doelstelling met kracht en vast- beradenheid – niet met de gereser- veerdheid van collega De Grève – in werkelijkheid omzet, zullen wij, als Volksunie, met onze fractie, met al onze mogelijkheden en middelen meewerken. Onze minister, Hugo

Van Grembergen

Schiltz, heeft trouwens deze duidelijke opdracht. In de mate echter dat zou blijken de Vlaamse regering maar een schepencollege is van een niet ontvoogde gemeente, zullen we in deze Raad de verantwoordelijkheden daarvan ongenadig vastleggen en ze duidelijk maken aan de kiezer, die dan zal oordelen.

Hier zelfbestuur vragen en eisen, in deze zaal, pp. de dagen dat de Vlaamse Raad samenkomt, en vazal zijn twee dagen nadien, in deze zelfde zaal, in het centrale Parlement, welnu, België is ontstaan met een opera, het zal dan ten onder gaan met een komedie. **(Applaus bij de W)**

De Voorzitter : Dames en heren, er zijn nog 36 sprekers ingeschreven. Ik stel voor de sprekerslijst af te sluiten en wil alle sprekers aanmanen binnen de voorziene spreektijd te blijven.

De heer De Batselier heeft het woord.

De heer N. De Batselier (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister-Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, deze beleidsverklaring is wel een erg belangrijk document, want het is lang geleden dat men in België nog eens zeker is geweest een beleidsniveau de kans te geven om zich gedurende vier jaar waar te maken.

De Vlaamse Executieve zal zich dus moeten waar maken. Deze gemeenschapsregering kan zich niet verstoppen achter de onzekerheid om te kunnen regeren. Deze regering heeft ook de tijd om mede Vlaanderen op middellange termijn uit de crisis te halen.

Dit is een enorme uitdaging.

Het overgrote publiek staat nog erg sceptisch tegenover deze nieuwe instellingen. Daarom moet het politiek beleid in Vlaanderen – inzonderheid het economisch-financieel beleid – aan geloofwaardigheid winnen.

Ik kan dan ook in naam van mijn fractie niet anders dan betreuren dat de sociale-economische bevoegdheden allemaal bij één iemand, in casu de

Minister-Voorzitter, werden geconcentreerd.

Dit is een moeilijkheid. Een maximale consensus werd door de wetgever beoogd, dan zou men ieder lid binnen de Executieve beter moeten aan zijn trekken laten komen.

De huidige bevoegdheidsverdeling stelt ons dus als Vlaamse Socialisten niet gerust. Het is immers vanwege de CVP geen blijk van tolerantie al wat betrekking heeft op de economie, op de tewerkstelling en op het vlak van de energie in handen van de CVP-Minister-Voorzitter te geven.

Ondanks deze tekortkoming wil ik stellen dat deze beleidsverklaring op economisch vlak heel wat minder liberale invloed heeft ondergaan dan het nationale regeerakkoord.

Er zijn zelfs een aantal fundamentele verschillende opties te lezen tussen dat nationaal regeerakkoord en deze beleidsverklaring. En dit is positief ! Het brengt de wil van zelfstandigheid meer naar voor.

Enkele verschillen wil ik hier even aanraken .

1. Vooreerst de optie van de Vlaamse Executieve om te sturen naar een optimale samenwerking met de Vlaamse Raad.

Dit terwijl op hetzelfde ogenblik de nationale regering, dank zij de reeds door CVP en PW geplande volmachtenwet, het Parlement elke rol in de belangrijke beslissingen ontnemt.

2. De duidelijke optie voor het verderzetten van het sociaal overleg binnen het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité – Vesoc – en de hervorming van de Gerv tot een Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

Dit is opnieuw in tegenstelling tot het nationale regeerakkoord waar het sociaal overleg wordt uitgehold tot consultatie of adviesverlening.

3. Het gewestelijk economisch beleid heeft als doelstelling bij te dragen tot een optimale werkgelegenheid.

In de nationale regering is het eerder het herstel van de winsten die de doelstelling van het economisch beleid is, en de tewerkstelling slechts een mogelijke resultante.

4. Deze tekst erkent de noodzaak om naast een exportgeleide groei ook een beleid te voeren voor de bevordering van imports substitutie.

Het doet mij plezier dat daar waar de nationale regering mijn voorstellen totaal heeft van de kaart geveegd, deze beleidsverklaring daarentegen wel degelijk met een strategie van verhoogde afzet op de binnenlandse markt rekening houdt.

Het getuigt van een meer moderne en minder kostendogmatische benadering van onze economische problemen.

Dit betekent echter niet dat wij alles in deze beleidsverklaring terugvinden wat wij als Vlaamse socialisten zouden wensen.

Neen, maar het is een verademing een toch heel wat minder liberale approach van de economie vast te stellen dan op het nationale vlak.

Ondanks deze positieve inleiding moet ik nochtans waarschuwen voor een aantal opties binnen de beleidsverklaring, en vooral tegenover zaken die er wellicht niet in voorkomen.

Het Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité – Vesoc – dient als overlegorgaan – Executieve + de sociale gesprekspartners – op Vlaams niveau alle gemeenschaps- en gewestelijke materies te behandelen die een belangrijke sociaal-economische dimensie hebben. Alsmede de nationale aangelegenheden waarbij de Gewesten en Gemeenschappen betrokken worden. Het lijkt mij aangewezen dat het ook in de beleidsverklaring wordt onderstreept.

Het nodige moet worden gedaan opdat het Vesoc regelmatig en doeltreffend zou kunnen werken.

Belangrijk is echter dat het Vesoc een eigen infrastructuur krijgt, los van de politieke kabinetten. Graag zou ik hierover een formele verbintenis van de Executieve bekomen.

Apart zou een volwaardig sociaal overleg door de Vlaamse Executieve moeten gestructureerd worden met de representatieve syndicale organi-

De Batselier

saties van de openbare diensten. Met deze sociale gesprekspartners zouden al de aangelegenheden die de „openbare diensten” betreffen in de Vlaamse Gemeenschap moeten worden overlegd.

De werking van de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen moet herdacht worden via de herziening van de kaderwet van 15 juli 1970. De Gerv moet omgebouwd worden tot een Sociaal Economische Raad – Ser – met een ruime advies- en aanbevelingsbevoegdheid met behoud van haar huidige infrastructuur.

Gezien het bestaan van de Vlaamse Raad dient de Serv zijn samenstelling te beperken tot de sociale gesprekspartners wat de adviezen en de aanbevelingen betreft.

Het Vesoc en de overlegstructuren van de openbare diensten zouden ook op de infrastructuur van de Serv moeten kunnen beroep doen. Zo bekomt het overleg een eigen infrastructuur zonder een nieuwe instelling te creëren en zonder nieuwe kosten. Tegelijk betekent dit dat de Serv dus in feite van dan af wordt omgebouwd tot een overlegorgaan in plaats van enkel adviesorgaan.

Op die manier heeft men dus twee mogelijkheden : een sociaal-economische raad voor Vlaanderen en een adviesorgaan. Het overlegorgaan behoudt dezelfde infrastructuur, maar met minder hoge kosten.

Een tweede kritiek betreft de vele nieuwe instellingen die men op economisch vlak wil oprichten. Zo worden in het hoofdstuk economisch, werkgelegenheids- en energiebeleid alleen al minimum zes à zeven nieuwe instellingen opgericht. Ik wil toch waarschuwen. Men zal eerlang een administratie hebben, wij hebben de Gimv en Innovi, morgen een Vlaams Planbureau. Laat ons de zaken niet nog meer uitsplitsen tot onze administratie volledig ontmanteld zou zijn. Wij mogen niet in hetzelfde euvel als de nationale politiek vervallen.

Wat gebeurt er met de economische regionale instellingen die vandaag

haast geen effectieve bevoegdheden meer hebben zoals de Gom's die door het protocol dat is afgesloten met de Gewestelijke Investeringsmaatschappij geen bevoegdheid meer heeft inzake openbaar economisch initiatief. Het wordt tijd dat wij ook hier durven beslissen.

Een derde kritiek betreft het openbaar economisch initiatief. Hier moeten wij toch duidelijk meer vage omschrijvingen vaststellen ten opzichte van de voorgaande beleidsverklaring. De huidige lijkt mij trouwens tegenstrijdig. In de huidige beleidsverklaring stelt men vast dat de financiële middelen van de ondernemingen ontoereikend zijn om de kost van het in productie brengen en het commercialiseren te dragen. Er wordt gesteld dat hier zowel voor de Gimv als voor de privé - financieringsmaatschappijen een belangrijke rol is weggelegd. Dit zegt nog niets over het beleid van de Vlaamse Executieve. Mijn vraag is : gaat de Vlaamse Executieve dan ook deze privé-financieringsmaatschappij en financieel bij springen ?

Mag ik ook duidelijkheid hebben over de zin „in een kader van gelijkwaardigheid tussen privé - en het openbaar initiatief dient de Gimv mede als motor te fungeren voor een vernieuwd industrieel beleid en als promotor voor nieuwe openbare of gemengde initiatieven”. Opnieuw beoogt mijn vraag enkel duidelijkheid. Mag ik toch blijven besluiten dat de initiatieven of de tussenkomsten vanwege Vlaamse Executieve om een vernieuwd industrieel beleid te voeren toch enkel en alleen langs de Gimv zullen gebeuren, die daarvoor trouwens een specifiek opgericht orgaan is. De privé heeft uiteraard zijn rol, maar ik dacht dat de Vlaamse Executieve niet direct hier bemoeiingen in wou of is het wel het geval ? Zijn het oprichten van handelsmaatschappijen nieuwe instellingen naast de Gimv ? Of zijn het filialen ? Wat is de kapitaal – en de beheerstructuur van deze commercialiseringsvennootschappen ?

Gaat men naast Innovi nog een nieuwe maatschappij oprichten met hetzelfde doel, namelijk een beter doorstroming tussen hoger onderwijs en onderzoekscentra enerzijds en de be-

drijven anderzijds, maar nu voor de KMO's ? Gaat ook hier het initiatief aan de Gimv gelaten worden ? Gaan hier ook gemengde KMO's bij betrokken worden ? Gaat de rol van de overheid hier meer zijn dan louter risico's financieren ? Zal de overheid enkel de voornoemde onderzoekscentra mede mogen financieren zonder enige vorm van inspraak ? Of zal ook bij het gebeurlijk in productie komen de overheid een rol hebben ?

Het zijn deze vragen, maar vooral uw antwoorden, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, die ons duidelijk zullen maken waar u met het overheidsinitiatief naar toe wil.

Als Vlaamse Socialisten willen wij enkel dat het openbaar economisch initiatief een volwaardige plaats krijgt in Vlaanderen naast het privé-initiatief.

Dit is zeker geen vraag naar loutere collectivisering, noch naar bureaucrativering, noch naar concurrentievervalsing. Integendeel.

Met het openbaar economisch initiatief poogt men in feite dat de overheidsgelden in de plaats van als geschenk te worden toegespeeld aan de privé, men nu over zijn eigen gemeenschapsgeld zijn zeg en verantwoordelijkheid blijft hebben.

Dit lijkt mij een normale nuchtere eis.

Dit moet gebeuren zonder logge structuren. Deze openbare ondernemingen moeten trouwens ook model kunnen staan voor meer democratisering binnen de onderneming. Dit is evenwel een materie die meer tot de nationale bevoegdheid behoort. Daar zal men volgens het regeerakkoord een deel regelen wat de democratisering van de onderneming betreft.

Een vierde kritiek betreft het expansiebeleid. Hier vrezen wij dat een totaal andere richting wordt opgegaan dan tijdens de vorige deelregering.

Men wil nu blijkbaar ook, zoals de nationale regering, naar een automatische belastingteruggave voor investeringen gaan. Deze keer echter met inachtneming van een weloverwogen strategische selectiviteit van industriële vernieuwing.

Wij vragen ons echter af hoe men deze

De Batselier

selectiviteit – en wij vinden het goed dat deze vermeld is – zal realiseren met fiscale stimuli ?

Zal men de financiële voordelen vastleggen in contracten met precieze voorwaarden, o a inzake tewerkstelling en inzake leefmilieu ? Zal men sancties treffen wanneer aan deze voorwaarden niet wordt voldaan ? Gaat de Vlaamse Raad over al deze tussenkomen, de contracten, de realisaties, de sancties, jaarlijks een grondig verslag bekomen, zoals dit wel degelijk te lezen was in de vorige beleidsverklaring.

Het zijn zaken waar wij als Vlaamse socialisten erg op staan. Het gemeenschapsgeld mag immers niet langer verkwist worden. Geld van de overheid moet in directe relatie tot meer tewerkstelling in de economie staan.

Wel wil ik de Vlaamse Executieve feliciteren met de realistische benadering van de problematiek van de ontwikkelingszones. Het voorstel moet nu met meeste kordaatheid aan de nationale regering worden overgemaakt en gevraagd om verdediging bij de EEG.

Een vijfde kritiek betreft het industrieel beleid. Hier zijn de opties werkelijk zeer vaag.

Dit industrieel beleid moet zowel naar nieuwe sectoren toe werken als naar de bestaande ondernemingen die iets vertegenwoordigen in onze industriële structuur.

Onze economie mag niet volledig ontmanteld worden. Het zou ons morgen bij een economische heropleving anders wel eens erg duur te staan kunnen komen.

Dringend moet iets gedaan worden aan de kwaliteit van de Vlaamse manager. In diverse studies leest men dat de faillissementen voor 60 tot 70 procent veroorzaakt worden door slecht management. Dit is ongehoord. Zeker dat de sancties dan nog dikwijls op het hoofd van de werknemers vallen.

In dit verband zou ik trouwens graag weten of het ook de stelling van de Vlaamse Executieve is of bij toeken-

ning van overheidssteun aan bedrijven in moeilijkheden ook aan de arbeiders een verplichte loonlevering van 4 à 5 procent + 50 procent van de 13e maand zal worden geëist.

Wij houden eraan dat de Vlaamse Executieve hier vooreerst kijkt naar de reële oorzaken en ten tweede elke maatregel langs sociaal overleg zal laten gebeuren en niet langs een ondemocratisch dictaat, zoals dat bij Cockerill-Yards, Fabelta, Motte en andere door de nationale regering het geval was.

De heer J. Van Elewyck : Zeer juist !

De heer N. De Batselier : Dit industrieel beleid ligt in zijn toepassing vooral – behalve de vijf nationale sectoren – in handen van de regionale overheid.

Aan de Vlaamse Executieve dus om hier een uitdaging te beantwoorden.

Het komt hier vooral op aan de economie weer op gang te krijgen. In België bleef dit vernieuwd industrieel beleid grotendeels achterwege omdat, toen de nota van Willy Claes klaarkwam, in feite een groot deel van de bevoegdheden werden overgeheveld naar de Gewesten en deze laatste niet over de nodige middelen beschikken om een groots industrieel beleid te voeren.

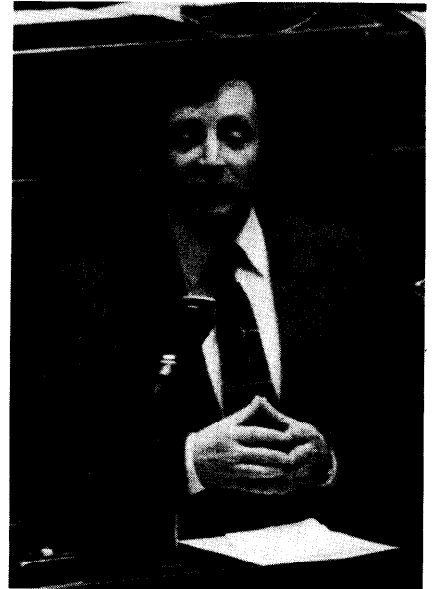
Hier zou de wetgever consequenter moeten handelen.

Een nieuw industrieel beleid moet ervoor zorgen dat er nieuwe takken van de industrie komen. Daarom moet voor nieuw management en voor grootse omscholingsprogramma's gezorgd worden.

Er moet dus gestreefd worden naar nieuwe produkten, inzonderheid naar de kennisindustrie. Daarnaast echter zou er veel meer aandacht moeten komen voor het probleem van hoe een bestaand produkt beter én goedkoper te produceren en voor hoe nemen wij een groter deel van de markt in.

Dit is de kernbenadering van de Japanse industriële politiek. Aan ons om dit binnen onze normenwereld ook als doelstelling te hebben.

De Amerikaanse econoom Lester

W-fractievoorzitter P. Van Grembergen aan het woord

Thurow, schrijft als linksliberaal dat de „Reaganomics” een beleid zijn van „economisch sadisme” en dat men veeleer de Franse weg op moet.

Hij schrijft verder : „De Franse socialisten hebben gelijk, nu ze zich concentreren op het banksysteem”.

Thurow wil immers dat de overheid nieuwe industrieën aggressief laat uitbreiden en stelt dat het dan pas eenvoudig wordt om een oud bedrijf te sluiten.

Hij zegt dat men langs die openbare banken de nodige risico's moet nemen die de particuliere bankiers niet aandurven. In Japan doet de MITI dit.

Kan men dan ook geen extra-middelen geven binnen het pakket van de Executieve, vooral om als „seed-money” te gebruiken.

Nu moet de Gimv zich hiervoor beperken tot jaarlijks maximum 20 miljoen voor „seed-money”.

In naam van de Vlaamse socialisten zou ik dan ook mogen vragen dat de Vlaamse Executieve ons dringend een Vlaamse nota voorlegt inzake een

De Batselier

nieuw industrieel beleid, zowel over de oude als de nieuwe industrietaken.

Het zou de belangrijkste discussie van het jaar kunnen worden.

Alle regionale en communautaire instrumenten voor een herstelbeleid moeten hierbij worden aangewend. Niet alleen de Gimv, maar ook de Fiv, zowel wat reconversie als onrechtstreekse renovatie betreft, Innovi, het expansiebeleid, de sleutelsectoren die in feite nog nationaal gebleven zijn, maar waarin wij gewestelijke vertegenwoordigers hebben, de planning, het toegepast wetenschappelijk onderzoek, de arbeidsbemiddeling en de bouwsector langs huisvesting zouden hierbij in discussie moeten gebracht worden.

Een zesde kritiek is het gebrek aan aandacht voor de economische planning, zowel inzake een verlichting van de huidige logge procedure als inzake inhoud.

Mijn collega Willockx en ikzelf zullen in dit verband een voorstel van decreet neerleggen.

Een zevende kritiek is dat de regionalisering van de BDBH niet mag beperkt blijven tot de opname van een paar leden in de Raad van Beheer.

Er moet een duidelijke taakverdeling komen tussen de nationale en de regionale instanties binnen de BDBH. Pas dan zal Vlaanderen echt aan zijn trekken komen bij de buitenlandse handel.

Een achtste kritiek : meer dan ooit zou bij het energiebeleid de relatie met het industrieel beleid moeten gelegd worden, net zoals dit geldig is voor het rentebeleid en het vervoerbeleid.

De drie sleutelsectoren, namelijk energie, financiële sector en vervoer, moeten weer centraal komen te staan in onze aanpak. Door onze gewestelijke vertegenwoordiging moeten wij ook in deze sectoren onze opties klaar voren brengen, Bij de energie moet zeker de nadruk worden gelegd op een groots Rev-programma.

Een negende kritiek is de vraag, gaat

het opslorplingsprogramma voor de werkloosheid dat nationaal voor een groot deel wordt opgezegd, regionaal in Vlaanderen door ?

Last but not least wil ik komen tot de financiële problematiek. De financiële start van de definitieve autonomie zal moeilijk verlopen. De rijkstussenkomst in 1982 zal weinig stijgen tegenover 1981 en slechts weinig belastingen zullen worden geristourneerd. Terwijl bij de uitgaven onvermijdelijke stijgingsmechanismen ingebouwd zijn met name : de correlatieve kredieten.

De rijkstussenkomsten zullen weinig stijgen, naar mijn berekening zowat 3,7 %. Gezien voor 1982 op de wettelijk vastgestelde bedragen de gemiddelde index van 1981 zal worden toegepast - voorlopig zowat 6,8 % - en dus niet zoals vorig jaar dat op de bedragen van 1980 de spilindex van 1981 wordt toegepast.

Alles bij elkaar beliep de rijkstussenkomst 88.595 miljoen in 1981 en zal zij amper 91.848 miljoen belopen in 1982.

De basisfinanciering zal in 1982 dus nauwelijks stijgen.

Verder zullen ook de ristourno's van de belastingen minimaal zijn.

De gewone wet van 9 augustus 1980 legt in artikel 4 het minimum bedrag vast. Als de nationale regering in haar bedoeling slaagt al de besparingen te realiseren, dan zal straks de stijging van de begroting - min de aftrek van de kredieten voor werkloosheid en rampen - niet ver meer boven de gemiddelde stijging van de index van 1981 vallen. Sommigen veronderstellen zelfs dat dit eronder zou vallen, zodanig dus dat er helemaal geen belastingen meer moeten geristourneerd worden aan de Gewesten of de Gemeenschappen.

Dit terwijl uiteraard de correlatieve kredieten door hun aard vanzelf steeds maar aanzwellen.

De financiële moeilijkheden voor de Vlaamse Gemeenschap komen er dus in 1982 zeker ; zij vormen een hypotheek op deze regionalisatie.

De Executieve zal bij de nationale re-

gering dus moeten aandringen opdat de te ristourneren bedragen hoger zouden liggen dan het wettelijk minimum.

De kans op succes is echter, gezien de nationale situatie, eerder gering.

Er zal dus ofwel moeten bezuinigd ofwel moeten geleend worden. Van deze problematiek is haast niets terug te vinden in de beleidsverklaring.

Waar bijvoorbeeld zal men bezuinigen ? Op welke concrete posten zal men besparen ? Zullen zij eerder geaccentueerd zijn op de gewestelijke of op de gemeenschapsmateries ?

Het eerste jaar van politieke autonomie starten met leningen zal van bij het begin al een valse budgettaire plooi leggen en zou de latere moeilijkheden slechts vergroten.

Wat is de houding van de Executieve ter zake ?

Een erg belangrijke voorwaarde voor de uitbouw van een werkelijke autonomie is het bezit van een eigen thesaurie.

Sommigen en vooral in het departement van Financiën, hebben nog altijd niet begrepen dat Gewesten en Gemeenschappen zelfstandige eenheden zijn, afgescheiden van het Rijk.

Men doet hun kasverrichtingen nog steeds alsof het een soort ministeriële departementen zijn.

Ik vraag dan ook dringend dit in het reine te trekken, zodanig dat de financiële autonomie een aanvang kan nemen.

Tot besluit wil ik zeggen dat deze beleidsverklaring op economisch vlak geen onaanvaardbare zaken inhoudt voor de Vlaamse socialistten. De beleidsalternatieven zijn op vele terreinen nog onbekend. Uw antwoorden op mijn vragen zullen ons in dit verband meer duidelijkheid kunnen brengen.

Wij hopen dat onze twee socialistische ministers, net zoals bij de beleidsverklaring, een zekere medezeggenschap kunnen bekomen. Wij zullen waakzaam zijn over de concretisering van vele van onze vragen en hopen dat Vlaanderen zelfstandig werkt

De Batselier

aan zijn heropbouw.

Daarom zullen wij in een opbouwende geest, niet neen stemmen over deze beleidsverklaring. Maar gezien de vele vraagtekens ook niet ja stemmen. **(Applaus op vele banken)**

De Voorzitter : De heer Vankeirsbilck heeft het woord.

De heer E. Vankeirsbilck **(op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, bij de bespreking van deze belangrijke en veelzijdige beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve zou ik een aantal beschouwingen willen maken en voorstellen formuleren betreffende het luik „Ondergeschikte Besturen” en meer bepaald onze gemeentebesturen. Daar een aantal beleidskrachtlijnen in deze verklaring betrekking hebben op de financiële middelen van onze lokale besturen, zal ik in hoofdzaak handelen over de financiële toestand van onze lokale besturen en de elementen die deze kunnen verbeteren.

In de eerste plaats zou ik het willen hebben over de financiële toestand van onze gemeentebesturen. In de tweede plaats zou ik aandacht willen vragen voor een aantal actuele en invloedrijke factoren op onze gemeentefinanciën en ten derde zou ik enkele kritische bedenkingen willen maken bij de beleidsverklaring.

Ten eerste, bij het onderzoek naar de financiële toestand van onze lokale besturen dient men de resultaten te vergelijken en te analyseren van twee belangrijke documenten : enerzijds de begroting als beleidsdocument en anderzijds de rekening als controle-instrument. Bij de interpretatie van deze resultaten dient men echter omzichtig te werk te gaan. Een overschot in de rekening laat niet toe te besluiten dat er voldoende financiële middelen voorhanden zijn om een eigentijds en vooruitstrevend gemeentebestuur te waarborgen, terwijl een tekort op de begroting niet a priori moet leiden naar een deficitaire rekening.

Welke was de toestand van de gemeentelijke financiën ?

Op de vooravond van de schaalvergroting waren er op 2.359 gemeenten 798 gemeenten of 33,83 % die een rekening hadden met een overschot in het eigen dienstjaar. Slechts 201 gemeenten of 8,52 % sloten hun globale eindrekening voor 1976 af met een tekort. Concreet betekent dit dat 2.158 gemeenten of 91,48 % een gezonde financiële toestand hadden vooraleer de schaalvergroting van kracht werd.

Hoe evolueerde die toestand sinds 1 januari 1977 ?

Als vergelijkingspunt nemen wij de rekeningen voor het jaar 1978.

Op 31 december 1978 sloten 105 gemeenten of 17,62 % een rekening af met een tekort in het eigen dienstjaar en slechts 51 gemeenten of 8,56 % sloten hun eindrekening af met een globaal tekort. Wij moeten de vergelijking maken naar de laatst gekende cijfers. Dat zijn de geraamde cijfers voor het begrotingsjaar 1981 vermits de gemeenterekeningen voor 1981 voor alle gemeenten van het land nog niet zijn goedgekeurd. Uit cijfers ons verstrekt door het Gemeentekrediet voor het begrotingsjaar 1981 weten wij dat 532 gemeenten of 89,26 procent een begroting hebben ingediend met een tekort in het eigen dienstjaar, terwijl 511 gemeenten of 85,74 procent een totale begroting hebben in evenwicht of met een overschot. De vergelijking tussen de begroting voor het eigen dienstjaar en de eindbegroting laat toe te besluiten dat in 1981, 90 procent der gemeenten slechts een deficitaire begroting hebben kunnen vermijden, dank zij de inbreng van de reserves der vorige dienstjaren. Daarenboven dient onderstreept te worden dat het procentueel aandeel van de opbrengst uit de belastingen in de ontvangsten van het eigen dienstjaar ieder jaar stijgt, terwijl het procentueel aandeel van de opbrengst uit het aandeel van het Gemeentefonds ieder jaar afneemt.

— **Mevrouw G. Devos, Eerste Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.**

Tot voor een zestal jaren was het procentueel aandeel, „fiscale ontvangsten” en aandelen uit het „Gemeentefonds” bijna in alle gemeenten even hoog.

Deze grotere fiscale inspanning van

de lokale besturen tijdens de laatste 5 jaar, wordt trouwens duidelijk bewezen door het toenemend aantal gemeenten dat zijn opcentiemes op de onroerende voorheffing verhoogd heeft en door het feit dat in 1981, 588 gemeenten of 98,66 procent, de 6 procent aanvullende belasting innen geheven op de rijksbelasting op de inkomsten van natuurlijke personen.

Dit geeft bondig een schets van de huidige financiële toestand van onze gemeenten en de tendensen die erin vervat zijn naar de mogelijkheden aan ontvangsten zowel uit het Gemeentefonds als uit de belastingen.

Meteen stap ik over naar het tweede luik van mijn betoog. Welke zijn de actueel invloedrijke factoren op de gemeentefinanciën ? Laat mij toe een onderscheid te maken tussen externe en interne factoren. In beide groepen zijn er factoren die zowel minder ontvangsten als meer uitgaven met zich mee kunnen brengen. In deze uiteenzetting zal ik mij beperken tot de opsomming ervan.

Ten eerste, de externe factoren. Hieronder dient te worden verstaan beleidsbeslissingen die op een hoger bestuursniveau worden genomen zonder medezeggenschap van de lokale besturen doch die de gemeentefinanciën bezwaren. Het merendeel van deze beslissingen situeert zich weliswaar op het vlak van de nationale overheid. Dat hebben wij, als verkozenen van het volk in het Parlement, goedgekeurd. Ik wens echter deze factoren in allen objectiviteit op te sommen. Ik meen dat ze ter gelegenheid van de beleidsverklaring ter attentie van de Vlaamse regering mogen worden geciteerd. .

Een eerste belangrijke factor is het Gemeentefonds, waar zich drie concrete problemen stellen.

1. De jaarlijkse amputatie van de globale nationale dotatie.

2. De verdeling van deze nationale dotatie over de drie gewesten Vlaanderen, Wallonië en Brussel. Het probleem van de verdeelsleutel !

3. De verdelingscriteria binnen het Vlaamse Gewest : 302 gemeenten of 95,87 procent moeten het stellen met nauwelijks 41,04 procent van het Vlaamse aandeel !

Vankeirsbilck

Een tweede reeks maatregelen zijn van fiscale aard. Ook deze hebben wij goedgekeurd. Wij staan er dus achter. Zij verminderen echter uiteindelijk het ontvangstenpakket van de gemeenten en zodoende moeten de gemeenten, in deze tijd, ook inleveren.

Het invoeren van het stelsel van decumulatie en splitsing vermindert de opbrengst van de 6 procent belasting in de personenbelasting.

De wet van 8 augustus 1980 met zijn bepalingen betreffende de vermindering met 25 procent op de onroerende voorheffing wegens bescheiden woning, vermindert de opbrengst van de opcentiemen in de onroerende voorheffing.

Maar, vooral de belasting op de toegevoegde waarde, die thans 17 procent bedraagt, betekent een zware dobber voor onze gemeenten.

Een derde belangrijke factor zijn de hoge rentetarieven van de leningen bij het Gemeentekrediet.

Ten vierde is er de subsidiëringspolitiek van de overheid.

Ten vijfde, de wet van 28 december 1973 betreffende de regeling van de tekorten van de OCMW-ziekenhuizen.

Ten zesde, de wet van 8 juli 1976 op de OCMW's die nieuwe en verruimde opdrachten hebben gekregen, maar meteen ook vanuit de gemeentebegroting meer transfers vragen naar de OCMW-begroting.

Ten zevende, de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op het bestaansminimum.

Ten achtste, het decreet van 19 juni 1978 betreffende het Nederlandstalig openbaar bibliotheekwerk.

Ten negende, de recente beschikkingen betreffende het door de gemeente te betalen aandeel voor de tewerkstelling van werklozen in het BTK-stelsel.

Ten tiende, 'de hele serie prestaties welke door de lokale besturen zonder vergoeding verricht worden zowel voor de provincie als voor het Rijk.

Dit zijn een aantal factoren die als beleidsbeslissingen zijn genomen boven het gemeentelijk niveau maar die vandaag zwaar drukken op de gemeentelijk financiële middelen.

Ik wil het ook hebben over een aantal interne factoren. Het betreft factoren die eigen zijn aan het bestuur zelf en waarover het bestuur de bevoegdheid bezit om op het financiële vlak zijn eigen verantwoordelijkheid te nemen. Het zou immers politiek unfair zijn maatregelen te eisen van de hogere overheid, wanneer de ondergeschikte besturen zelf niet de moed opbrengen om de hand in eigen boezem te steken en maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn voor een verantwoord en bezuinigend financieel beleid. In verband met de gemeentebegroting en voor een verantwoord financieel beleid dienen dan ook ongetwijfeld de volgende vragen te worden gesteld om nadien, rekening houdend met het antwoord, de vereiste maatregelen te nemen.

1. Is de personeelsformatie van onze gemeentebesturen niet overbezet in verband met de werkelijke lokale behoeften en opdrachten? Streeft men er naar om ook in het personeelsbeleid de elementen „taakanalyse” en „rendement” voldoende te valoriseren? Of betalen de gemeentebesturen een aantal personeelsleden die bedrijfseconomisch niet rendabel zijn?

2. Controleren de gemeentebesturen voldoende de evolutie van hun werkingskosten? Houden zij de aangroei ervan binnen bepaalde perken en durven zij schrappen wat niet verantwoord is?

3. Zijn alle facultatieve uitgaven wel gerechtvaardigd en moet ter zake niet worden afgeremd? Moeten facultatieve uitgaven aan bepaalde voorwaarden onderworpen worden en kan dit wettelijk gebeuren zonder aan de gemeentelijk autonomie te raken?

4. Maken de lokale besturen een voorafgaandelijk degelijke evaluatie van hun geplande investeringsuitgaven in de begroting? Met andere woorden, berekenen zij vooraf nauwkeurig de aangroei van de delgingslast – kapitaalschijf + intrestlast – van de openbare schuld in de gewone begroting

en maken zij een kostenbatenanalyse betreffende uitbating en het onderhoud van het gepland project?

Dit zijn factoren, zowel interne als externe, die ook vandaag hun invloed hebben op het pakket van de financiële mogelijkheden van onze lokale besturen in Vlaanderen.

Zo kom ik tot het derde luik van mijn betoog en wil enkele beschouwingen wijden aan de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve.

In de beleidsverklaring wordt de klemtoon gelegd op twee uiterst belangrijke principes voor de ondergeschikte besturen, enerzijds, een versoepeling van de voorgedij en, anderzijds, sterke autonome besturen. Dit laatste zal de Vlaamse Executieve voor de lokale besturen proberen waar te maken door de gezondmaking van hun financiële toestand. Precies over die laatste waardevolle intentie van de Vlaamse regering, wens ik een aantal bedenkingen en vragen te formuleren.

1. De Vlaamse regering neemt zich voor de omslagcriteria tot verdeling over de gemeenten van het aandeel dat in het Gemeentefonds aan Vlaanderen toekomt bij decreet te herzien. Ik wil de Vlaamse regering ervoor danken dat zij opnieuw het Vlaamse Parlement zal betrekken bij het vaststellen van deze verdelingscriteria. Dit is trouwens tot en met de wet van 16 maart 1964 altijd het geval geweest. Alleen bij de herziening in de wet van 5 januari 1976 werd de betrokkenheid van het Parlement uitgeschakeld.

In verband met deze aangekondigde herziening heb ik toch een aantal vragen.

Zal deze herziening niet leiden tot spanning tussen de gemeentebesturen onderling, ondanks het feit dat zij ten volle gewettigd is, als men weet dat twee steden 36,10 procent krijgen, elf gemeenten 15,50 procent en de overige 302 gemeenten van Vlaanderen slechts 41,04 procent mogen verdelen?

De procentuele verhouding is een nettoberekening met aftrek van 5 procent voor het Fonds voor Maatschappelijk Welzijn en met aftrek van 4 pro-

Vankeirsbilck

cent voor het Hulpfonds in de categorieën gemeenten van 50.000 tot 150.000 inwoners en van minder dan 50.000 inwoners. Deze voorafnamen van 4 % worden gestort aan het Hulpfonds voor gemeentebesturen met bezwaarde financiën.

Een onmiddellijke concrete maatregel ter zake kan erin bestaan dat de Vlaamse Executieve samen met de Waalse en Brusselse Executieven bij de nationale regering zouden aandringen op een correcte toepassing van de wet van 5 januari 1976 wat betreft het bedrag van de totale dotatie in het Gemeentefonds. Mocht zij de nationale regering hiertoe kunnen bewegen dan zouden onmiddellijk meer dan 12 miljard frank meer te verdelen zijn over de gemeentebesturen van het land. En deze correcte toepassing is ook in deze tijd van inleveren ten volle gewettigd, daar de dotatie van het Gemeentefonds bepaald wordt op basis van de totale belastingopbrengst van het Rijk.

Hoe meer belastingen, hoe sterker de aangroei. Bij minder fiscale ontvangsten zal de dotatie verminderen. Ik meen dat wij hier ter zake de wettelijke formule correct moeten toepassen, waarbij wij de dotatie niet koppelen aan de stijging van de index. Een laatste beschouwing over het Gemeentefonds. De Vlaamse Executieve zou er kunnen naar streven om het Vlaamse aandeel in het Gemeentefonds onverminderd over de 315 gemeenten te verdelen. Dit kan verwezenlijkt worden door de 5 procent voorafname ten voordele van het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn alsmede de 4 procent voor het Hulpfonds uit het Gemeentefonds te lichten.

2. Een tweede beschouwing over de beleidsverklaring heeft betrekking op de verdeelsleutel van het Gemeentefonds.

Het is ongetwijfeld toe te juichen dat de Vlaamse Executieve aan de nationale regering zal voorstellen de verdeelsleutel van het Gemeentefonds te herzien. Ik hoop dat de Vlaamse Executieve hierin zal slagen doch het zal een zware opgave worden als men weet dat de regionalisering van het

Gemeentefonds alleen ten voordele gekomen is van de gemeenten uit het Waalse Gewest.

Het onder de gemeenten van Wallonië te verdelen aandeel in de nationale dotatie is immers gestegen van 29 procent naar 39 procent terwijl het aandeel van Vlaanderen nauwelijks steeg van 51 naar 52 procent en dit van Brussel-Hoofdstad daalde van 20 procent naar 9 procent. Daarenboven werd diezelfde verdeelsleutel aangenomen in artikel 3 van de wet van 9 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen voor verdeling van het krediet over de Gewesten voor de aangelegenheden bedoeld in artikel 107quater van de Grondwet. Een lovenswaardig initiatief doch met een begrensde kans op slagen.

3. De gemeentefinanciën werden zoals reeds gezegd eveneens fel bezwaard door opdrachten welke sinds 1973 behoren tot het OCMW, namelijk de ruimere bevoegdheden aan de OCMW's toebedeeld in de wet van 8 juli 1976, de bevoegdheid tot het verstrekken van het bestaansminimum en de verrekening van de tekorten van de OCMW-ziekenhuizen. Ook hier staat men voor bevoegdheden die zich nog op nationaal vlak situeren. Het zou mij dan ook interesseren te vernemen welke de concrete voorstellen zijn van de Vlaamse Executieve om hieraan de zo door de gemeentebesturen gewenste verandering te brengen?

4. Met betrekking tot het fiscaal beleid zal de Executieve de gemeenten ertoe aanzetten de belastingen rechtvaardig te spreiden naar ieders draagkracht. Het is evident dat een belasting per essentie dient rechtvaardig te zijn. Niettemin kan hier de vraag gesteld worden of dit initiatief van de Vlaamse Executieve overeenstemt met haar intentieverklaring de voogdij over de ondergeschikte besturen te versoepelen en de gemeentelijke autonomie te verstevigen. Noch de nationale noch de gemeenschapsregering moeten te pas of te onpas toezicht willen houden en onderrichten verstrekken aan de lokale besturen.

Men moet ook vertrouwen hebben in de bekwaamheid en de verantwoordelijkheidszin van de mandaatdragers

bij de ondergeschikte besturen.

5. Een heroriëntering van de subsidiepolitiek aan de ondergeschikte besturen zal ongetwijfeld de gemeentelijke autonomie ten goede komen. Deze heroriëntering kan in een eerste fase gebeuren door het inschakelen van veel kortere procedures en soepeler voorwaarden bij het vragen om subsidies doch in een verdere fase kan het afschaffen van de subsidiepolitiek nagestreefd worden. Het -verdelen van deze kredieten op basis van objectieve criteria zou in feite kunnen leiden tot een soort autonoom Vlaams Gemeentefonds op voorwaarde dat de Vlaamse regering niet in dezelfde verleidelijke bekoring valt van de nationale overheid om jaarlijks hiervan een deel voor eigen rekening te gebruiken. Hieruit volgt dan ook dat een wettelijke formule dient uitgewerkt volgens dewelke de omvang en de verdeling van deze te verdelen kredieten jaarlijks worden bepaald.

6. Het streven naar rationalisatie en hergroepering van de intercommunale verenigingen kan niet betekenen dat men de gemeentebesturen de vrijheid ontnemt enerzijds om al dan niet tot een intercommunale toe te treden en anderzijds om hun de vrije keuze te ontnemen, wat betreft het soort van intercommunale een zuivere of een gemengde. Het oprichten van intercommunales behoort tot het prerogatief van de lokale besturen zodat een tussenkomst van de voogdijoverheid zich hier dient te beperken tot de voogdij over de genomen beslissingen en het streven naar een hervorming van de wet van 1922 waarbij een meer democratische bestuursvorm mogelijk wordt.

Ten slotte, mijnheer de Voorzitter, dames en heren Ministers, wil ik erop wijzen dat het normaal en noodzakelijk is dat de Vlaamse Executieve de vakbonden van het overheidspersoneel zal betrekken bij de bespreking van de personeelsproblemen van de ondergeschikte besturen. In dit verband zou ik echter willen aandringen op een sterkere betrokkenheid van de ondergeschikte besturen zelf bij dergelijke besprekingen. Nu worden deze onderhandelingen namens de lokale besturen al te zeer gevoerd door de centrale overheid.

Vankeirsbilck

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, dit waren een aantal beschouwingen die ik wenste te maken over de intenties vervat in de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve ten opzichte van de lokale besturen.

De lokale besturen zijn belangrijke instrumenten in de uitbouw van Vlaanderen. Mag ik aandringen op deze tribune dat de regering van Vlaanderen aan haar lokale besturen voldoende financiële middelen zou geven opdat wat deze opgebouwd hebben in de voorbije, weliswaar financieel voordeligere, periode zou worden bestendig ten bate van de bevolking. Ik hoop dat de Vlaamse regering de gemeenten die financiële middelen en mogelijkheden zal geven om hun toe te laten hun opdrachten te vervullen, die voor vele mensen belangrijk zijn maar die ook belangrijk zijn als structurelement van de Vlaamse deelstaat. (**Applaus bij de CVP en de PVV**)

De Voorzitter : De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, geachte Ministers, geachte collega's, mijn uiteenzetting bij de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve zal drie aangelegenheden bestrijken : de gemeenschapsadministratie, de ondergeschikte besturen, een aantal facetten van het cultuurbeleid.

Wat de gemeenschapsadministratie betreft doe ik opmerken dat de vorming van een eigen Vlaamse administratie een zaak is van werkelijk prioritaair belang voor de Vlaamse Gemeenschap. De oprichting van een eigen administratie werd reeds in het regeerakkoord van de vorige Vlaamse Executieve met veel omhaal aangekondigd. Ook thans wordt in de algemene inleiding van de beleidsverklaring het operationeel maken van het Vlaamse ministerie als een prioritaire bedoeling vermeld. Vandaag staan wij met de Vlaamse administratie nog nergens, hoewel reeds een heel arsenaal wetten en koninklijke besluiten ter zake verschenen zijn. Enkel een

viertal topambtenaren werden benoemd, terwijl de ganse voorziene overhevelingsoperatie ongeveer 4.500 ambtenaren omvat.

Wij zijn er ons van bewust dat de vorming van een goede Vlaamse administratie een omslachtige operatie is die slechts kan slagen als de nodige politieke wil aanwezig is en mits medewerking van het ambtenarenkorps zelf dat in het belang van een autonome Vlaamse administratie moet geloven.

De Vlaamse regering moet de vorming van de Vlaamse administratie versnellen en in goede banen leiden.

Om de opbouw van het Vlaams ministerie te begeleiden, voorziet het koninklijk besluit van 17 maart 1981 in de oprichting van een administratieve cel van ongeveer dertig mensen voor de Vlaamse administratie en een andere cel met enkele ambtenaren voor de Brusselse administratie, die ongeveer 194 personeelsleden zal omvatten.

De oprichting van deze administratieve cel achten wij niet de meest aangegeven werkwijze om de overhevelingsoperatie en de uitbouw van het ministerie van de Vlaamse gemeenschap te verwezenlijken. Vandaar ons alternatief voorstel om, in de kortst mogelijke tijd, een bijzondere samenwerkingscommissie voor het Vlaams openbaar ambt op te richten. Deze samenwerkingscommissie zou moeten bestaan uit drie geleidingen.

Ten eerste, de topambtenaren van de Vlaamse gemeenschapsadministratie die de hele overhevelingsoperatie moeten leiden.

Ten tweede, de ambtenaren zelf van de diensten en departementen die, ingevolge de wet van 8 augustus 1980, moeten worden overgeheveld. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de ambtenaren-generaal van deze verschillende besturen om de overhevelingsoperatie voor te bereiden en te begeleiden.

Wij stellen voor dat in elk van deze diensten een ambtenaar wordt aangeduid die als uitdrukkelijke opdracht krijgt de overheveling van ambtena-

ren van zijn bestuur te organiseren. Deze ambtenaar dient gedurende een gedeelte van zijn diensttijd voor deze opdracht te worden vrijgesteld. Om het hele overhevelingsproces te versnellen en te coördineren dient ook een functionele cel van ambtenaren te worden opgericht.

Ten derde, er dient een college van experts te worden voorzien, als logistieke steun en als wetenschappelijke hulp voor het vernieuwen van de gemeenschapsadministratie. Dit college van experts heeft als opdracht :

– ten eerste de operatie te stuwen op basis van de wetteksten over de staats-hervorming en van het wettelijk arsenaal van administratieve reglementen ;

– ten tweede, te waken over de functionele en organisatorische aanpak van de gehele operatie en over de toepassing van de regelen van een goed overheidsmanagement.

Wij stellen voor aan de stichting „Universiteit-Administratie”, waarin alle Vlaamse universiteiten vertegenwoordigd zijn, opdracht te geven dit college van experts te vormen.

Ten slotte menen wij dat de Vlaamse regering moet beslissen over de datum waarop de Vlaamse administratie in werking moet zijn. Deze termijn moet uiteraard zo kort mogelijk worden gehouden. Het spreekt vanzelf dat dit alternatief voorstel voor de overhevelingsoperatie uiteraard de opheffing impliceert van het koninklijk besluit van 17 maart 1981 tot oprichting van de voorlopige administratieve cel. Bij de vorming van een eigen Vlaamse administratie willen wij benadrukken dat zowel politiek-ideologische als pragmatische en bestuurskundige overwegingen samen moeten aanwezig zijn.

Vanuit politiek-ideologisch standpunt moet een administratie in de eerste plaats dienstbaar zijn aan de bevolking. Verder heeft zij een uitvoerende, controlerende en beleidsvoorbereidende functie. Vanuit dit principiële democratisch standpunt dient een administratie een glazen huis te zijn waar iedere burger welkom is.

De voorwaarden hiertoe moeten wor-

De Beul

den gecreëerd. In plaats van beslotenheid van de openbare besturen moet er openbaarheid komen.

In dit verband herinneren wij nogmaals aan het wetsvoorstel „Openbaarheid van bestuur” dat door mijn partij een jaar geleden bij het nationale Parlement werd ingediend.

De grote lijnen van dit voorstel zijn de volgende. Ten eerste, iedere burger heeft het recht op inzage van alle documenten van de overheidsorganen. Ten tweede, de overheidsorganen dragen zorg voor de openbaarmaking van de adviezen die hen worden overgemaakt door ingestelde adviesorganen of door niet-ambtelijke adviescommissies. De adviezen worden ofwel gepubliceerd, ofwel verkrijgbaar gesteld, of ter inzage gelegd. Ten derde, de inzage van documenten kan alleen in welbepaalde gevallen geweigerd worden, onder meer in het belang van de staatsveiligheid of de privacy van onze medeburgers.

Vanuit pragmatische invalshoek pleiten wij voor een rechtstreekse verbinding van werksoorten en diensten naar de administratie toe. Dit moet tot uiting komen in de benaming van de onderscheiden besturen.

Tevens stellen wij voor binnen de grote directies-generaal kleine ondergeschikte besturen te vormen dit om de mogelijkheid van té sterke machtsconcentratie tegen te gaan.

Bovendien moet men samenbrengen hetgeen samenhoort.

Omwille van de bestuurskundigheid is het van belang dat de bevoegdheden van de ministers aansluiten bij de samenbundeling van bevoegdheden in besturen, met andere woorden een minister moet verantwoordelijk zijn voor de werking van zijn eigen administratie en moet daarover kunnen worden ondervraagd via de politieke controle. Dit is ook in het belang van de burger die duidelijk moet weten tot welke administratie hij zich moet wenden.

De adviesraden moeten duidelijk weten op welke administratie zij een beroep kunnen doen.

De doorstroming van informatie en overleg tussen de verschillende diensten moet verplicht worden gesteld zodat de zogenaamde „verkokering” vermeden wordt. Daarom is het nodig dat de structuren functioneel worden uitgebouwd.

Mijnheer de Minister, wij hebben gemeend zoveel aandacht te moeten besteden aan de uitbouw van de gemeenschapsadministratie omdat wij op dit ogenblik voor de totaal onaanvaardbare toestand staan dat de diverse administraties nog gehecht zijn aan de nationale departementen.

Wij hebben van deze gelegenheid ook gebruik gemaakt om u onze kijk te geven op de uitbouw en de werking van de Vlaamse administratie.

Het tweede punt van mijn betoog betreft de ondergeschikt besturen.

Het uitgangspunt van de beleidsverklaring dat de staatshervorming niet mag leiden tot een nieuwe centralisatie en concentratie van beleidsniveaus kunnen wij volkomen onderschrijven. Deze optie ontslaat ons echter niet van de plicht na te denken over de relatie overheid versus lokale overheid met inbegrip van de daartussen liggende schakels.

Uitgaande van de stelling dat de beleidsvorming dichterbij de burgers moet worden gebracht, lijkt het ons aangewezen dat in eerste instantie de autonomie van de gemeentebesturen zou worden versterkt, niet alleen door een vereenvoudiging van de voogdij en het toespelen van een grotere financiële verantwoordelijkheid, maar ook door het overhevelen van bepaalde provinciale bevoegdheden naar de gemeenten toe. Waarom zou bijvoorbeeld een gemeentebestuur in deze tijd niet in staat zijn een jachtvergunning af te leveren ?

Anderzijds is het ook zo dat bepaalde materies het gemeentelijk vlak overstijgen en om zekere schaalvergroting van het beleidsniveau vragen.

Hier moet dus opnieuw de vraag worden gesteld naar het intermediair bestuursniveau. Zonder een bepaalde voorkeur uit te spreken, verwijzen wij in dit verband naar een drietal mogelijkheden : de federaties van gemeen-

ten, de subgewesten en een volledig herzien en vernieuwd opgevat intercommunaal samenwerkingsverband.

De vraag naar de houdbaarheid van de arrondissementscommissariaten dient hierbij ook te worden herhaald.

Door het ontnemen van de fiscale bevoegdheden aan de provincies heeft men in 1980 een eerste stap gezet in de richting van de afschaffing van de provincies.

De stelling dat de beleidsvorming dichterbij de burgers moet worden gebracht, houdt bovendien ook in dat wij binnen de grote lokale entiteiten de werking van deelgemeenteraden zullen moeten voorzien. Wellicht biedt de aan gang zijnde herziening van de gemeentewet ons de kans om alvast de mogelijkheid tot het oprichten van deelgemeenteraden in te schrijven.

In ieder geval menen wij dat de Vlaamse regering zeer spoedig aan de Vlaamse Raad een beleidsnota ter discussie zou moeten voorleggen nopens de bestuurlijke structurele uitbouw van de Vlaamse Gemeenschap.

Wat de gemeentelijke financiën betreft, staan wij niet afkerig tegenover een herziening en terugschroeven van het huidige subsidiëringpakket voor allerlei werken en diensten op voorwaarde dat de vrijkomende gelden in overeenstemmende mate en volgens gezonde objectieve criteria aan de gemeenten worden toebedeeld. Een dergelijke politiek kan alleen maar de financiële verantwoordelijkheid van de gemeenten ten goede komen.

Wil de financiële verantwoordelijkheid van de gemeentebesturen evenwel houdbaar zijn, dan is het duidelijk dat de regionale overheid de gemeenten moet vergoeden voor de talrijke opdrachten en diensten die zij voor haar vervullen.

Bovendien moet de Vlaamse regering erover waken dat de centrale regering niet langer het globale bedrag van het Gemeentefonds van jaar tot jaar vermindert en op die wijze de gemeentebesturen in een onhoudbare financiële positie brengt.

Wat de omslag betreft van het deel van het Gemeentefonds dat aan de gemeenten van het Vlaamse Gewest

PW-fractievoorzitter L. De Grève pleegt overleg met de heer J. Bascour (PVV)

toekomst, menen wij dat hiervoor, evenals voor de verdeling van bijkomende middelen, meer verfijnde omslagcriteria moeten worden uitgewerkt. In dit verband verwijzen wij naar het Deense stelsel van criteria waarbij rekening wordt gehouden met het aantal leerlingen in het basisonderwijs, het aantal gehandicapten, het aantal éénooudergezinnen, het aantal werkloze gezinshoofden en het aantal bejaarden dat in een gemeente aanwezig is. Bovendien menen wij dat de omslagcriteria derwijze moeten werken dat de financiële situatie van de van nature arme gemeenten wordt bijgestuurd door naar de van nature rijkere gemeenten, wat minder financiële middelen door te spelen.

Voor de ondergeschikte besturen, alvast voor de gemeentebesturen, is het jaar 1982 een belangrijk jaar, omdat er gemeenteraadsverkiezingen zijn en omdat wellicht in december van dit jaar nog de nieuwe gemeentelijke bestuursperiode zal aanvangen. Graag zouden wij zien dat onze gemeentelijke instellingen de volgende bestuurs-

periode kunnen aanvangen met een moderne en vernieuwde gemeentewet. Wij hopen dan ook dat de Vlaamse regering bij de centrale regering de nodige stappen zal doen opdat er schot zou komen in de globale herziening van de huidige verouderde gemeentewet. Reeds meer dan twee jaar is deze herziening bij het Parlement aanhangig en het komt ons voor dat zonder de stuwende medewerking van de regering er niet tijdig een nieuwe gemeentewet zal komen, wat de municipalisten onder ons toch alleen maar kunnen betreuren.

Het derde punt van mijn uiteenzetting betreft een aantal punten vermeld onder de titel Cultuurbeleid. In tegenstelling tot de algemene inleiding van de beleidsverklaring en tot de teksten over de werkgelegenheid en het energiebeleid, lijkt ons de tekst over het cultuurbeleid nogal stiefmoederlijk behandeld en voor een groot deel zelfs gecopieerd op het regeerakkoord van de vorige Vlaamse Executieve. Ik wens dan ook een aantal kritische beschouwingen te maken

bij sommige onderdelen van het voorgestelde cultuurbeleid.

Eerste punt : de financiële middelen. Wat de aanwending van de financiële middelen betreft, gaan wij akkoord dat er zal worden gestreefd naar een evenwicht tussen de reeds bij decreet of andere regelingen vastgelegde uitgaven en eventuele nieuwe behoeften. Prioritair achten wij hierbij dat het grote onevenwicht van de sector plastische kunsten, letteren en film tegenover het professionele theater- en operabeleid en andere gedeceeteerde materies, zou worden weggewerkt.

Overigens menen wij dat er niet mag worden geraakt aan de reeds zo karige subsidies voor de creatieve kunstenaars. Het spreekt vanzelf dat hierbij kwalitatieve criteria dienen te worden gehanteerd. Kunstbevordering mag immers niet worden verward met vrijetijdsbesteding. Grote aandacht dient ook te worden besteed aan het wegwerken voor de creatieve kunstenaars van de negatief uitvallende gevolgen van de fiscale en sociale wetgeving. Wij dringen erop aan opdat dringend de mogelijkheid zou worden onderzocht om een specifiek sociaal statuut voor de kunstenaar uit te werken.

Bij de rationalisering en de coördinatie van de infrastructuur moet de overal aanwezige onderwijsinfrastructuur worden betrokken. Zodoende kan inderdaad de kleinschaligheid in de hand worden gewerkt. Vanzelfsprekend veronderstelt dit het nodige overleg tussen de mensen uit de culturele en deze uit de onderwijssector.

Tweede punt : het openbaar bibliotheekwerk.

Op dit vlak is de tekst van de Vlaamse regering vrij vaag. Er wordt enkel gesteld dat de uitvoering van het bibliotheekdecreet, met inbegrip van de opleiding van de bibliothecarissen, zal worden verdergezet binnen de budgettaire mogelijkheden van zowel de gemeenten, de provincies als de Vlaamse Gemeenschap.

In onze visie, mijnheer de Minister, is de uitbouw van het openbaar bibliotheekwerk prioritair en wel om de volgende twee redenen.

Ten eerste, omdat het de bedoeling

De Beul

van de wetgever is geweest de achterstand die op het gebied van bibliotheekvoorzieningen in Vlaanderen bestaat zo spoedig mogelijk weg te werken en dit hoofdzakelijk door de uitbouw van het openbaar bibliotheekwerk binnen een gemeentelijke structuur.

De in het decreet voorziene uitbouw is zo rationeel mogelijk opgevat, rekening houdend met het compromis dat een vijftigtal vrije bibliotheken van groot belang de mogelijkheid kregen om binnen hun bestaande structuur verder te blijven bestaan indien zij aan de normen van het decreet voldoen.

Wil de Vlaamse regering op dit gebied toch besparingen doen, dan moet zij beletten dat nog verder bij ministerieel besluit vrije bibliotheken zouden worden erkend die helemaal niet aan de voorwaarden van het decreet en aan de uitvoeringsbesluiten ervan voldoen.

Ten tweede, omdat in deze crisistijd volwassenenvorming, permanente opleiding en zinnige vrijetijdsbesteding een openbaar bibliotheekwerk veronderstellen dat op al deze noden kan inspelen. Juist wanneer door de werkloosheid de gedwongen vrije tijd voor vele medeburgers toeneemt, is het niet het ogenblik te gaan besparen op die infrastructuur en op die middelen die kunnen helpen deze vrije tijd op een nuttige of ontspannende wijze door te brengen.

Wat de opleiding van de bibliothecarissen betreft, hopen wij dat de Vlaamse regering het desbetreffende onderwijs buiten de klassieke netvorming zal weten te houden.

Wij maken van deze gelegenheid gebruik om aan te dringen opdat er meer duidelijkheid zou komen inzake het statuut van de bibliothecarissen. Sommigen hebben geen overheidsstatuut maar wel een bediendestatuu. De vraag rijst of zulks verantwoord is, aangezien beide soorten van bibliothecarissen ingeschakeld zijn in het door het decreet geplande openbaar bibliotheekwerk.

Het is mij bekend, mijnheer de Mini-

ster, dat een aantal gemeenten en ook sommige provincies bezwaren hebben tegen de in hun ogen overdreven financiële lasten die hun door het bibliotheekdecreet worden opgelegd. De Vlaamse regering mag deze bezwaren niet ernstig nemen, vermits de betrokken gemeenten en provincies juist diegene zijn die in het verleden meestal bewust nagelaten hebben enige inspanning te doen voor het openbaar bibliotheekwerk. De gemeenten en provincies die, zich bewust van hun verantwoordelijkheid, in het verleden werk hebben gemaakt van het openbaar bibliotheekwerk, kunnen thans gerust en zonder al te veel financiële moeilijkheden de uitvoering van het bibliotheekdecreet verzekeren.

Derde punt : de adviesorganen.

De oprichting bij decreet van een Centrale Raad voor het Cultuurbeleid, is een goed idee. In onze visie moet deze Raad de integratie tussen de verschillende cultuursectoren bevorderen. Ook zou hij als studiedienst voor het cultuurbeleid kunnen fungeren ; een soort culturele Gerv.

Wij wachten het ontwerp van decreet af om de precieze inhoud ervan te beoordelen. Het moet duidelijk zijn dat de Centrale Raad voor het Cultuurbeleid over voldoende autonomie moet beschikken, niet alleen om advies te geven op vraag van de minister, maar ook om zelf ongevraagd advies te verstrekken.

Het moet eveneens duidelijk zijn dat deze Raad moet kunnen optreden naar de publieke opinie toe.

De reeds bestaande adviesorganen dienen uiteraard te worden gerationaliseerd.

— De heer J. Pede, Voorzitter, treedt op nieuw als Voorzitter op.

Vooraf echter dient erover gewaakt dat zij de in het decreet voorziene taak kunnen waarnemen. Al te veel immers hebben wij in het verleden moeten meemaken dat bedoelde adviesorganen voor belangrijke aangelegenheden binnen de hun toegewezen materie werden miskend. Het volstaat hierbij te verwijzen naar de Hoge Raad voor het Openbaar Bibliotheekwerk

dat niet eens werd geraadpleegd voor de erkenning van talrijke plaatselijke openbare bibliotheken.

Vierde punt : toerisme.

De Vlaamse regering voorziet dat het sociaal toerisme verder volwaardig zal worden uitgebouwd. Wij hebben hier tegen geen bezwaar, maar menen dat daarbij toch zeer goed moet worden opgelet. Het sociaal toerisme zou wel eens de gesubsidieerde sector bij uitstek kunnen worden, waarbij dikwijls op de kap van de gemeenschap wordt geprofiteerd.

Wij menen dan ook, ten eerste, dat deze sector zijn leefbaarheid moet kunnen bewijzen via een openbare boekhouding en via het rendementsbeginsel. Ten tweede, dat een degelijk behoeftenonderzoek moet plaatshebben, alsook het opmaken van een inventaris van de bestaande infrastructuren. Ten derde, dat wij ons ten gronde moeten afvragen of toerisme in het buitenland in aanmerking kan komen voor subsidiëring.

Vijfde punt : monumentenzorg.

De tekst inzake monumentenzorg bevat een belangrijk hiaat, in deze zin dat de Executieve zich wel voorneemt over te gaan tot een decretale regeling voor het cultureel patrimonium, maar onder dit kapittel geen woord zegt over de bescherming van de landschappen.

Wij weten wel dat elders in de beleidsverklaring onder het hoofdstuk „Ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud” gesproken wordt over de bescherming van de landschappen, maar daarbij krijgen wij te veel de indruk dat het zou gaan om een aanpassing van de gewestplannen inzake ruimtelijke ordening.

Het spreekt vanzelf dat een verantwoordelijke monumentenzorg geen vrede kan nemen met een soort opgewaardeerde gewestplannen. Een decreet op de landschappen is nodig. Een dergelijk decreet werd in december jongstleden door de vorige Executieve ingediend, met name het decreet-Galle op de landschappen.

Dit ontwerp-decreet is na langdurige consultatie tot stand gekomen. Het

De Beul

lijkt ons de juiste benadering in te houden van de gewenste bescherming voor landschappen. Wij hopen dat de Vlaamse regering zich niet zal laten beïnvloeden door bepaalde drukingsgroepen die veelal uit onbegrip tegen dergelijke bescherming van landschappen menen te moeten ageren. Om de Vlaamse regering elke verleiding hiertoe te besparen, zijn collega Bob Cools en ikzelf zo vrij geweest de tekst van het decreet-Galle op de landschappen als voorstel van decreet bij deze Raad in te dienen.

Wat het onroerend cultureel patrimonium betreft, kan ons inziens zeer vlug tot decretale bescherming worden gekomen, indien de Vlaamse regering alsmede deze Raad de eindtekst van het desbetreffende decreet dat tijdens de vorige legislatuur in de bevoegde commissie werd afgehandeld, wil overnemen. In dit geval kan reeds tijdens één van de eerstvolgende zittingen van deze Raad het decreet tot bescherming van het roerend cultureel erfgoed worden besproken en goedgekeurd. Bij dit kapittel willen wij ook nog de aandacht van de Vlaamse regering vragen voor de geïntegreerde monumentenzorg die samen met de vernieuwbouw in verstedelijkte gebieden voor heel wat werkgelegenheid kan zorgen, omdat zij bijzonder arbeidsintensief is. Wil de geïntegreerde monumentenzorg echter efficiënt kunnen worden aangewend, eventueel in het kader van een relanceplan voor de bouwsector, dan zal de Vlaamse regering er toch eerst zorg moeten voor dragen dat de opleiding van de restaurateurs beter en uitgebreider wordt ter hand genomen.

Een zesde punt betreft de volwassenvorming. In onze tijd is er een grote behoefte aan voortdurende vorming van volwassenen om ze in staat te stellen zich in een snel evoluerende wereld, volwaardig in te schakelen in het maatschappelijk gebeuren. In onze visie dienen ook in deze crisistijd alle vormen van socio-cultureel vormingswerk kansen te krijgen. Gemeenschapsbevorderende, vernieuwende, kleinschalige, niet-verzuilde projecten moeten voorrang krijgen. Bovendien menen wij dat volwassenvorming in deze tijd niet kan zon-

der de uitbouw van het zogenaamde tweede kans onderwijs, waarbij volwassenen zoals dat trouwens in Nederland het geval is, de kans krijgen om in dagonderwijs een diploma lager of hoger secundair onderwijs te behalen. Ook het avondonderwijs dient zo volledig mogelijk te worden uitgebouwd. De bekroning op het werk zou echter zijn, mocht de Vlaamse regering kunnen overgaan tot het oprichten van de reeds zo lang verwachte open universiteit. Dit onderwijssysteem heeft in Groot-Brittannië trouwens zijn deugdelijkheid reeds lang bewezen.

Zevende punt : sport. Voor sportinitiatie, opleiding en medische begeleiding worden heel wat geldmiddelen gespenseerd. Hierbij kunnen we niet voorbijgaan aan het bestaande Sportfonds. Dit is nog steeds een nationaal fonds. In onze visie moet dit fonds worden geregionaliseerd en bovendien zou het moeten worden omgevormd tot een publiekrechtelijke instelling met een duidelijk omschreven statuut en beheerscommissie. Ten slotte menen wij ook dat het beheer en het gebruik van de rijkssportcentra niet zonder problemen is en wel eens grondig moet worden gereorganiseerd.

Achtste punt : het mediabeleid. Inzake mediabeleid gaan wij ervan uit dat in het huidige BRT-statuuut de noodzakelijke spelregels zijn ingebouwd om de objectiviteit en het pluralisme van deze instelling te waarborgen. Wijzigingen aan het statuut van de omroep mogen niet betekenen dat afbreuk zou worden gedaan aan het statuut van de BRT als gemeenschapszender. De etherruimte mag hoe dan ook geen strijdarena worden voor ideologische of commerciële pressiegroepen.

Wij voelen er dan ook weinig voor het BRT-monopolie aan te tasten door een stelsel van mededinging. Wij staan huiverig tegenover grote vrije radio's of vrije TV's in de commerciële sfeer. Het handvol zinnige kleine vrije lokale radiozenders dat thans bestaat, mag geen alibi vormen om grote commerciële zendstations in het leven te roepen.

Indien om financiële redenen op de

bestaande BRT etherreclame zou moeten worden ingevoerd, staan wij erop dat dit zou geschieden volgens het Nederlandse Ster-systeem.

Inzake media-beleid menen wij ook dat de Vlaamse regering erover dient te waken dat de vrije meningsuiting gewaarborgd wordt, ook door de pers. Hierbij dient gewezen op het belang van de handhaving van een ruime waaier van dag- en weekbladen van diverse ideologische strekking.

Een negende punt : het buitenlands cultuurbeleid.

Inzake het buitenlands cultureel beleid stellen wij prioritair de onmiddellijke installatie van het Commissariaat-Generaal voor de Internationale Culturele Samenwerking.

Van de Vlaamse regering verwachten wij zo spoedig mogelijk een beleidsnota over de internationale samenwerking. In deze nota dient onder meer te worden verduidelijkt welke aspecten van de ontwikkelingssamenwerking onbetwistbaar tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap behoren.

Tevens verwachten wij dat de structuur en de samenstelling van de gemengde commissies ter uitvoering van de culturele akkoorden zullen worden aangepast aan de gewijzigde staatsstructuur.

Prioriteiten inzake landen en programma's dienen te worden bepaald.

Het taalunieeverdrag met Nederland moet onverwijld in werking treden. De Vlaamse leden van de personeelsstaf en van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren dienen te worden benoemd.

Het Delta-project betreffende de installatie van een lange-golfzender dient in samenwerking met Nederland operationeel te worden gemaakt.

Het taalonderricht veronderstelt dat het onderwijs grondige kennis van de eigen taal en taalgevoel bijbrengt. Om onze jongeren meer troeven in handen te geven in een wereld die steeds kleiner wordt, dient het onderwijs in Vlaanderen tevens meer ruimte te geven voor het soepel aanleren van andere talen.

De Beul

In onze visie is de ontwikkelingssamenwerking een belangrijke opdracht voor de Vlaamse Gemeenschap. Kleinschalige plattelandsontwikkelingsprojecten zijn voor ons een van Vlaanderens prioriteiten in de ontwikkelingsamenwerking. Mede daarom eisen wij de volledige splitsing van het Abos.

Om deze uiteenzetting te besluiten, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, heren Gemeenschapsministers, dames en heren collega's, wil ik even ingaan op het einde van de toespraak van collega Verhaegen, waarbij hij het probleem heeft gesteld van de eventuele uitbreiding van de bepalingen van het Cultuurpactdecreet naar de persoonsgebonden materies toe.

De leden van de Volksunie hebben het Cultuurpact niet gemaakt en ook niet onderschreven. Sinds het Cultuurpact bij wet en decreet is vastgelegd, vragen wij – en terecht – de strikte uitvoering en toepassing ervan in de culturele sector.

Dat er in de welzijnssector problemen zijn, kan men niet ontkennen bij de eenvoudige vaststelling dat de overgrote meerderheid van de instellingen in deze sector tot een bepaalde strekking behoort. Voor deze problemen dient een oplossing te worden uitgewerkt. Dat zijn wij aan onze gemeenschap verplicht.

Of een eenvoudig uitbreiden van het Cultuurpactdecreet naar de persoonsgebonden materies daartoe de meest aangewezen oplossing is, lijkt ons niet zo onmiddellijk duidelijk. Ons inziens dient er eerder gestreefd naar een afzonderlijk welzijnspact, waarbij de Schönheitsfehler van het Cultuurpactdecreet zouden worden vermeden.

Wellicht vergroot deze stellingname de mogelijkheid om tot een zinvol gesprek te komen over het vastleggen van wederzijdse waarborgen in de welzijnssector. Wij hopen immers dat de Vlaamse Executieve en deze Raad in staat zullen zijn ook deze problemen op een zinvolle wijze op te lossen. **(Applaus bij de VU)**

De Voorzitter : De heer Taelman heeft

het woord.

De heer W. Taelman (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, mevrouw de Minister, heren Ministers, waarde collega's, bij de bespreking van de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve zal ik mij beperken tot het Hoofdstuk IV : Huisvesting.

Over gans de wereld blijkt de bouwsector steeds meer en meer het slachtoffer te worden van de economische recessie. Uit de gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek blijkt dat de tewerkstelling van de maand mei 1981 ten opzichte van de overeenkomstige maand van het vorig jaar was gedaald met 13 procent voor de arbeiders en met 8 procent voor de bedienden.

In de gebouwenbranche was de inkrimping van het arbeidersbestand met 18 procent het belangrijkste in de ruwbouwsector. De afwerkingsbranche volgde met 10 procent en de installaties met 7 procent. In reële cijfers omgezet komt het hierop neer dat het aantal volledig werkloze bouwvakkers sinds 1980 met 25.087 eenheden is toegenomen of, in een half jaar tijd met 80 procent is gestegen. Naast de 60.000 volledige werklozen moet er rekening worden gehouden met de gedeeltelijke en tijdelijke werklozen waarvan het aantal op ongeveer 35.000 wordt geraamd, zodat er momenteel meer dan 95.000 werklozen in de bouwbranche zijn of 33 procent van de totale sector.

Bij wijze van voorbeeld en om beter de vergelijking te kunnen maken wil ik hier citeren dat medio 1981 de algemene werkloosheidsgraad bij de actieve bevolking 7,1 procent bedroeg. Hoewel dit aantal velen onder ons verwonderd doet kijken moet hieraan nog worden toegevoegd dat vakspecialisten steeds hebben beweerd dat waar twee bouwvakkers werken er nog drie andere arbeiders hun brood verdienen in een aanverwante industrietaak. Als wij deze redenering volgen, kunnen wij niet anders dan concluderen dat de bouwcrisis in ons land meer dan 200.000 personen werkloos heeft gemaakt. Deze statistische gegevens zijn zeker te pessimistisch aangezien er in de bouwsector steeds werk-

lozen zijn geweest. Toch mogen wij aannemen dat de crisis in werkelijkheid zeker verantwoordelijk is voor 50.000 bouwvakkers, waardoor er in de industrie eveneens 75.000 arbeiders werkloos werden. Uit wat voorafgaat kan de volgende negatieve balans worden gemaakt :

1. het aantal werklozen stijgt bestendig zodat één bouwvakker op drie werkloos is ;
2. gevestigde bedrijven – niet de nieuwkomers maar de tweede en derde generatie – gaan over de kop ;
3. de bouwcrisis heeft nog niet haar dieptepunt bereikt en in 1982 zullen wij, bij een constante wetgeving, de gevolgen van de crisis nog beter voelen ;
4. de Staat moet in deze crisissituatie steeds meer uitgeven en ontvangt natuurlijk minder.

Om nog een beter beeld te krijgen van de huidige toestand verwijzen wij naar één van de meest betrouwbare barometers, namelijk het afleveren van het aantal bouwvergunningen. In het nieuw tijdschrift van het Nationaal Instituut voor de Huisvesting – decembernummer Statistisch Maandoverzicht – verschenen cijfers die betrekking hadden op de eerste negen maanden van het voorbije jaar, maar die op een bijzondere wijze de crisis in de bouwsector illustreren. Zo constateren wij dat er tussen januari en september 1981 in het Vlaamse Gewest bijna 40 procent minder bouwvergunningen werden afgeleverd dan in de overeenkomstige periode van 1980. In concrete cijfers betekent dit een daling van 25.918 naar 15.570 aanvragen. In de appartementsbouw is de toestand nog dramatischer en moet men zelf van een halvering spreken. Tot september 1981 werden er slechts 3.642 bouwvergunningen afgeleverd tegen 7.892 in 1980. In 1979 waren er tijdens de eerste maanden nog meer dan 11.000 vergunningen afgeleverd.

Volgens de gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek verminderde het aantal begonnen woningen eveneens aanzienlijk. Van januari tot juni 1981 werden 33 procent minder bouwprojecten aangevat.

Taelman

Ook ligt de vermindering duidelijk hoger bij de appartementen, 55 procent dan bij de eengezinswoningen, 23 procent.

Ook voor de verbouwingen liep de vraag aanzienlijk terug : 12 procent ten opzichte van 1980 en 20 procent ten opzichte van 1979.

Mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, als deze nieuwe Vlaamse autonome Gemeenschapsraad de bouwsector in 1982 voor een spectaculaire ineenstorting wil behoeden dan moeten wij allen samen een samenhangend en gecoördineerd beleid voeren dat de werkgelegenheid in de hele bedrijfstak stimuleert en dat rekening houdt met reële moeilijkheden zoals de afname van de demografische groei, de vermindering van het gezinsinkomen en de hoge rentevoeten van de leningen.

Deze diagnose doet ons concluderen dat ons huisvestingsbeleid moet geroriënteerd worden. Het bestaand woonpatrimonium moet worden in stand gehouden. Een omschakeling van nieuwbouw naar vernieuwbouw zal moeten worden overwogen, wat niet inhoudt dat in bepaalde streken waar er behoefte is aan nieuwbouw deze, zoals in het verleden moet worden aangewakkerd. Een gezond evenwicht op basis van de wet van vraag en aanbod zal, zowel voor nieuwbouw als voor vernieuwbouw, moeten worden nagestreefd.

Ik zou dan ook durven vragen dat de bevoegde Minister bepaalde hindernissen zou wegwerken of nieuwe initiatieven zou stimuleren. Mijn aandacht gaat onder meer naar :

- het kwalitatief marktonderzoek afgestemd op de voorkeurspatronen van onze Vlaamse bevolking : flats, studio's, alleenstaande woningen... ;

- het coördineren van de inspanningen van de erkende bouwmaatschappijen ten einde de concurrentie weg te werken van maatschappijen die op eenzelfde territorium werken, zoals een gefusioneerde gemeente bijvoorbeeld ;

- een meer kleinschalige en tevens meer verantwoorde aanpak van de

groepsbouw ;

- meer bescherming tegen buitenlandse concurrenten ;

- het wegwerken van de administratieve logheid en de complexiteit waarmee het aanvragen van premies gepaard gaat zodat de „man in de straat” niet wordt verplicht een derde aan te spreken bij het invullen van de formulieren ;

- het aandringen bij de centrale overheid om het fiscaal onvriendelijk klimaat dat werd geschapen door de kadastrale perequatie, de huurblokking, de meerwaarde belasting, de dreiging van een vermogensbelasting enz. ... ongedaan te maken ;

- de financieringskosten die tot haalbare grenzen moeten worden teruggebracht, bijvoorbeeld door een verruiming van de aftrek op het bedrijfsinkomen ;

- de rationalisering op het stuk van ontwerp, materialen en uitvoering ;

- de versnelde afhandeling van de dossiers van bouwaanvragen, premieaanvragen enzovoort.

Ten slotte, mijnheer de Voorzitter, zou ik naast de algemene ideeën die ik hier heb uiteengezet een bijzondere lans willen breken voor de creativiteit en het aanpassingsvermogen aan nieuwe technieken die hoofdzakelijk energiebesparend werken.

Volgens het verslag van de bevoegde Commissie van de Europese Gemeenschappen, kunnen de besparingen die kunnen verwezenlijkt worden tussen nu en het jaar 2000 in de huishoudelijke sector tot 50 % oplopen. Wij moeten ons hier de vraag durven stellen welk beleid wij moeten voeren om deze potentiële besparingen daadwerkelijk te realiseren. De vermindering van petroleumverbruik is afhankelijk van de beschikbaarheid van substituten waarbij wij vooral denken aan nieuwe energieën, onder andere geo-thermische energie, zee-energie, wind-energie, zonne-energie en noem maar op.

De vraag moet worden gesteld of de Vlaamse Gemeenschap in haar „huisvestingspolitiek” aandacht zal hebben

voor deze nieuwe energiebesparende bronnen en of er ruimte wordt voorzien voor de subsidiëring.. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Baldewijns heeft het woord.

De heer E. Baldewijns (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, de beleidsverklaring die de heer Geens maandag aflegde heeft mij ertoe aanzet in naam van de SP enkele bedenkingen te maken bij de beleidsopties die de Vlaamse Executieve wenst te nemen inzake onderwijs.

In de beleidsnota kunnen wij lezen : „De Executieve zal het initiatief nemen om in het overlegcomité Regering-Executieve een dialoog op gang te brengen, om te komen tot een juistere toepassing van artikel 59bis § 2, van de Grondwet betreffende de bevoegdheidsverdeling tussen de Staat en de Gemeenschappen inzake onderwijs”.

Deze voorgestelde procedure met het oog op het op gang brengen van een dialoog omtrent de juistere toepassing van artikel 59bis, § 2, 2°, ligt volledig in de lijn van het nationaal regeerakkoord. Deze discussie die een eventuele overheveling van bevoegdheden en kredieten voorafgaat, ligt echter zeer gevoelig bij de verdedigers van het officieel-neutraal onderwijs.

Indien wij derhalve deze verklaring ernstig mogen nemen betekent dit dat een overlegcomité zal overgaan tot de interpretatie van het hogervermeld Grondwetsartikel.

Hierbij moge duidelijk gesteld worden dat deze studie en deze dialoog geen exclusief en gesloten gesprek moge zijn tussen de meerderheidspartijen in de nationale regering en in de Vlaamse Executieve. De interpretatie van dit grondwetsartikel raakt de schoolvrede en is aldus ook schoolpactmaterie.

Deze dialoog welke alle vormen en niveaus van het onderwijs betreft, dient zo breed mogelijk gevoerd te worden en dient de waarborgen te bepalen voor de integrale ontplooiing van het officieel neutraal onderwijs teneinde de vrije keuze ook in het meer autonome Vlaanderen veilig te stellen.

Deze dialoog dient derhalve gevoerd

Baldewijns

te worden in de Schoolpactcommissie en het is dus niet de regering, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, die beslist wat schoolpactmaterie is, wel de Schoolpactcommissie zelf. De gesprekken ter zake moeten in deze commissie gevoerd worden.

Het weze trouwens opgemerkt dat de bestaande akkoorden in de meerderheid vooruitlopen op de te bespreken bevoegdheidsverdeling met betrekking tot het rijksonderwijs.

Consequent met de nationale regeringsverklaring had de functie inrichtende macht van het rijksonderwijs voor wat het kunstonderwijs betreft door de nationale minister van onderwijs dienen uitgeoefend te worden. De SP als lid van de Vlaamse Executieve, wenst in alle klaarheid bij de onderhandelingen betrokken te worden voor deze materies en gesprekken die een nieuwe basis voor samenwerking en samenleven kunnen vormen voor het onderwijs in Vlaanderen. En inderdaad, mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, wat deze bevoegdheden betreft kunnen wij ons heel wat vragen stellen. Wat gaat er gebeuren indien een ruimere bevoegdheid dan het huidige status quo voorziet, voor de Gemeenschap inzake onderwijs zou bekomen worden? Op welke administratie kan worden gesteund? Met welke financiële middelen zal er gewerkt worden? Hoe zullen de diensten van Nationale Opvoeding, die nu zowel nationaal als gemeenschapsmateries behandelen gesplitst worden? Over welke administratieve diensten zult u kunnen beschikken voor de afhandeling van de dossiers die betrekking hebben op de residuaire bevoegdheid inzake onderwijs? Over welke dotatie die de werking van deze diensten moet mogelijk maken gaat u beschikken? Tot nog toe wordt er in de regeerverklaring noch in de beleidsnota van de Executieve iets voorzien, alhoewel men ingevolge de komende interpretatie van artikel 59bis inzake onderwijs een ruimere bevoegdheid van de Executieve mag verwachten.

Tot nog toe is de Vlaamse Executieve enkel bevoegd voor de uitvoering van decreten, de studietoelagen, het Na-

tionaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, het kunstonderwijs. Over dit kunstonderwijs moet duidelijkheid gebracht worden. Zoals alle andere onderwijsvormen valt het kunstonderwijs onder de bepalingen van artikel 59bis, § 2, 2°, van de Grondwet. Ook voor het kunstonderwijs zijn schoolvrede, structuren, diploma's, toelagen, wedden en schoolbevolkingsnormen nationale materie. De nationale materies in verband met het kunstonderwijs moeten aan de Vlaamse Executieve en aan deze Raad onttrokken worden en toegewezen worden aan de nationale regering en het Parlement. De rationalisatie en programmatie van het secundair kunstonderwijs, alhoewel vermeld in de beleidsnota, behoort niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Raad. Het is nationale materie - normen - waarvan de ontwerpen zoals voor het algemeen en technisch secundair onderwijs, aan de Schoolpactcommissie dienen te worden voorgelegd.

Om wat dieper in te gaan op de financieringsproblematiek moeten wij stellen dat op het niveau van de Gemeenschap, de zogenaamde kleine dotatie, artikel 7 van de gewone wet, de kredieten voor de culturele uitgaven Nationale Opvoeding bevat.

Dit krediet wordt vastgelegd op basis van de behoeften. De kredieten voor het kunstonderwijs zijn vervat in de zogenaamde grote dotatie, bedoeld bij artikelen 4 en 6. Het overgroot deel van de financiën, wedde, weddetoelagen, werkingskosten en werkingstoelagen is vervat in de nationale begroting. De enveloppes worden in hoofdzaak bepaald door normen en financieringsmechanismen die nationaal bepaald worden en in principe in beide Gemeenschappen op identieke wijze dienen toegepast te worden.

In de beleidsverklaring, mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, wordt gewezen op een gelijkvormige toepassing van het criterium dat als basis dient om de zogenaamde kleine dotatie vast te stellen.

Deze passage uit de beleidsverklaring legt aldus de nadruk op een identieke toepassing van de financieringsmechanismen voor alle onderwijsni-

veaus en in beide Gemeenschappen.

Andere financieringsmodaliteiten met betrekking tot een omslag over de Gemeenschappen zijn door de wet niet voorzien en zijn strikt genomen niet noodzakelijk gelet op de bestaande objectieve normen, splitsings- en oprichtingsnormen, statuut, en geldelijke regeling personeel.

Alle onderwijsvormen, hierin aldus begrepen het universitair onderwijs, dienen de garantie te krijgen de volledige behoeften inzake onderwijs te dekken op beide beleidsniveaus, het nationale en het communautaire. Dit betekent ten eerste de volledige financiering van de werkelijke kost van het rijksonderwijs en ten tweede de subsidiëring van de overige onderwijsnetten, voor zover wettelijk in hun subsidiëring voorzien is.

Een bijzonder probleem inzake financiering stellen onder meer de studietoelagen en het kunstonderwijs.

De studietoelagen zijn autonome gemeenschapsmaterie. De criteria voor financiering kunnen van Gemeenschap tot Gemeenschap onderling verschillend zijn. De nationale overheid en het nationale Parlement dienen de verdeling van de gelden volgens de behoeften te doen. De Executieven en de Raad dienen hier zeer waakzaam te zijn teneinde een verdere democratisering van het systeem niet in de weg te staan, inzonderheid wat betreft de gelijkschakeling van alle studenten in het hoger onderwijs.

Het kunstonderwijs is evenwel onderschat qua financiering. Het is geen toevalligheid maar een gevolg van transfers welke de subsidiepolitiek in de culturele sector hebben gespijst. Wat zijn hier de intenties, mevrouw, heren Ministers van de Vlaamse Executieve, om deze toestand recht te trekken en komt hierdoor de kwaliteit en de tewerkstelling in deze sector niet in het gedrang?

In verband met de financiering in het onderwijs zou ik graag toch nog enkele verduidelijkingen willen.

In de inleiding van de beleidsverklaring werd gesteld dat „de bestemming van de toegewezen dotatie voor onderwijs zal geëerbiedigd worden”. Het

Baldewijns

is duidelijk dat met het oog op de toekomst belangrijke waarborgen dienen uitgewerkt te worden waarbij de uitgaven voor onderwijs volgens de behoeften vooral volgens nationaal vastgestelde normen geraamd worden en veilig gesteld worden. De uitgaven voor onderwijs zijn prioritair daar zij in belangrijke mate de verdere maatschappelijke evolutie bepalen. Het probleem van het volume van de middelen is echter hoofdzakelijk een probleem dat op nationaal niveau dient behandeld te worden.

Het gevaar is niet denkbeeldig dat de kredieten voor onderwijs het voorwerp zullen uitmaken van ingrijpende maatregelen wat automatisch de beleidsmogelijkheden van de Vlaamse Executieve en de Vlaamse Raad zal beperken.

De Vlaamse Executieve en de Vlaamse Raad dienen echter er over te waken dat deze ruime middelen die potentieel ook tot de gemeenschap behoren niet het voorwerp zullen uitmaken van een budgettaire politiek welke een fundamentele aantasting inhoudt van de kwaliteit van het onderwijs waarvan de omkadering het belangrijkste logistiek instrument is. Niet alleen dient aldus de bestemming van de onderwijsuitgaven, éénmaal toebedeeld aan de Gemeenschap, gevrijwaard te worden doch ook het noodzakelijke volume van uitgaven op nationaal niveau of in een bij komende dotatie zodat de kwaliteit in elk niveau kan gehandhaafd en verbeterd worden met respect van de bestaande financieringsmodaliteiten ten aanzien van de netten.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, toch zou ik nog even willen terugkomen op de interpretatie van artikel 59bis, § 2, 2° van de Grondwet. Met andere woorden op het omschrijven van de betekenis van de termen die de nationale materies aanduiden. Het is inderdaad een probleem dat de SP nauw aan het hart ligt. De betekenis van de woorden structuren, diploma's, toelagen, wedden, normen is steunend op het verslag van Senator Van Bogaert zonder meer duidelijk.

Noodzakelijk is het evenwel het

woord „schoolvrede” dat in de opsomming voorkomt verder te verduidelijken.

Schoolvrede omvat het Schoolpact. Maar het omvat eveneens de akkoorden inzake universitair onderwijs. Dit betekent dat het universitair onderwijs onder de bevoegdheid van de Vlaamse Raad valt, evenwel in dezelfde mate als de andere onderwijsvormen, dit is rekening houdend met de voor de nationale wetgever voorbehouden materies.

De bevoegdheidsverdeling tussen Parlement en Gemeenschap over onderwijs moet overeenstemmen, wat de aard van de materies betreft, enerzijds, voor het onderwijs in het algemeen en, anderzijds, voor het universitair onderwijs in het bijzonder. Zij zal moeten steunen op dezelfde principes die gelijktijdig worden doorgevoerd.

Dit komt niet overeen met wat blijkbaar de oorspronkelijke bedoeling was van deze Executieve om aan de regeling voor het universitair onderwijs prioriteiten te geven.

Maatregelen voor het universitair onderwijs betreffen weliswaar niet het Schoolpact doch wel de schoolvrede, zodat het ondenkbaar is dat maatregelen ten opzichte van het universitair onderwijs enkel door de regeringspartijen zouden kunnen voorbereid worden in het zogenaamde overlegcomité. Alle politieke partijen dienen hierbij betrokken te worden indien de regering geen oorzaak wil zijn van de aanzienlijke moeilijkheden op dit onderwijsniveau.

Komt er zulk voorafgaand overleg tussen alle partijen niet dan kan de schoolvrede ernstig worden verstoord.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, dat dit onderzoek over de bevoegdheidsverdeling ernstig dient te gebeuren wordt bewezen door de verklaringen die door de heer Coens in verband met de universiteiten, inzonderlijk de universitaire instelling Antwerpen, gegeven werden. Hij heeft geantwoord in de Kamer aan de heer Ramaekers dat de universitaire instelling Antwerpen bij decreet werd opgericht. Dit is naar mijn mening on-

juist.

De heer J. Ramaekers : Het is gebeurd bij wet. Hij heeft gezegd bij decreet. Hij heeft zich vergist.

Minister G. Geens : Het is gebeurd bij wet. Maar het moest geschieden bij decreet.

De heer E. Baldewijns : De oprichting gebeurde bij wet van 7 april 1971. Derhalve weze opgemerkt dat meerdere elementen van de wet van 7 april 1971, die de UIA heft opgericht, tot de bevoegdheid van de wetgever zijn blijven behoren.

Na even te hebben blijven stilstaan bij het bijzonder belang dat wij als SP hechten aan de schoolvrede, dat wij eveneens de aandacht van uw Executieve hebben willen vestigen op de financieringsproblemen en op het universitair onderwijs weze het mij toegelaten, mijnheer de Voorzitter, even verder in te gaan op enkele concrete punten die in deze beleidsverklaring aangestipt werden.

Ik denk hier bijvoorbeeld aan de visie dat „de onderwijsvernieuwing zal worden geëvalueerd en bijgestuurd”. In 1979 werd het vernieuwd secundair onderwijs, wat het rijksonderwijs betreft, voornamelijk onder impuls van de heer Ramaekers, opnieuw op de juiste banen geplaatst. Dit volgens de oorspronkelijke structuren en pedagogische principes die ook in de gesubsidieerde sector, officieel en vrij, behouden bleven, hierbij gesteund op de adviezen van de Nationale Raad voor het Rijksonderwijs met name :

– de vraag naar het behoud van de oorspronkelijke algemene visie ;

– de noodzaak de leerlingen te begeleiden ;

– het verschaffen van een zo polyvalent mogelijke opleiding ;

– het behoud van de integratie tussen het algemeen vormend en het technisch onderwijs ;

– het stimuleren van de motivering van de leerlingen door het weder invoeren van een modulair systeem met keuze tussen opties en tussen complementaire activiteiten.

Minister R. Steyaert, (CVP), lid van de Vlaamse Executieve

Ik hoop dat noch de nationale ministers van onderwijs, noch de Vlaamse Executieve deze principes opnieuw in vraag zullen stellen.

Mijnheer de Voorzitter van de Executieve, in het punt 8 van het hoofdstuk over het cultuurbeleid wordt de nadruk gelegd op een verbeterde middenstandsopleiding. Deze opleiding kadert echter niet uitdrukkelijk in de plannen voor schoolplichtverlenging tenzij men deze prioriteit terug uitstelt of negeert.

De aangekondigde verbeteringen zullen verder gebeuren in samenhang met het algemeen vormingsbeleid, zodat kan verondersteld worden dat deze vorm van opleiding zal geïntegreerd worden in het gewone onderwijs. Graag zou ik aan u ook willen vragen in welke zin de opleiding zal wordenuitgebouwd en verbeterd met het oog op maximale beroepskansen en ontwikkelingskansen voor de betrokkene ?

De huidige beleidsverklaring legt evenzeer voorzichtig de nadruk op

een geïntegreerd algemeen vormingsbeleid. Het beroepsonderwijs in brede zin dient alle kwalitatieve waarborgen te krijgen met het oog op een aangepaste vorming van de leerlingen welke kadert in de algemene onderwijsstructuren.

Het is vooral noodzakelijk een beroepssecundair onderwijs uit te bouwen dat aan de noden van de leeftijds-groep beantwoordt.

Dat is ook zo voor het onderwijs voor sociale promotie trouwens. Bij het herlezen van de beleidsnota meen ik te hebben mogen concluderen dat het de intentie is van de Executieve de vernieuwing van het beroepsonderwijs prioritair te stellen. Anderzijds wordt de beroepsopleiding, zelfs de niet-direct arbeidsmarktgerichte beroepsopleiding, aan onderwijs onttrokken en onder de culturele aangelegenheden geplaatst. De verwarring of de twijfel over de bevoegdheid en ook over de aard van de materie mag niet blijven bestaan. Voor zover het niet gaat om her- of omscholing is beroepsopleiding een onderwijsaangelegenheid. Beroepsonderwijs staat niet los van de andere onderwijsvormen. Bij de vernieuwing maakt het integraal deel uit van het VSO. Samen met de Nationale Raad voor het Rijks-onderwijs wijzen wij een directe voorbereiding op een bepaald concreet beroepsleven af. Wij verwerpen een doorgedreven utiliteitsonderwijs met als hoofddoel de voorbereiding tot onmiddellijke inschakeling in de industrie. Wel zullen de algemeen vormende vakken in nauwe relatie moeten staan tot de beroepsvakken. De praktijk moet leiden tot reëel contact met de beroepswereld. Toch is ook hoofdzaak dat aan elke jonge mens een sociale en persoonlijke vorming wordt verstrekt. Men zou kunnen samenvatten dat het beroepsonderwijs vooral aan drie kenmerken moet beantwoorden :

1. het ontwikkelen van de zelfverantwoordelijkheid, collectief en individueel, en het opbouwen van een sociaal levenspatroon ;
2. de beroepsopleiding dient op realistische wijze op het beroepsleven voor te bereiden ;
3. de socio-economische weerbaar-

heid van de leerling dient te worden ontwikkeld.

Overigens, drie jaar geleden werden werkgroepen samengesteld over de netten heen, belast met het op punt stellen van zulk vernieuwd beroeps-onderwijs, onder meer in het kader van een komende verlengde schoolplicht.

In het kader van de bestaande intenties en experimenten zou ik graag van deze Executieve willen vernemen welke de concrete projecten en financieringsmodaliteiten zijn die ter zake voorzien worden.

Mijnheer de Voorzitter, hoewel het niet over een gemeenschapsmaterie gaat, wens ik deze Vergadering erop te wijzen dat de regeringsverklaring zwijgt over de verlengde schoolplicht, niettegenstaande op alle vlakken het nodige voorbereidend werk werd volbracht.

In dit verband, en dit is dan wel een aangelegenheid voor de Vlaamse Raad, wens ik te onderstrepen dat de middenstandsopleiding, zoals deze, nu helemaal niet voldoet. Aan leerlingen die de leertijd hebben volbracht, kan geen getuigschrift van beroepsopleiding worden uitgereikt.

De akkoorden die de heer Ramaekers twee jaar geleden met de heer Akkermans had gesloten, zouden best worden gehonoreerd al dan niet in het kader van de schoolplicht.

De beroepsopleiding van ambachten en neringen moet worden omgeschakeld zodat zij als organisatievorm door het departement van onderwijs kan worden erkend met een duidelijke structuur, een leerplan, onderworpen aan controle en inspectie, met leerkrachten die de vereiste titels bezitten. In deze beleidsverklaring, mijnheer de Voorzitter, worden er nog andere pogingen ondernomen dan deze met betrekking tot het beroepsonderwijs, om bepaalde materies aan onderwijs te onttrekken en toe te voegen bij de culturele aangelegenheden.

Wanneer het juist is dat de uitvoering van het bibliotheekdecreet een culturele aangelegenheid is, wens ik duidelijk de bevestiging dat dit niet het geval is voor de bibliotheekopleiding,

Baldewijns

die een onderwijsaangelegenheid is.

Artikel 59bis is derhalve ook hierop van toepassing, evenals de bepalingen van het Schoolpact.

In uw beleidsverklaring, mijnheer de Voorzitter, is er nog een zin die mij bijna onverantwoord voorkomt : „De pedagogische begeleiding zal in alle netten organiek geregeld worden.”

Van Minister Lenssens wens ik te vernemen dat dit geen subsidiëring van inspectie, pedagogische centra en anderen zal inhouden. Het bepalen van toelagen is immers nationale materie. Inzonderheid is het een schoolpact-aangelegenheid. Nu reeds wens ik erop te wijzen dat wat in de Schoolpactwet als werkingstoelage voorzien is, enkel en uitsluitend de rechtstreekse werking van de scholen betreft.

Ik zou dan ook willen besluiten. Vele zaken opgenomen in deze beleidsverklaring met betrekking tot het onderwijs hebben een marginale draagwijdte. Vele onderwerpen zijn afhankelijk van nationale regelingen en raken de schoolpactmateries zodat de effectiviteit van sommige beleidsopties kan betwijfeld worden, bijvoorbeeld de pedagogische begeleiding. In de eerste plaats zou dienen gepreciseerd te worden of sommige initiatieven dienen verwacht te worden op dit domein.

Het kan toch geenszins de bedoeling zijn bijkomende middelen uit te trekken teneinde de bestaande verhouding tussen netten te wijzigen op het vlak van de pedagogische begeleiding. De samenwerking tussen de netten moet verder ontwikkeld worden. Doch dit mag geen afremming betekenen van de integrale uitbouw van het rijksonderwijs en haar creatieve beleids- en beheersautonomie.

Mijnheer de Voorzitter, geachte leden van de Executieve, deze bescherming voor het rijksonderwijs komt ons als onvoldoende naar voor.

Daarbij zou in nog willen aanstippen dat u in uw beleidsnota geen visie ontwikkelt over enkele belangrijke opties die u dient te nemen of aan te moedigen, zoals de open universiteit, het

tweede-kans-onderwijs, het integrerend gewoon basisonderwijs en de opleiding van de leerkrachten. Deze beperkte opsomming geeft de onvolledigheid weer van uw nota.

Ik meen echter dat mijn uiteenzetting in de eerste plaats dient beschouwd te worden als de uitdrukking van de bezorgdheid van de SP voor de schoolvrede en als een waarschuwing voor een te eenduidig optreden van de meerderheidspartijen, die als enige vertegenwoordigers in het overlegcomité over de toekomst van het onderwijs zullen beslissen.

Ik hoop dat u, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, geachte leden met mijn opmerkingen en suggesties zult willen rekening houden. (**Applaus bij de SP**)

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, net zoals tijdens de regeringsverklaring van juni 1980 van de toenmalige Vlaamse deelregering van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap, wil ik vandaag het waterbeleid van deze eerste Vlaamse Executieve bespreken.

In een eerste hoofdstuk wens ik het globale waterbeleid in Vlaanderen te commentariëren om in een tweede en een derde hoofdstuk de problematiek van de Dender en van de Pas- en Steenbeek te belichten.

Bij 'de lezing van de waterbeleidsverklaring van de Vlaamse Gemeenschapsregering hebben wij er als VU-mandatarissen geen moeite mee om de principiële doelstellingen zoals zij op papier staan, goed te keuren en te steunen.

Maar met de dichter stellen wij vast dat tussen droom en daad wetten in de weg staan en praktische bezwaren.

De wet van 8 augustus 1980 voorziet een centrale unitaire tussenkomst voor de grote waterbouwkundige werken voor de produktie van het drinkwater.

De vorige regeringen hebben een pro-

gramma opgesteld dat voor Vlaanderen volledig steunt op de bouw van spaarbekkens aan de Kluizen, de Blankaart, de Marke, de Ysse en de Zwalm.

Bovendien wordt daarin nog steeds de bouw voorzien van Inzo, een ontziltingsinstallatie van zeewater te Oostende waarvan de rendabiliteit reeds sterk in twijfel werd getrokken bij de energieprijzen van de jaren zeventig.

Tot vandaag is ons geen enkele technische en economische studie bekend over al deze projecten.

Wat zal de kostprijs zijn van het water dat in zulke spaarbekkens geproduceerd moet worden, rekening houdend met de zeer hoge kosten om het ganse bekken voorafgaandelijk te zuiveren ?

Welke studies kunnen aantonen dat deze spaarbekkens voldoende water zullen hebben, vooral tijdens de droogteperioden ?

Is het gevaar niet reëel dat Vlaanderen nog meer afhankelijk zal worden van het water in Wallonië indien zou blijken dat met deze spaarbekkens onvoldoende of te duur water geproduceerd wordt ?

Welke ecologische schade zal aan ons landschap gebracht worden door de bouw ervan ?

Welke waarborgen heeft de Vlaamse Gemeenschap dat de uitvoering van de nationale investeringen evenwichtig gebeurt en geen heimelijke bevoordeling inhoudt van Wallonië en Brussel ?

Dat deze vrees niet ongegrond is kan blijken uit de ontleding van de dossiers uit dit unitair programma die in het verleden voorrang hebben gekregen, bijvoorbeeld :

— de betoelaging van waterbehandelingsstations aan enkele stuwmeren in Wallonië en

— de retroactieve betoelaging van een van de beste illustraties van foutief waterbeleid uit het verleden namelijk de peperdure en overgedimensioneerde waterproductieinstallatie van de Brusselse Watermaatschappij te Tailfer.

De VU stelt derhalve de vraag of de Vlaamse Gemeenschap niet moet

Caudron

streven naar de volledige autonomie inzake waterbeleid.

Het zal ons inziens minder duur uitvallen om 100 procent te betalen van goed bestudeerde en economisch verantwoorde projecten, dan de Vlaamse bijdrage in het hierboven beschreven centraal programma.

Dat het inderdaad zo is en dat het ook anders kan, kunnen wij weeral eens leren van de Nederlanders. Door de vervuiling van de Rijn en door de toenemende verzilting van het grondwater was de drinkwaterbevoorrading in Nederland volledig in het gedrang gekomen.

Door een oordeelkundige opslag van enorme watervoorraden in de Biesbosch konden al hun behoeften veilig gesteld worden.

Nog méér zelfs !

Van Nederlandse beleidsmensen en politici horen wij nog nauwelijks enige belangstelling voor het Maasverdrag dat ons zoveel moeilijkheden bezorgt met Wallonië. De reden is duidelijk : de voorraden uitstekend Maaswater die tijdens de wintermaanden worden opgeslagen in de Biesbosch-reservoirs zijn meer dan voldoende om onafhankelijk te zijn van de slechte kwaliteit tijdens de zomermaanden.

Wij vrezen ten eerste dat door de jarenlange interne twisten over de waterverdragen met Nederland de situatie intussen zozeer veranderd is dat het Maasverdrag zelfs niet meer als wisselmunt zal kunnen gebruikt worden voor de voordelen die wij daarmee in het Scheldeverdrag hebben willen bereiken voor de ontwikkeling van het Antwerpse havengebied !

Kunnen wij uit deze lessen niets leren ? Toch wel ! Tijdens voorbije jaren hebben in kranten en tijdschriften regelmatig artikels gestaan over dezelfde mogelijkheden die wij in Limburg hebben om water op te sparen in de grinderijen.

Bovendien kunnen deze watervoorraden langs bestaande kanalen tot Antwerpen vervoerd worden hetgeen de bouw van dure transportleidingen zoals in Nederland zelfs overbodig zou maken.

Ik ben geen technicus maar ik stel mij toch de vraag of de Vlaamse gemeenschapsregering geen grotere inspanning moet leveren om zulke mogelijkheden grondig te laten bestuderen en af te wegen tegen de bestaande centrale plannen, in het voordeel van een grotere Vlaamse zelfstandigheid en met belangrijke economische en ecologische voordelen ?

Ook inzake waterzuivering wil ik pleiten voor een rationeel en economisch verantwoord Vlaams beleid.

Het is reeds erg genoeg dat wij de kosten zullen dragen van centrale erfenissen zoals de collector langs het Albertkanaal en de bestaande peperdure zuiveringsinstallaties.

Wij rekenen erop dat de nieuwe Vlaamse waterzuiveringsmaatschappij alle kansen zal krijgen om door de bekwaamheid van zijn leiding en het personeel een ernstig saneringsprogramma uit te werken met concrete resultaten op een redelijke termijn en voor een redelijke prijs.

Wij twijfelen er aan of deze betrachting, die ook in de beleidsverklaring is opgenomen, het zal halen tegen de drang naar partijpolitieke benoemingen die ook hier wel zal ingebakken zitten.

De recente benoemingen in de nieuwe Vlaamse afvalstoffenmaatschappij zijn op dat gebied een illustratie van de slechte weg die wij in Vlaanderen zijn ingeslagen.

Ik ben benieuwd of de PW, die hier tegen moord en brand heeft geschreeuwd nu dezelfde consequente houding zal aannemen voor de komende benoemingen in de waterzuiveringsmaatschappij.

Wie de studies en verslagen van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie - het IHE - gelezen heeft die reeds in 1976 en 1977 gepubliceerd werden, is ervan overtuigd dat wij totaal verkeerd zitten met ons programma van de sanering van onze waterlopen.

Verkeerd, omdat de problematiek eenzijdig technologisch wordt benaderd en omdat de studie bureaus er alle belang bij hebben de werken zo groot mogelijk te plannen.

De vraag kan hier gesteld worden of

het wel gezond is, vooral in deze crisistijd, de erelonen van de studie burelen contractueel te bepalen op een percentage van de uitgevoerde werken.

Het feit dat ingenieurs over het algemeen een heilige schrik hebben om te klein te bouwen maar geen enkele scrupule hebben voor te grote en dus te dure installaties, kost de Gemeenschap miljarden, die elders nuttiger kunnen gebruikt worden.

Dat de waterzuivering uitsluitend overgelaten wordt aan ingenieurs zonder de adviezen van biologen, ecologen, scheikundigen en landbouwkundigen heeft voor gevolg dat het probleem uitsluitend technologisch benaderd wordt en onvoldoende ecologisch.

De zuiveringsinstallaties zijn derhalve meestal veel te groot opgevat in die zin dat zij dikwijls meer dan driemaal het inwonersequivalent overtreffen.

Het gevolg van dergelijke megalomane projecten heeft steeds een vertraging van meerdere jaren voor gevolg door de technische en administratieve lijdensweg maar vooral omdat meestal het nodige geld ontbreekt op de begroting.

Een sprekend voorbeeld hiervan is het waterzuiveringsstation te Oostende, dat nog steeds niet operationeel is hoewel de in bedrijfname oorspronkelijk voor 1974 was gepland !

Bovendien ontbreekt het in onze waterzuiveringspolitiek aan coördinatie tussen de initiatieven van de verschillende bekkens en sub-bekken met een ecologisch gevolg voor de hoofdwaterlopen dat zeker niet in verhouding staat met de miljardenuitgaven.

Aangezien ons huidig waterzuiveringssysteem tientallen miljarden kost voor een beperkt aantal inwonersequivalent, is het niet moeilijk te berekenen dat in deze besparings- en hakbijlperiode de nodige fondsen zullen ontbreken om de volledige sanering te realiseren.

De volledige zuivering van het Denderbekken met zijn 1 miljoen inwonersequivalent zal volgens de bestaande methode 8 à 10 miljard kosten.

Een deel van de VU-fractie tijdens het debat over de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve

De studies van het IHE leren ons dat met veel minder geld veel betere resultaten kunnen bereikt worden.

Het lijkt ons echter gepaster dieper op deze studies in te gaan tijdens de bespreking van de begroting van Leefmilieu en Waterbeleid die eerlang aan de Vlaamse Raad zal voorgelegd worden.

In de streek van Aalst is beroering bij het bekendmaken van de plannen voor reusachtige waterbeheersingswerken aan de Pas- en Steenbeek.

Verleden jaar heeft Senator Walter Peeters hierover uitvoerig geïnterpeleerd.

Hoewel dit probleem eerder op zijn plaats is bij de bespreking van de be-

groting, acht ik het mijn plicht het standpunt van de Werkgroep Leefmilieu Aalst – de WLA – kort en bondig te vertolken en de minister tijdig te waarschuwen voor het te laat is.

De officiële bedoeling van de geplande werken is de wateroverlast voor de streek van Dendermonde te verminderen bij zware, langdurige regenval.

Terzelfdertijd zouden ook zelden voorkomende overstromingen op het grondgebied van Aalst worden voorkomen. De megalomanische werken voorzien rechte trekkingen, verbredingen, plaatselijke betonning en kanalisering van de beek om ze op die manier een grotere doorstroomsectie te geven.

Deze werken zouden gepaard gaan

met talloze onteigeningen van vruchtbare landbouwgrond, hakken van honderden bomen en verwoesting van fauna en flora in dit natuurgebied.

Het systematisch hercalibreren en gedeeltelijk recht trekken van de beek is echter zeer duur, onnodig en zelfs schadelijk.

Immers door het vergroten van de sectie zal het water veel vlugger in Dendermonde aankomen en daar de problemen nog vergroten in plaats van ze op te lossen.

Het ware veel beter voorzieningen te treffen zodat het water in opwaartse gebieden welke hiervoor geschikt zijn, zoals weiden, wordt opgehouden of afgeremd.

Er moeten inderdaad dringend noodzakelijke werken uitgevoerd worden.

Caudron

Te smalle en verstopte buizen moeten vervangen worden of vrijgemaakt.

Bepaalde duikers en brugjes moeten worden herbouwd.

Door een grondige studie, niet alleen door ingenieurs die op percent werken, maar ook door biologen, kan het probleem opgelost worden tegen een fractie van de kostprijs van de nu geplande werken die op ± 250 miljoen geraamd worden.

Bovendien zou men op die manier het milieu sparen en het water de nodige tijd geven om in de grond te dringen, wat meteen nuttig is voor de drinkwaterbevoorrading.

Deskundigen kunnen zich bij het bestuderen van de .nu geplande werken niet van de indruk ontdoen dat de hoofdbedoeling van de ontwerpers

geweest is de werken zo duur mogelijk te maken.

Vooraleer een definitieve beslissing te treffen, mijnheer de Minister, zou ik u met aandrang willen verzoeken de zaak nog eens rustig te laten bestuderen, niet alleen door mensen die goed kunnen rekenen, maar ook door mensen die oog hebben en eerbied voor de natuur. **(Applaus bij de VU)**

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur opnieuw bijeen. Aan de orde zullen zijn : de voortzetting van het debat over de Beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve en de hoofdelijke stemming tot besluit ervan.

Is de Raad het daarmee eens ?

(Instemming)

De vergadering is gesloten.

– **De vergadering wordt gesloten om 20.35 uur.**
